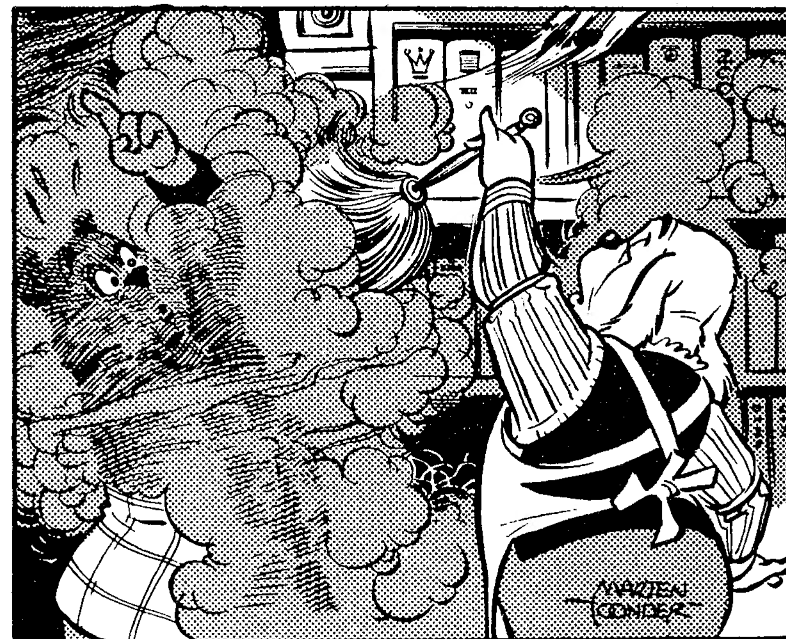
TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4284 Over Bommelstein en zijn bewoner zijn reeds vele leerzame woorden geschreven. Zóveel, dat menig oplettend lezertje zich zal hebben afgevraagd: Blijft dat nu maar zo doorgaan? Verandert daar dan nooit iets? Of vragen van gelijke strekking. Welnu, de tijd is rijp om deze kwestie eens onder ogen te zien — en ik meen dat niet beter te kunnen doen dan door een verslag te geven van de voorvallen die er dit voorjaar plaats grepen.

Op een goede morgen trad heer Ollie aan de balustrade en riep toornig om Joost. De trouwe bediende, die beneden doende was met een kleine beurt, liet deze bezigheid onmiddellijk in de steek en repte zich naar boven.

„Kom binnen," zei zijn werkgever streng, „en kijk eens naar deze boekenkast, Joost!"

De bediende gehoorzaamde zonder veel begrip.

„Bedoelt U het meubel zelf?" vroeg hij. „Of doelt U op de boeken?"

„Ik doel op de bende!" riep heer Bommel uit. „De kast is bedekt met spinnewebben en raggen. Het is een schande!"

„Het is heel betreurenswaardig," gaf de ander toe. „Maar het zijn slechts wetenschappelijke werken, heer Olivier. Daar leest u toch nooit in, als ik zo vrij mag wezen."

„Het geeft niet wat het zijn!" donderde heer Ollie. „Hoe kan een heer geestelijk voedsel tot zich nemen uit een stofnest? Ik houd van netheid!"

„Dat wist ik niet," zei Joost. „U bent er altijd op tegen dat er hier in huis schoonmaak gehouden wordt."

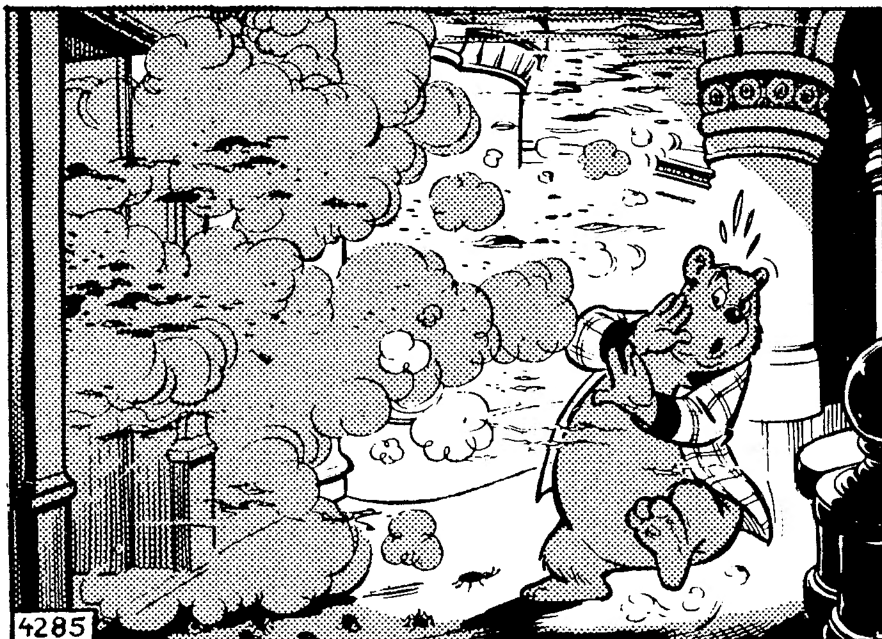
Met deze woorden streek hij zijn plumeau langs het houtwerk, zodat zijn meester gedeeltelijk aan het oog onttrokken werd door een opdwarrelende stofwolk.

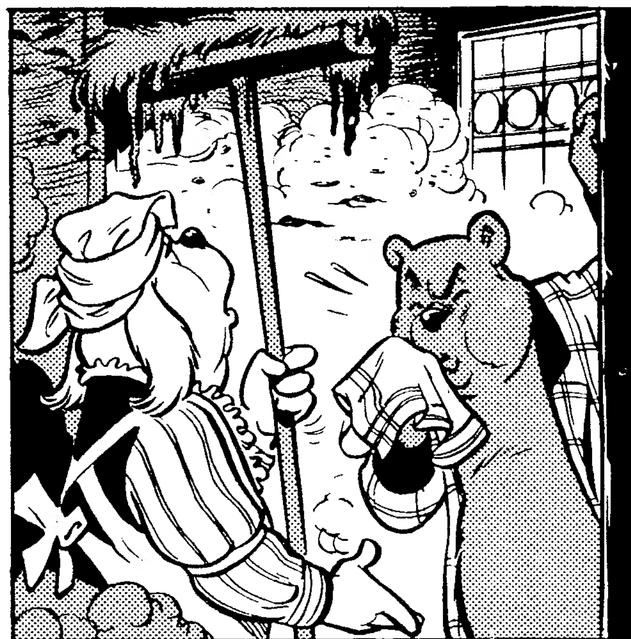
„Umpf! Laat dat gefriemel!" riep heer Bommel met verstikte stem. „Het wordt tijd dat hier eens een schoonmaak wordt gehouden! En ik bedoel een grote!"

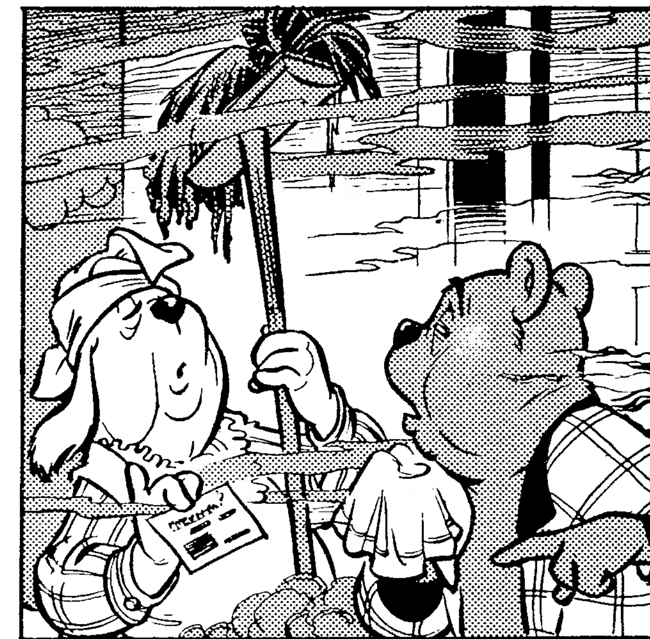
890419

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4285 Zo brak dan eindelijk de tijd aan, dat er grote schoonmaak werd gehouden op Bommelstein. Maar de bediende Joost stond er geheel alleen voor en het bleek al spoedig dat het werk zijn krachten te boven ging. Toen heer Bommel die middag zijn studeerkamer passeerde sloeg een verstikkende stofwolk hem tegemoet. Raggen en fladders dreven op de tocht naar buiten en allerlei ongedierte repte zich door de gang. Heer Ollie bleef vol ontzetting staan.

„Joost!" riep hij. „Joost! Wat b-betekent dit?"

Uit de kamer naderde een benauwd gehoest en een vale gedaante maakte zich uit de mist los.

„Ik maak schoon, heer Olivier," sprak de bediende.

„Schoon?" riep heer Bommel bitter uit. „Je bent bezig er een vuilnishoop van te maken!"

De knecht keek hem verwijtend aan en schudde het hoofd.

„U ziet dit verkeerd, als ik zo vrij mag zijn," zei hij. „In de loop der jaren is het hier een stofnest geworden, met uw welnemen, heer Olivier. En nu ik er beweging in breng loopt het stof me uit de hand. Het enige zal zijn om een schoonmaakbedrijf in te schakelen."

„Een schoonmaakbedrijf?" herhaalde heer Ollie.

„Vaklieden," verduidelijkte Joost. „Onlangs lag er een kaartje van zo'n onderneming in de bus en dat heb ik zuinig bewaard, als u mij toestaat. Hier is het."

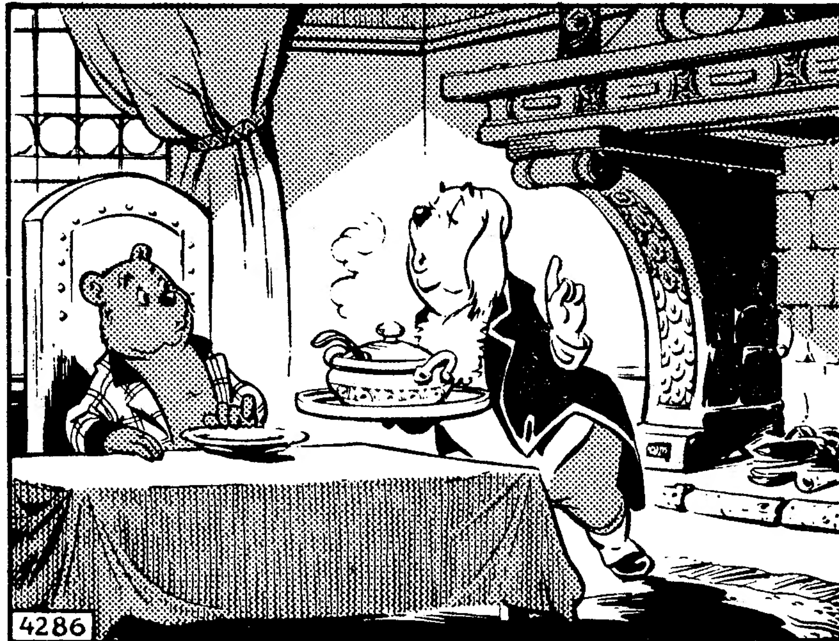
Zo sprekende haalde hij een drukwerkje uit de zak en hield dat zijn meester voor.

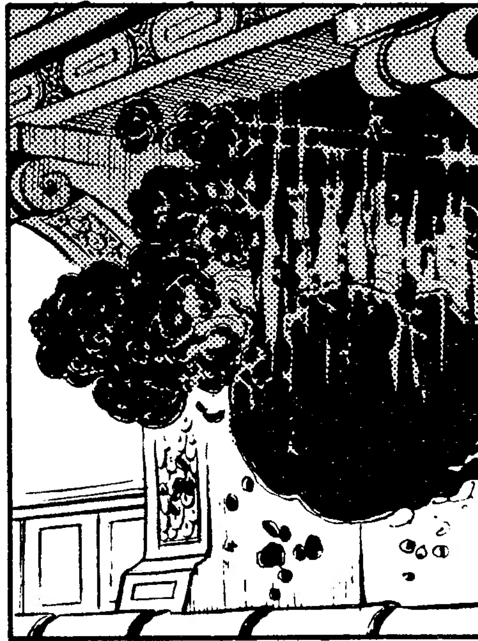
„Schoonmaak?" las deze mompelend. „Wend u tot firma War en Holle, die deskundigen zijn in het ontstoffen en vastschrevelen. Te ontbieden op ieder uur."

„Juist," zei heer Bommel, „vaklieden. Goed, doe maar."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4286 De volgende morgen zat heer Bommel voor zijn gedoofde haard aan de ontbijttafel en keek wat onrustig om zich heen. Boven zijn hoofd kraakten planken, door de gangen ritselde en tochtte het en overal klapperden de luiken. „Er zit iets vreemds in de lucht," prevelde hij. „Het zal het voorjaar zijn; dat voel ik als heer altijd heel fijn aan."

„Excuseer, het is het schoonmaakbedrijf dat zojuist is gearriveerd," sprak de bediende Joost, die binnentrad met de ochtendpap. „Het valt me een beetje tegen, met uw welnemen. Want ik vraag me af wat één oude dame met een bezem in dit grote pand moet beginnen...."

„Eén oude dame?" herhaalde heer Ollie. „Dat is niet veel. Maar zo erg is het niet. Ik bedacht vannacht, dat we de schoonmaak toch maar niet moeten overdrijven, Joost. Doe het rustig aan. Wanneer het ergste stof maar weg is ben ik al tevreden."

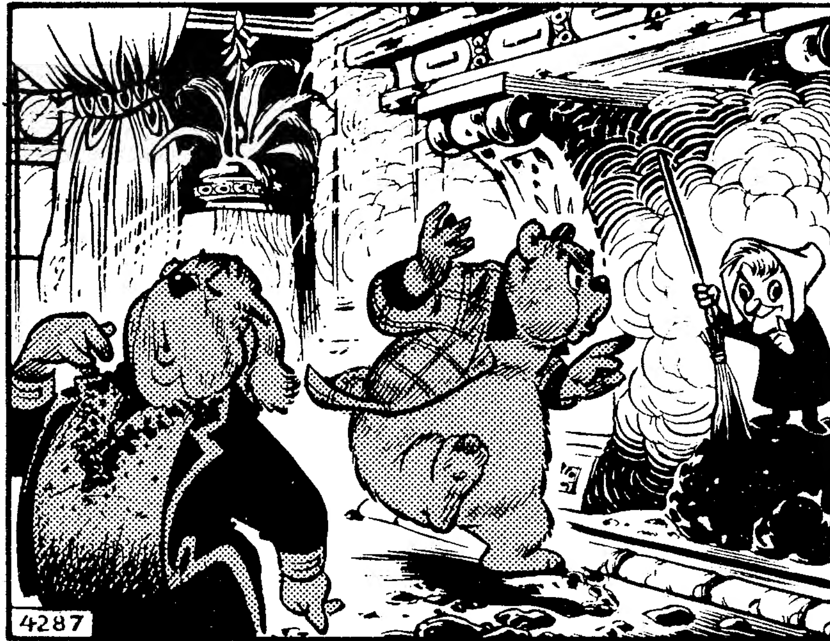
„Zeer wel, heer Olivier," zei de bediende oplevend. „Ik zal het juffrouw War zeggen."

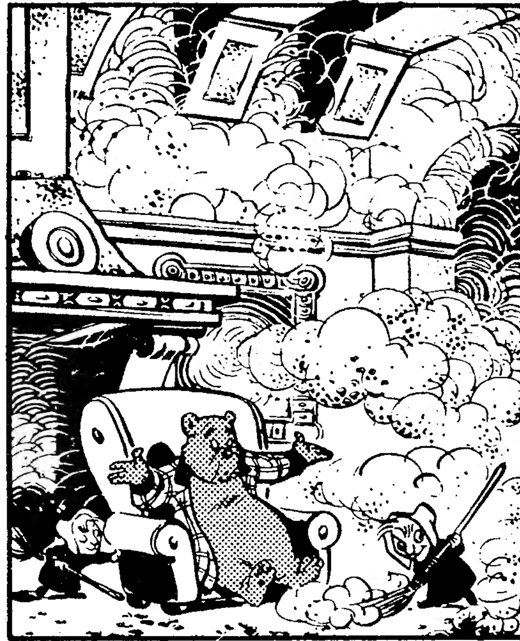
„Doe dat," hernam heer Bommel. „Zeg haar, dat ik erg op sfeer gesteld ben. Rust en een fraaie omgeving gaan me boven een kraakhelder maar kil huis. Steek de haard maar weer aan; het is wat fris....."

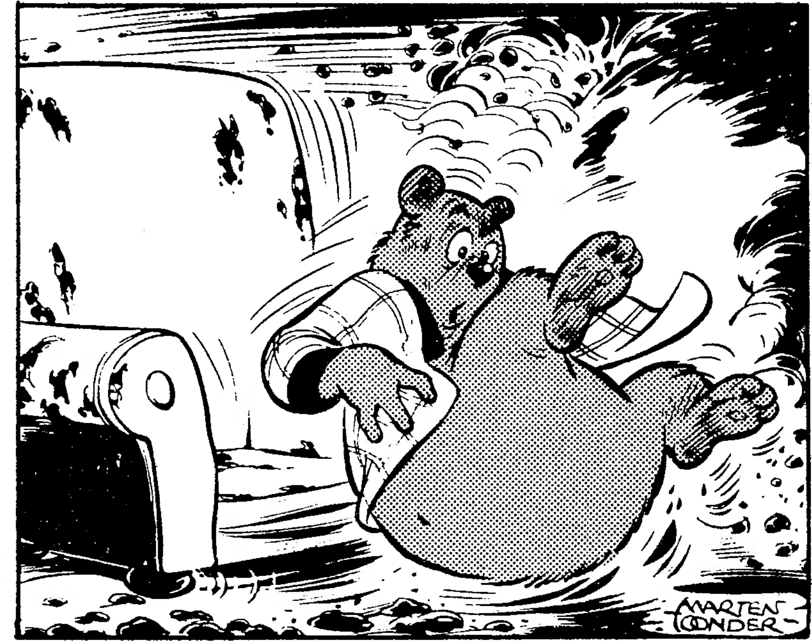
Op dat moment klonk er een dof gerommel in de schouw, dat snel aangroeide en eindigde in een kletterende slag. Het was het roetblok van jaren haardstoken, dat uit de schoorsteen nederdaalde.....

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4287 Heer Bommel zat een ogenblik roerloos. Toen veegde hij een roetpropje uit zijn oog en rees overeind.

„Wat betekent dit?'' riep hij met verstikte stem.

„Dit zal het vegen van de schoorsteen zijn,'' veronderstelde Joost. „Met uw welnemen zal ik een andere pap bereiden en mijn jabot verschonen.''

Hij verliet het vertrek en heer Ollie trad op de haard toe. De roetwolken waren enigszins opgetrokken zodat het inwendige van de schouw weer zichtbaar werd. Op de zwarte massa die de bodem bedekte stond een oudachtig mensje met een bezem, dat hem olijk aankeek. „Wat een koek!'' zei ze. „Die heeft in jaren niet bewogen, zeker.''

„Nee,'' zei heer Bommel toornig. „En dat is maar goed ook. Dit is geen manier om het eetvertrek van een heer te reinigen, mevrouw. Kan dat niet anders?''

„Ik zou het niet weten,'' zei het vrouwtje. „Het roet en de schoorsteen zaten aan elkaar. Maar niet goed, hè? Het was gekoekt en niet geschreveld. Er moet eerst ontstoft worden.''

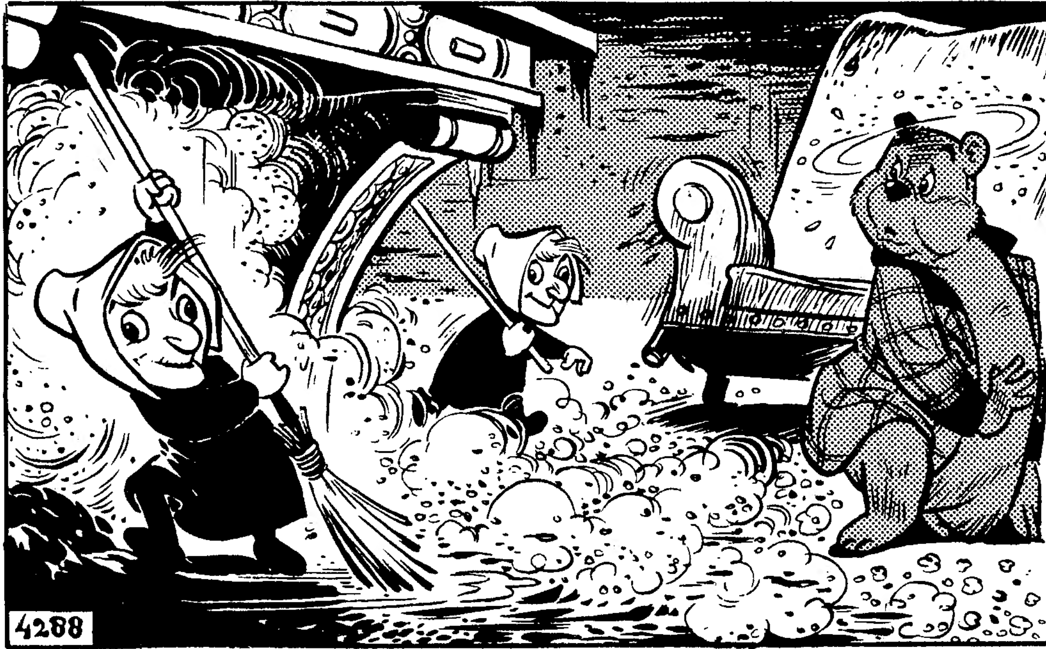
„O,''mompelde heer Ollie. Hij ging in een leunstoel zitten en keek vol wanhoop naar de zwarte wolken, die door haar bezem werden opgeworpen. „Dit noemt men dus schoonmaak,'' vervolgde hij. „Als ik dat geweten had....''

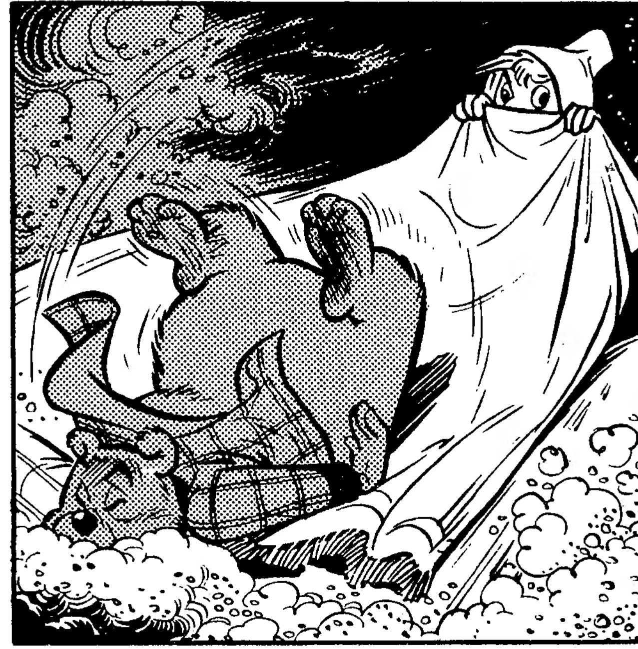
„Nee,'' hernam het vrouwtje, al schrobbend. „Dit is geen schoonmaak. Alles zit verkeerd in elkaar gekoekt en daarom moet er eerst beweging in komen.''

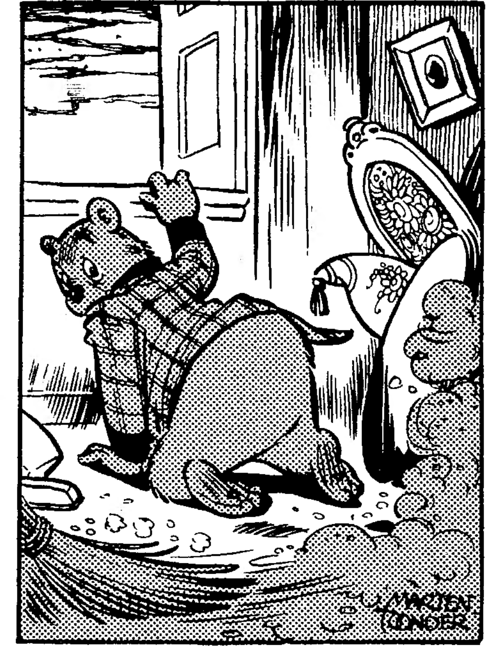
Heer Bommel wilde juist vragen hoe zij dat op haar eentje dacht klaar te spelen, toen er achter hem plotseling een tweede mensje opdook. Met onverwachte kracht trok ze de stoel onder hem uit, zodat de woorden hem met het roet in de keel bleven steken.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4288 Heer Bommel kwam moeilijk overeind en keek verdwaasd naar zijn stoel, die de kamer uit werd gedragen. Maar zijn uitzicht werd belemmerd door de dichte roetwolken die uit de schoorsteen werden gebezemd.

„Alles moet in beweging!" riep het vrouwtje, dat daarmee bezig was. „Ontstoffen! Hupsakee!!"

„J-ja, m-maar moet dat nu zo?" vroeg heer Ollie met klagende stem. „Kan het niet rustiger? Ik bedoel, we moeten de schoonmaak niet overdrijven. Als het ergste stof maar weg is ben ik al tevreden."

„Juist!" joelde het mensje. „Daar gaat-ie! Hupla!"

„Ho! Stop!" jammerde heer Bommel. „Dat bedoel ik niet. Rust en een prettig sfeer gaan me boven een helder maar kil huis, als u begrijpt wat ik bedoel. Trouwens, Joost zei, dat U alleen was!"

„Ontstoffen doe ik nooit alleen," verklaarde de schoonmaakster uit een dichte wolk. „Als het eenmaal lekker gaat komen er vanzelf meer."

Nu, het scheen lekker te gaan, want er verscheen nu een derde figuur achter de beklagenswaardige heer, die met een forse beweging het vloerkleed onder hem vandaan trok.

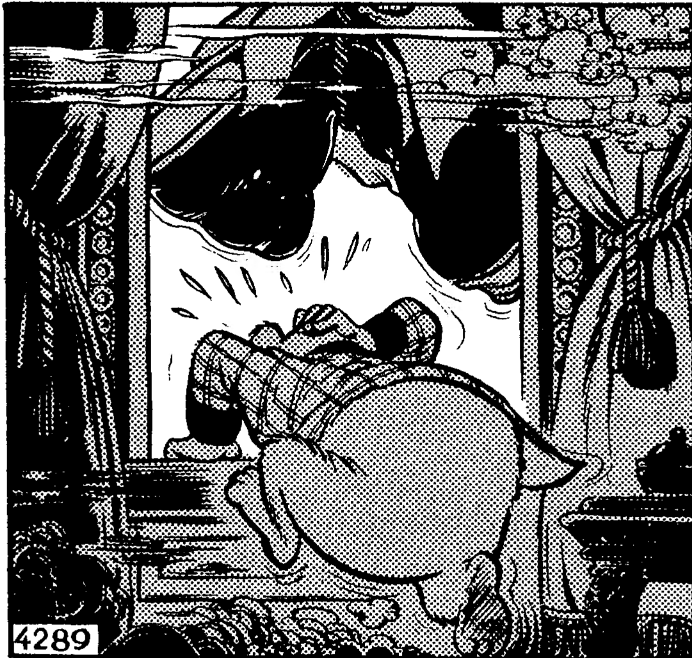
Een ogenblik zat heer Ollie naar lucht te happen. Maar hij kreeg zoveel roet naar binnen, dat hij geheel verbitterde. In een verwilderde toestand begon hij naar het raam te kruipen.

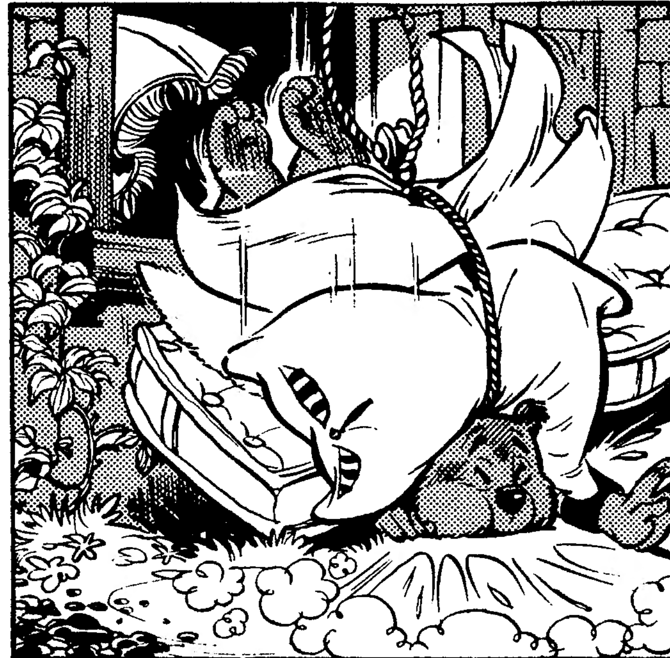
„D-dit is een heksenketel!" prevelde hij. „Ikkik.... ik moet hier weg! Er k-komen er steeds meer! W-waar is Joost?"

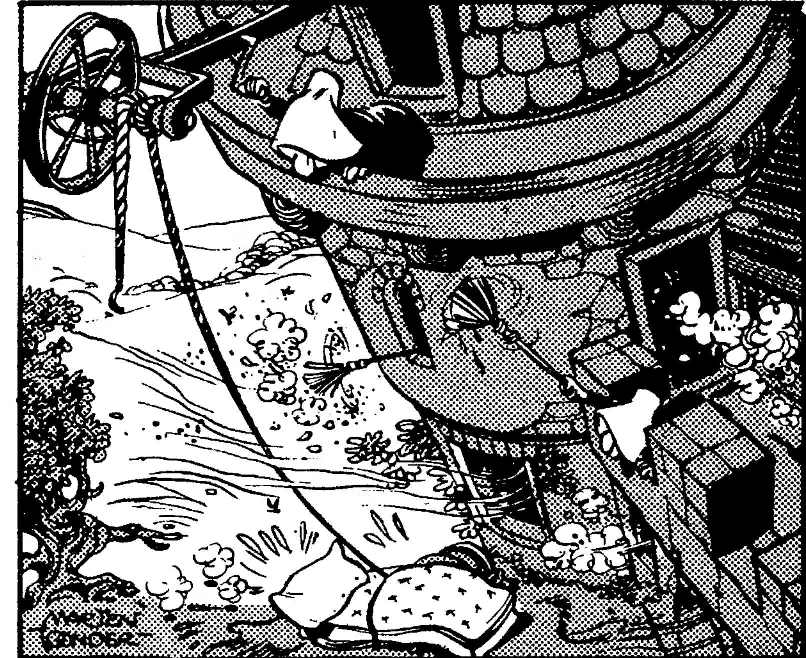
„Alles van zijn plaats!" riepen de werksters achter hem. „Het is hier vastgekoekt!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

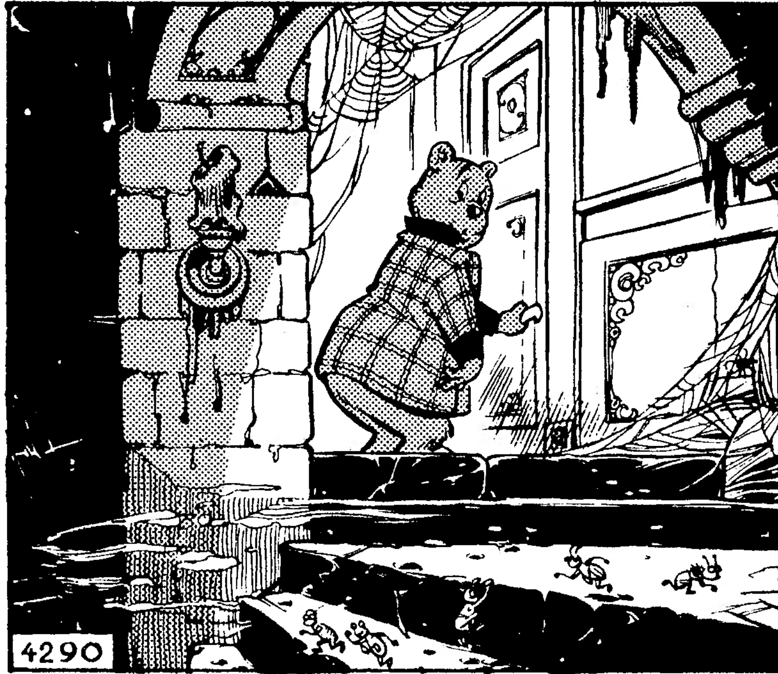

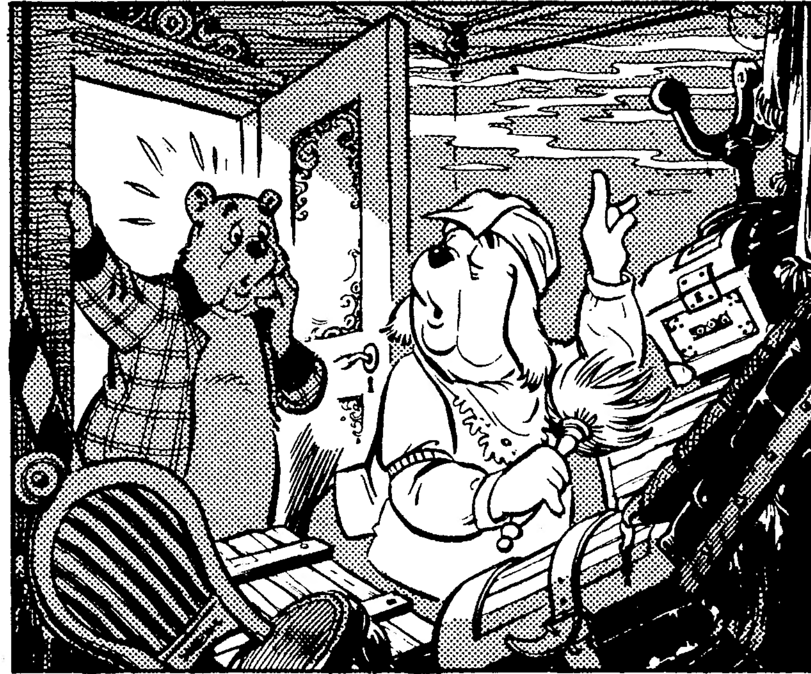

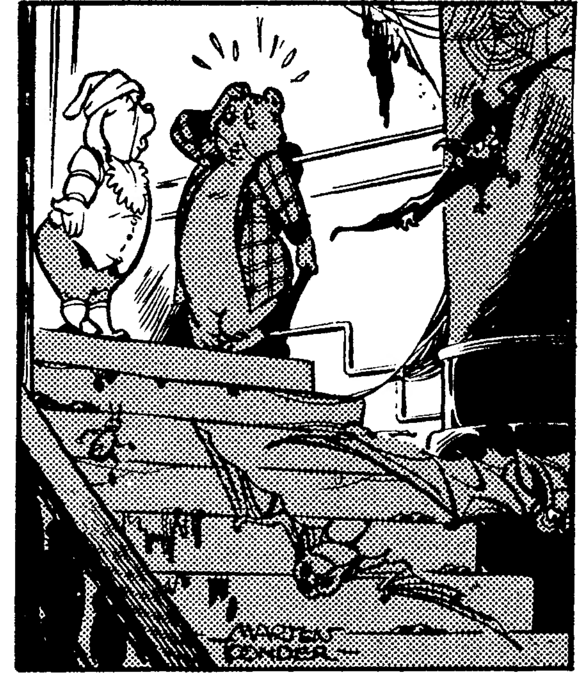
4289 Heer Ollie kroop door de verwildering die eens zijn fraaie eetkamer geweest was, naar het raam. Omzichtig hees hij zich overeind om over de vensterbank te klimmen. Want het werd hem duidelijk, dat hij teveel was. Achter hem klonk het geschrob van bezems en het gebonk van voorwerpen die verplaatst werden.
„Alles van zijn plaats!" riepen de schoonmaaksters. „Ontstoffen! Hupsakee!"
„Ja, ja, ik ga al!" stamelde de ongelukkige, zich uit het venster buigend. Hij meende daar buiten rust te zullen vinden, want hij wist nog niet dat de schoonmaak zich inmiddels over geheel Bommelstein verspreid had.
Zo kwam het dan ook, dat hij het stel beddegoed, dat naar beneden kwam zakken niet opmerkte. Het mollige matras trof hem vol in de rug en sleepte hem naar het gazon. Daar lag hij nu met de neus in het gras en bedekt door het bed uit de logeerkamer.
„Help!" riep hij nog. „Joost! Joost, waar ben je toch?" Maar zijn stem was dun en verstikt en er was niemand die acht sloeg op zijn ongemak.
Het mensje, dat op de torenspits aan de hijstakel stond wierp slechts een achteloze blik naar beneden en een ander dat zich over de transen boog om haar bezem uit te slaan giechelde vergenoegd.
„Alles moet in beweging!" prevelde ze. „Het is hier vastgekoekt — en niet zo'n beetje. Wel twintig jaar, schat ik!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4290 Heer Bommel keerde door een achterdeur terug in zijn woning en begaf zich omzichtig naar boven. Om hem heen ritselde en stommelde het; door de kieren dreven stofwolken en de wind blies kil door de open ramen.

„Schoonmaak," prevelde heer Ollie verbitterd. „Was ik er maar nooit aan begonnen; dit is geen toestand voor een heer met gevoelige zenuwen. Ach, ik ben zo gesteld op rust en sfeer — met mooie dingen om mij heen en een knappend haardvuur. En nu dit! Het is een heksenketel!"

Zo sprekende sloop hij naar zijn studeervertrek, want daar wilde hij zich terugtrekken zolang de schoonmaak duurde. Maar helaas. toen hij de deur opende trof een grote wanorde zijn oog. Kisten, koffers en oude meubelen waren ordeloos dooreen gestapeld in het anders zo verstilde vertrek.

„Joost!" riep heer Ollie ontredderd uit. „Wat doe je?"

„Stof afnemen, met uw welnemen," sprak de bediende. „Ik kan niet stil zitten wanneer er gewerkt wordt en daarom help ik juffrouw War een weinig, als u mij toestaat."

„Maar waar is mijn bureau?" klaagde heer Bommel. „En waar is mijn studeermateriaal?"

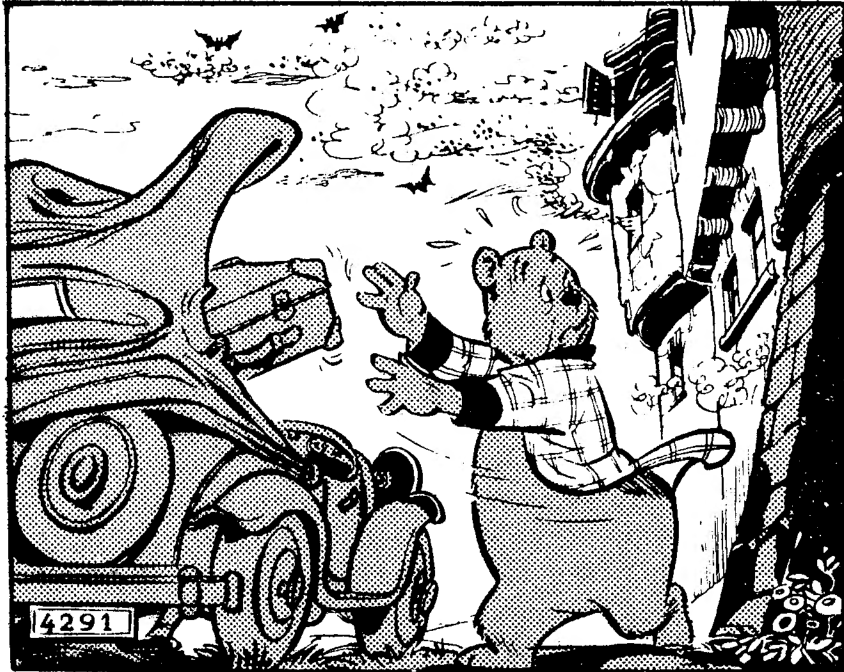
„Op de vliering," verklaarde de knecht. „Men heeft de inhoud van de vliering hierheen verplaatst, zodoende. Alles moet in beweging, zegt juffrouw War."

„O," mompelde heer Ollie verslagen, „dan rest me niets meer dan mijn slaapkamer."

„Zeer wel, heer Olivier," gaf Joost toe. Hij trad op de gang en wees naar beneden. „Uw slaapkamer is naar de kelder gebracht, met uw goedvinden," zei hij.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

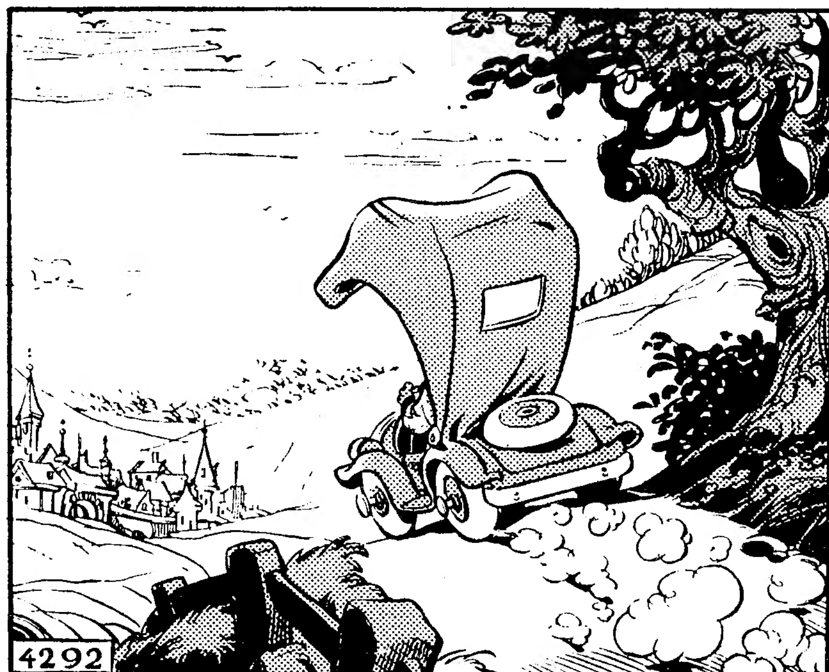

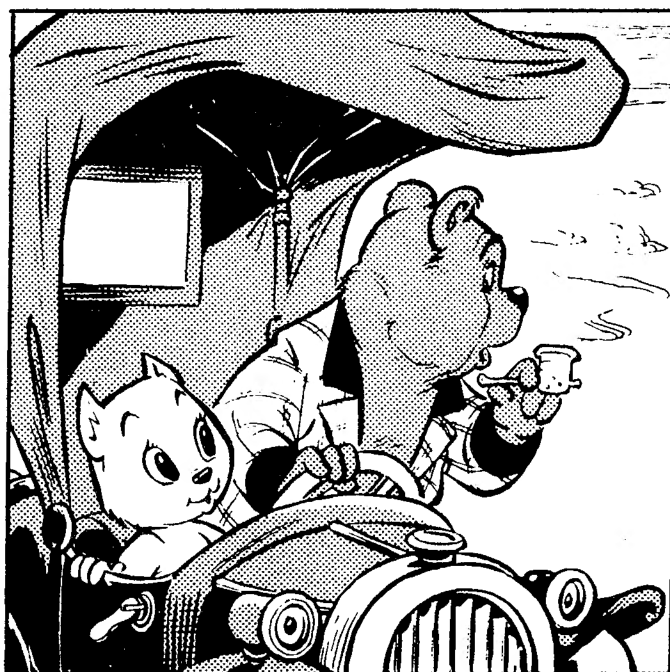

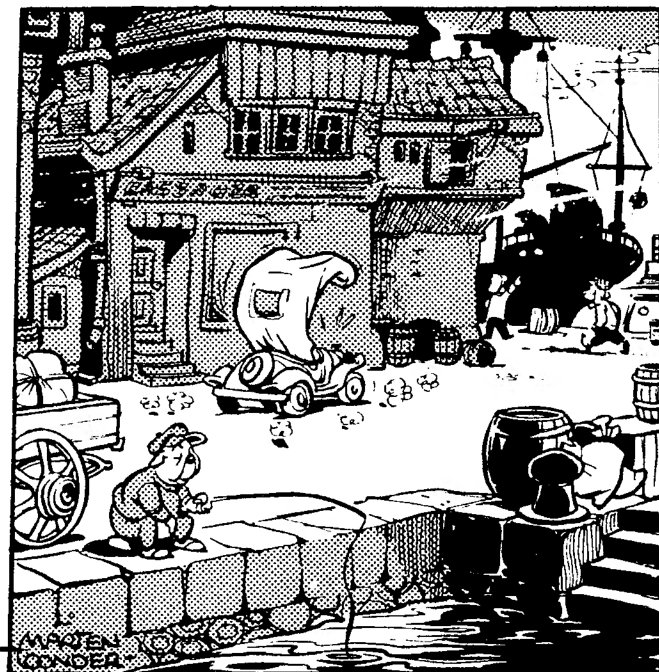

4291 Heer Bommel voelde zich verslagen. In allerijl pakte hij een koffer en begaf zich door de stofwolken heen naar buiten waar de Oude Schicht stond.
„Hier kan een heer van mijn stand niet langer zijn," mompelde hij, een droeve blik op zijn woning werpend. „De raggen en de stofnesten drijven om de torens. Wat moeten de buren wel niet denken. Het lijkt wel een fabriek! Een stoffabriek!"
Zo sprekende had hij zijn valies in het voertuig geworpen; daarop stapte hij in en reed weg zonder om te kijken. Nu wilde het geval, dat Tom Poes op zijn ochtendwandeling slot Bommelstein passeerde — en hem zag rijden.
„Er is iets niet in orde," sprak Tom Poes verrast tot zichzelf. Hij bleef staan om zijn vriend op te wachten en stak zijn hand op.
„Wat gebeurt er?" riep hij reeds van verre. „Ik dacht eerst, dat er brand bij u was, maar dit is een ander soort wolken. En wat zijn dat voor zwarte vogels, die om het dak vliegen?"
Heer Ollie keek met weerzin naar het toneeltje en vervolgens liet hij zijn blik over het landschap dwalen.
„Het is schoonmaak," verklaarde hij met doffe stem. „Bommelstein wordt ontstoft en daardoor is het me ineens duidelijk geworden, dat ik alles meer dan beu ben. Mijn huis is vervuild en alles is er vastgekoekt. Maar dat is niet alles. Reeds meer dan twintig jaren loop ik door deze zelfde omgeving met kromme bomen en bolle huisjes. Ik heb er genoeg van."
„Waarvan?" vroeg Tom Poes verbaasd.
„Van alles," riep heer Bommel vol walging uit. „Als ik niet oppas koek ik zelf ook vast en wat dan? Ik ga weg, jonge vriend. Stap in en volg me."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4292 Tom Poes stapte in en heer Bommel gaf gas. ,,Bommelstein is een stofnest,'' sprak hij onder het voortrijden. ,,Ik heb dat niet geweten totdat Joost het schoonmaakbedrijf liet komen. Nu is alles in beweging en dat hoort zo, zegt juffrouw War. Want alles was vastgekoekt en moet ontstoft worden. Ikzelf ook, dat heb ik ineens begrepen. Daarom ga ik weg naar een ver land, waar men als heer opnieuw kan beginnen.''

,,O,'' zei Tom Poes, enigszins onthutst.

,,Jij mag mee, jonge vriend,'' hernam heer Ollie. ,,Mijn chequeboek trouwens ook, zodat geld geen rol speelt.''

,,Hm,'' mompelde Tom Poes. ,,Het idee is niet zo gek. Maar waar gaan we heen?''

Dat was geen domme vraag en heer Bommel wist daar zo gauw geen antwoord op.

Maar het toeval wilde, dat de Oude Schicht juist door de havenbuurt van Rommeldam reed en een klein rederijtje passeerde.

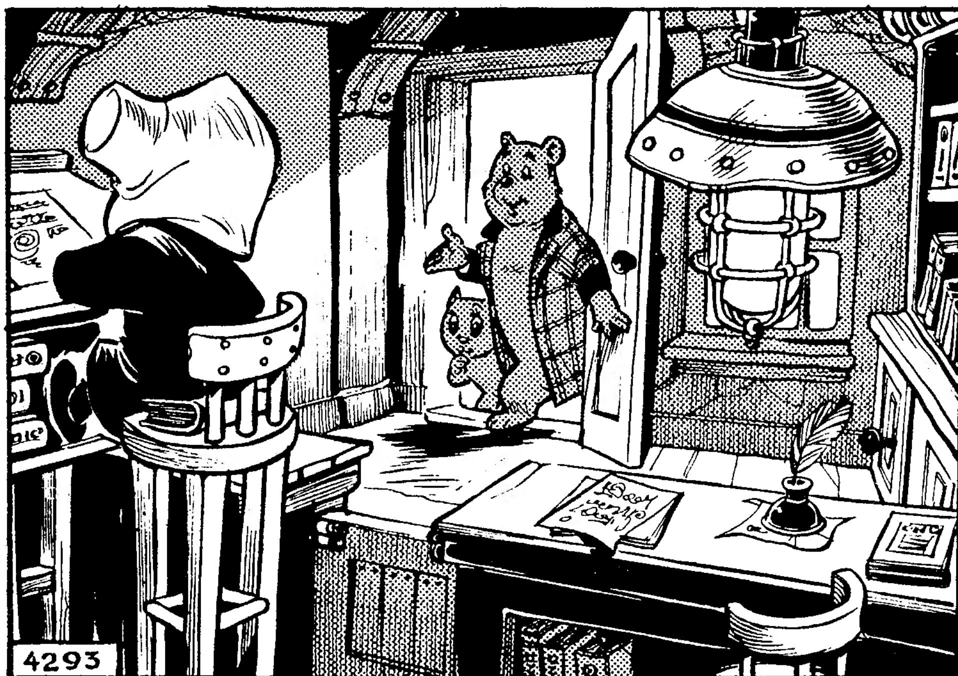
,,Over het water,'' verklaarde heer Ollie remmend. ,,Dit is juist het soort kantoor, dat ik zocht, als je begrijpt wat ik bedoel.''

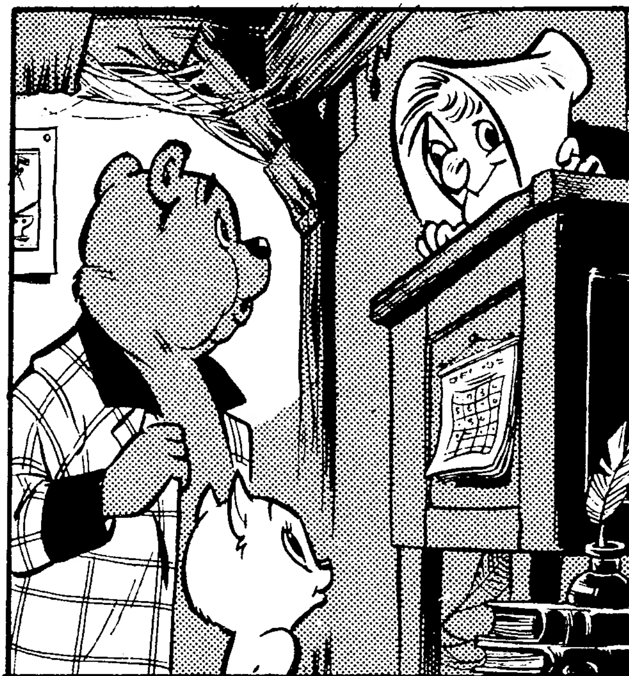
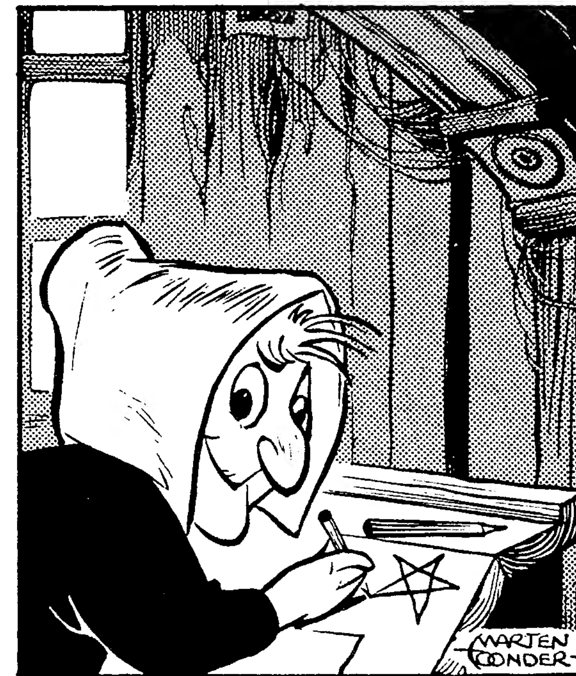
,,Rederij Holle en de War,'' las Tom Poes. ,,Ontstoffen en vastschrevelen van bevrachtingen. Passagiersdiensten naar verre landen waar men opnieuw kan beginnen.''

,,Heel aardig,'' begon heer Bommel, doch toen zette hij grote ogen op. ,,Wat zeg je?'' vroeg hij. ,,Holle en de War? Maar dat was ook de naam van dat schoonmaakbedrijf. Zoiets tenminste. Hm, dat moet een grote familie zijn.....''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

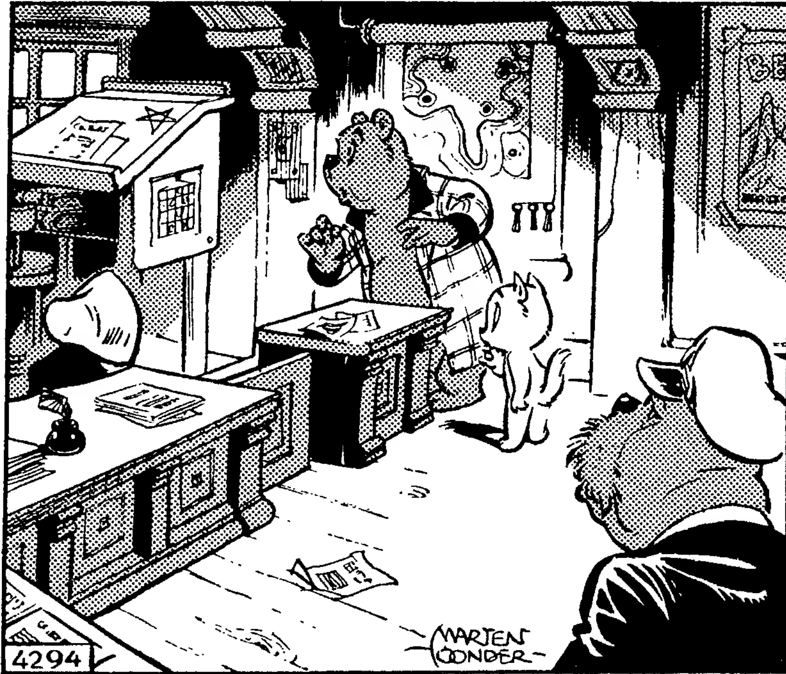

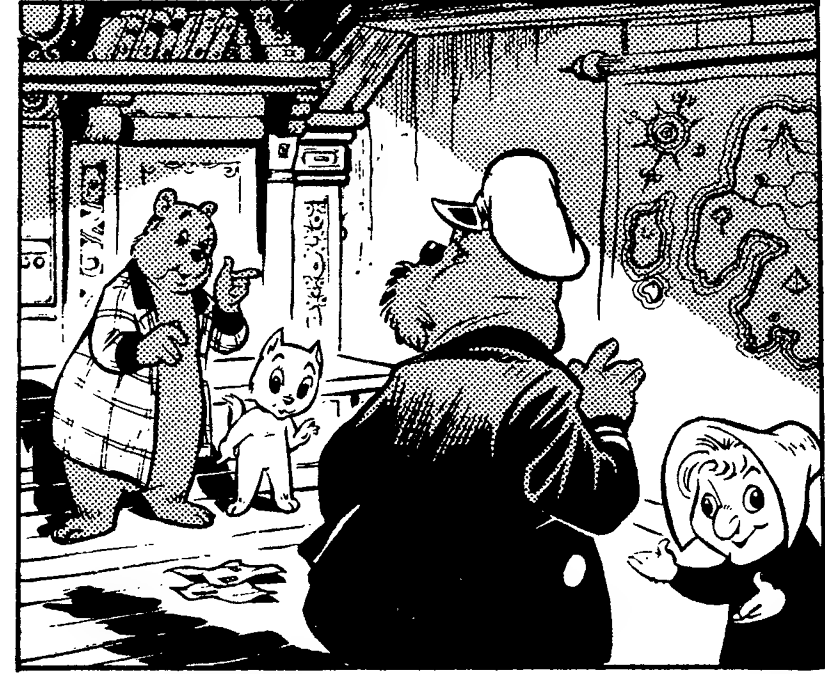
4293 „Een aardige kleine rederij!" zei heer Bommel. „Juist wat men nodig heeft wanneer men naar een vreemd land wil gaan om een nieuw leven te beginnen. Eenvoudig maar netjes."
„Hm," zei Tom Poes. „Wat betekent ontstoffen en vastschrevelen?"
„O, heel gewoon," hernam heer Ollie. „Dat betekent eh..... nu ja, we zullen wel zien. Volg me, jonge vriend."
Met deze woorden opende hij de deur en trad het kantoor binnen. Het was een kaal doch kraakhelder vertrekje, dat naar hout, vocht en boenwas geurde. Achter een lessenaar zat een klein, zwart vrouwtje lijntjes te trekken, maar toen de deur openging staakte ze haar arbeid en keek glimlachend omlaag.
„Wat zal het zijn, heren?" vroeg ze.
Heer Ollie was een ogenblik uit het veld geslagen, want het uiterlijk van het mensje kwam hem bekend voor. Maar hij besloot, dat dat nu niets ter zake deed en daarom sprak hij op besliste toon:
„Ik wil naar verre streken. Alles is hier vastgekoekt, als u begrijpt, wat ik bedoel. Daarom zoek ik een net schip, dat me naar de andere kant van de zee kan brengen."
„Ja, ja," zei het vrouwtje. „We moeten in beweging blijven; zo is het maar net. Niet verstoffen, heren! Maar alles moet goed in elkaar zitten, anders ontstoft men. Zit u goed in elkaar?"
Heer Bommel betrok.
„Zie ik er uit als iemand die niet goed eh... die dat niet is?" vroeg hij. „Ik ben iemand van stand en geld speelt geen rol!"
„Dat is heel fijn," prevelde het wijfje. Ze tekende snel een vijfpuntige ster op haar lessenaar en glimlachte. „Dat wordt een prettige passage," zei ze. „Ik heb hem al vastgeschreveld."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

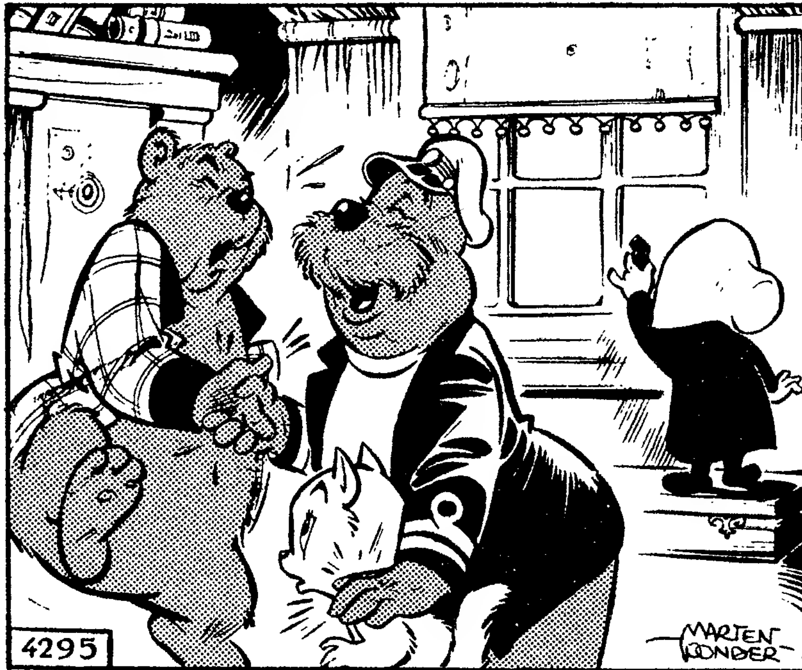

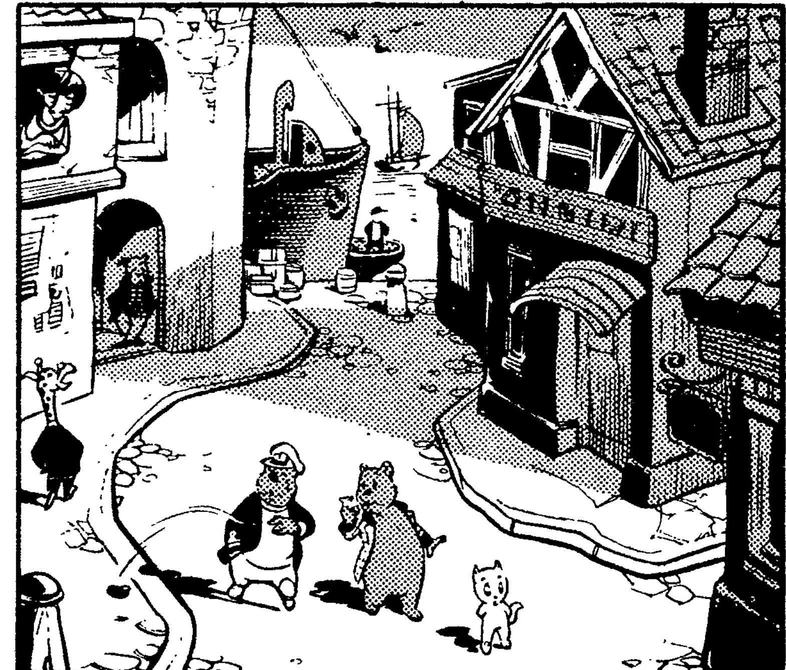
4294. Heer Bommel deed een pasje naar voren en keek verbaasd naar de ster, die het mensje in haar lessenaar gekrast had.
„Wat is dat?" vroeg hij.
„Ik boek passage voor u," legde het vrouwtje uit. „En ik houd van ordelijk zaken doen. Geen praatjes; men moet alles vastschrevelen."
Op dat moment ging de deur van het kantoor open en er trad een zeeman binnen.
„Zo tante!" riep hij met zware stem. „We zijn klaar met lossen. Waar is die lading waar je het over had?"
„Een ogenblikje, heren," zei het wijfje, handig van de hoge kruk klimmend. „Ik moet even een bevrachting regelen. Het blijkt, dat ik uw passage op de 'Albatros' geboekt heb."
„De 'Albatros'!" riep Tom Poes uit en heer Ollie sprak op aangename toon: „Nee maar, kapitein Wal Rus! Hoe maakt u het? Dat is lang geleden!"
De gezagvoerder wenkte echter af.
„Een ogenblikje," gromde hij. „Direct kunnen we aap-wat-heb-je-mooie-jongen spelen. Ik moet eerst zaken doen!"
„Nou, dat is vlug gebeurd, kapitein," verzekerde de oude dame. „Alles is keurig ontstoft en verschreveld. Honderd tachtig duizend bezems die in het pakhuis 'De halve maan' liggen en twee passagiers met een valies en tweehonderdvijftig kilo oud roest. Een pracht lading, hè?"
„Een overgehaalde lading," mompelde de zeeman. „Passagiers met oud roest? Hm. Dat zal dan Blobbers wel zijn met zijn kinderwagen. En Tom Poes natuurlijk."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4295. Toen de lading geregeld was keerde Wal Rus zich om en stapte op Tom Poes en heer Ollie af.

„Als dat Blobbers niet is!" riep hij uit. „Ik dacht al; dat gezicht ken ik. Daar heb ik al heel wat ellende door gehad. En nu gaan we dus weer samen varen, hè?"

„Eh...ja," stamelde heer Ollie. Hij trok met een pijnlijk gelaat zijn hand uit de greep van de ander en vervolgde:

„Dat is te zeggen... mijn naam is Bommel en niet Blobbers. En ik zou wel eens willen weten waar we naar toe gaan."

„Dat is sterk," hernam de zeeman. „Je gaat naar deze overgehaalde rederij om passage te bespreken - en je weet niet, waar je heen gaat? Holle en de War varen altijd op de Stuivers, meneer. Regelrecht naar de Stuivers."

„O," zei heer Bommel beklemd. „De Stuivers. Juist. Ik weet eigenlijk niet of ik daar wel naar toe wil, wat jij, Tom Poes?"

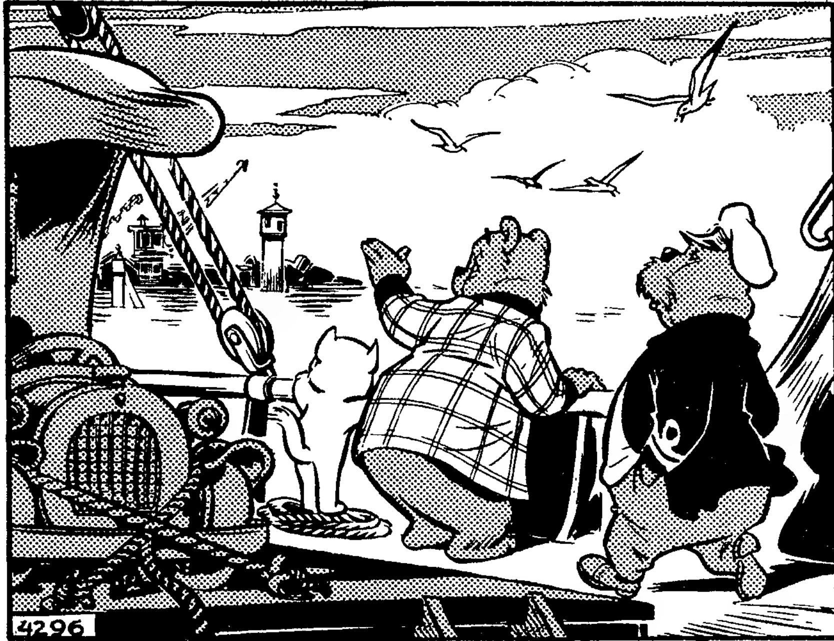
„De kapitein bedoelt de Stuif-eilanden," legde het vrouwtje uit. „Een heel mooie streek, als men tenminste goed in elkaar zit. Daar kan men een nieuw leven beginnen, zonder stof of verkoeking. Hier is uw schrevelaar, kaptein."

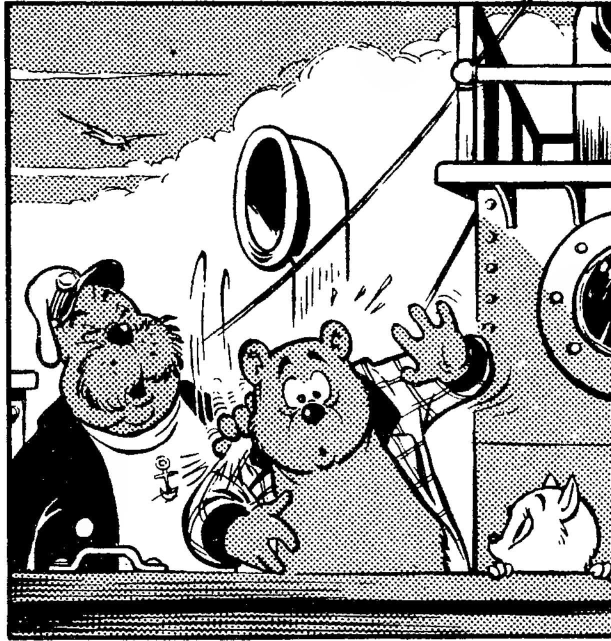
Zo sprekende reikte ze Wal Rus een zwart krijtje over, dat ze zorgvuldig uit een laadje had gezocht. Maar de gezagvoerder wierp het voorwerpje verachtelijk weg, toen ze het kantoor verlaten hadden.

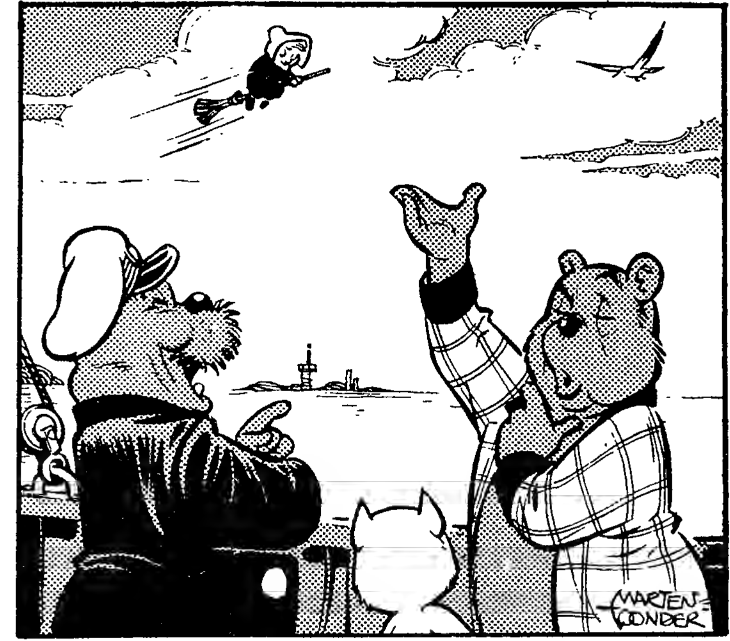
„Bah, vrouwen hebben altijd wat," gromde hij. „Sinds ik voor haar vaar wil ze me een schrevelaar aansmeren. Maar ik heb het altijd zonder zo'n ding geklaard - ik weet niet eens wat het is. Een overgehaalde rederij met rare vrachten, meneer. Maar ze betalen goed."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

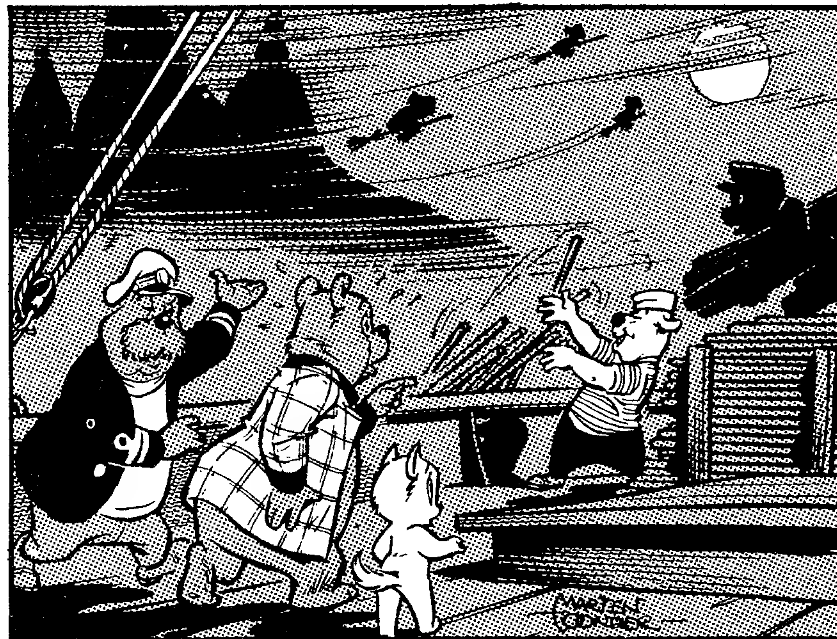
4296. Enkele uren later, toen de lading aan boord gebracht was, koos de 'Albatros' het ruime sop.
Heer Bommel en Tom Poes stonden aan de verschansing en keken naar de goede stad Rommeldam, die langzaam kleiner werd.
„Vaarwel, oud leven," sprak heer Ollie met gesmoorde stem.
„We laten achter ons wat stoffig en vastgekoekt is en we beginnen opnieuw, wat jij, jonge vriend?"
„Hm," zei Tom Poes. „Een poosje wel, denk ik."
„Wat bedoel je met een poosje?" riep heer Bommel uit. „Onzin, je ziet hier naast je een nieuwe heer, die het stof van twintig jaren van zich heeft afgeschud, als je begrijpt, wat ik bedoel. De Stuif-eilanden wenken in de verte. Daar ligt ons toekomstige vaderland!"
„Die Hobbels!" riep Wal Rus, die toevallig passeerde. „Je bent een grapjas, hoor! Wat wil jij eigenlijk op de Stuivers beginnen, meneer?"
Heer Ollie richtte zich fier op.

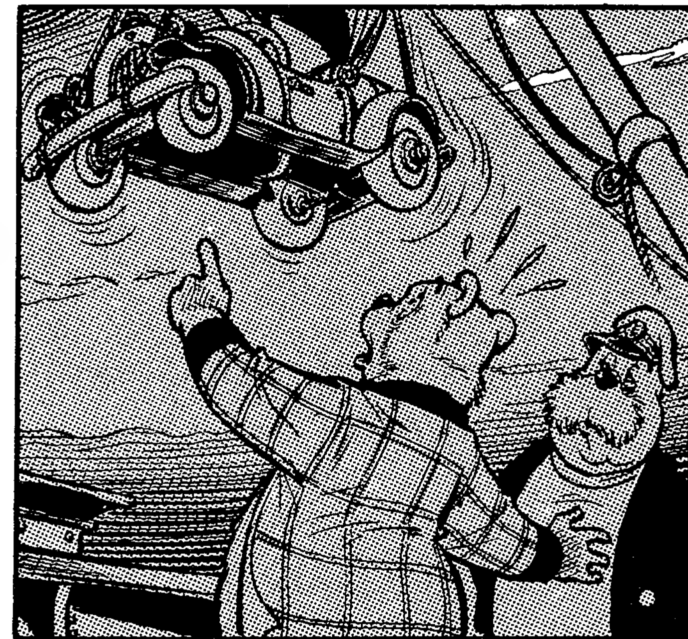
„Mijn naam," sprak hij met grote nadruk, „is Olivier B. Bommel. Ik verzoek U die goed te onthouden. En bovendien schijnt u niet te begrijpen wat er in een heer van stand omgaat. Ik weet, dat ik daarginds een leemte achterlaat; reeds spoedig zal ik niet meer dan een legende zijn. Maar het vernieuwen zit ons Bommels in het bloed. Wat jij, jonge vriend?"
„Die is goed!" riep de gezagvoerder uit. „Je blijft toch altijd dezelfde, Bobbels!"
Tom Poes zei niets. Hij staarde naar een vreemde vogel die hoog boven het schip vloog en volgde die aandachtig.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

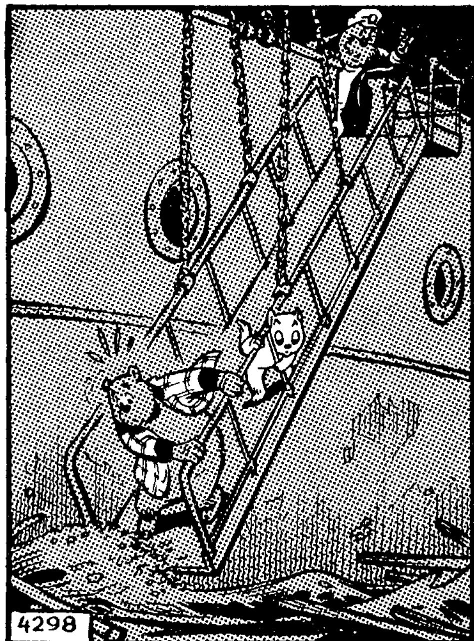

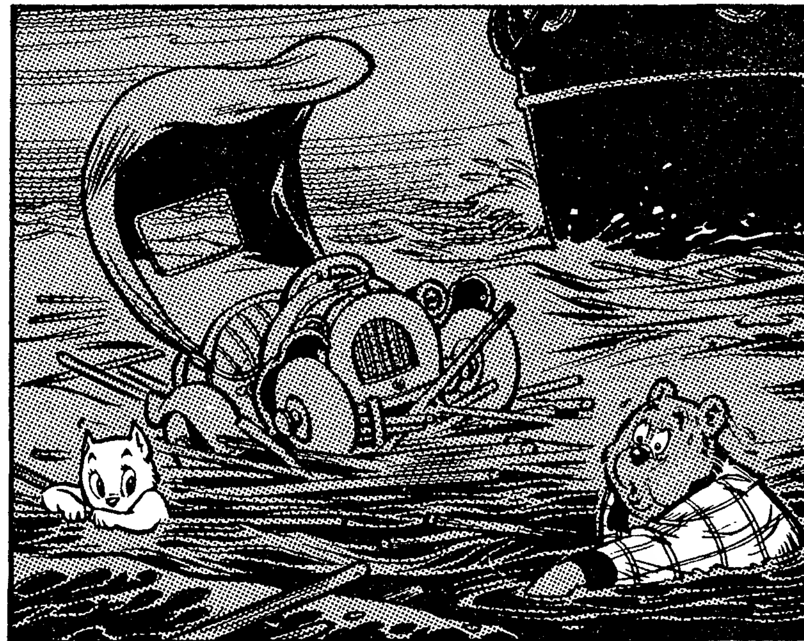
4297. Midden in de nacht werden heer Bommel en Tom Poes gewekt door een luid gestommel aan dek. Ankerkettingen ratelden, luiken werden opengegooid, er klonken bonkende voetstappen en nu verscheen ook kapitein Rus in de hut.
„We zijn er," riep hij. „Opstaan meneer; jullie moeten van boord. Het lossen is haast gedaan - en we kunnen niet wachten."

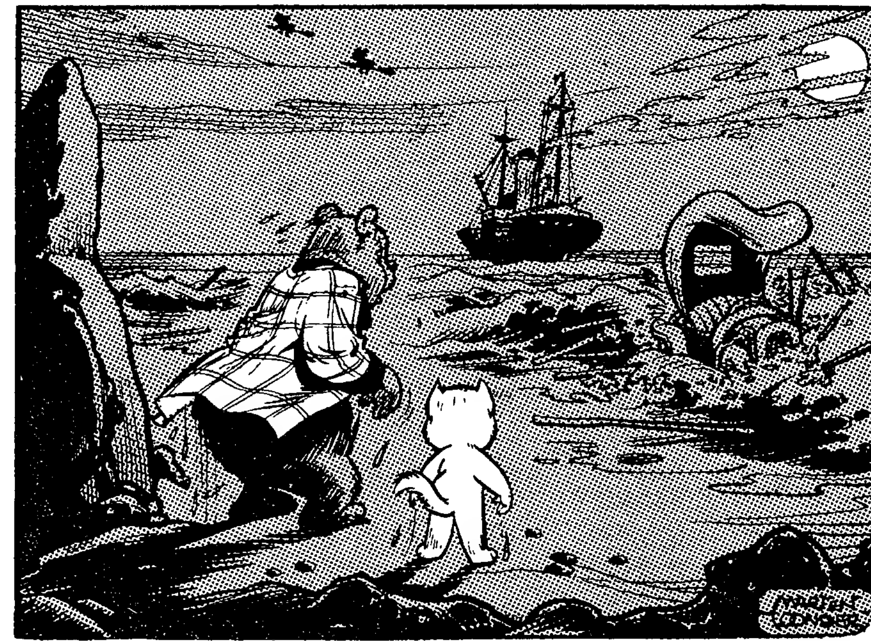
De passagiers klommen uit hun kooien en begaven zich slaapdronken aan dek. Dat was nu geheel gevuld met hoge stapels bezems en enkele matrozen waren bezig die met armen vol overboord te werpen.
Heer Ollie bleef verbaasd staan. De nacht was donker, de wind blies kil door het want en om hem heen bruiste de zee.
„W-waar is het land?" vroeg hij met benepen stem.
„Daar in de verte," zei Tom Poes. „Je kunt de branding zien."
„O," hernam heer Bommel. „M-maar h-hoe kan men hier dan lossen?"
„Alles overboord!" verklaarde de gezagvoerder. „Dat is de enige manier aan deze kust. De stroom spoelt de zaak wel aan."
„O," herhaalde heer Ollie. Doch toen stiet hij plotseling een kreet uit en wees naar de Oude Schicht die aan een laadboom naar buiten werd gevierd.
„Ho! Halt!" riep hij. „Mijn auto gaat te water!"
„Zo staat het in de ladingspapieren," verklaarde Wal Rus.
„Voertuig en passagiers op bezems vastschrevelen, staat er. Maar dat is overgehaalde landrottentaal. Nooit van schrevelen gehoord!"
„Daar was dat zwarte krijtje natuurlijk voor," mompelde Tom Poes. „Maar dat hebt u weggegooid."
„Hoor eens meneer," zei de kapitein ongeduldig. „U hoeft mij niet te vertellen hoe ik ontschepen moet. Vooruit, van boord jullie."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

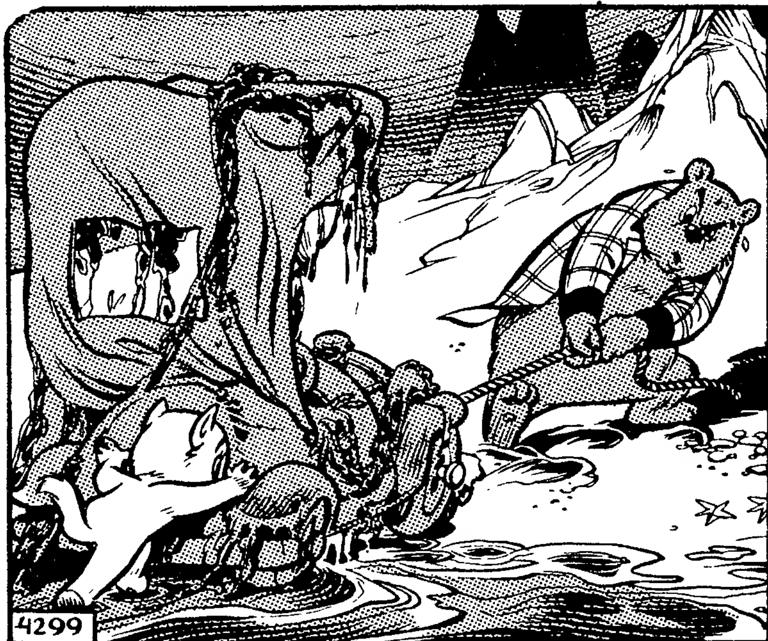

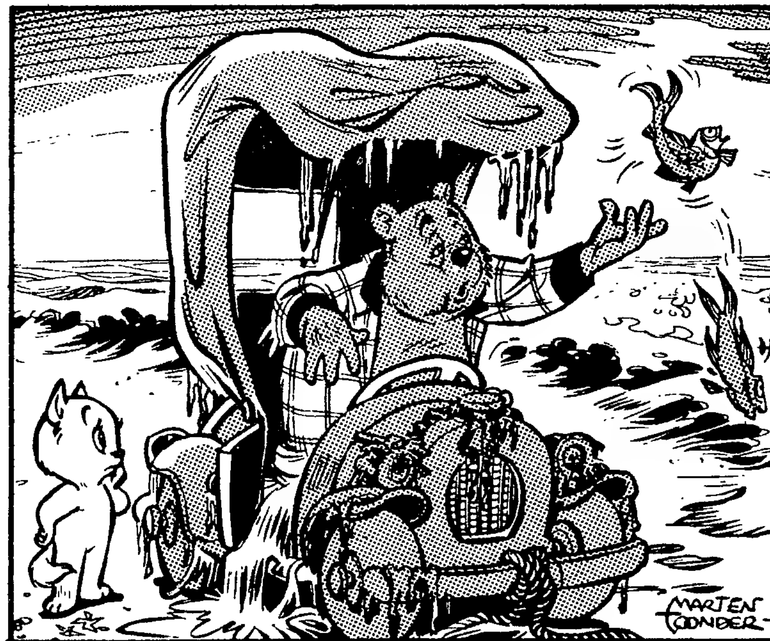

4298. Kapitein Wal Rus had de valreep voor zijn passagiers laten uitbrengen en heer Bommel daalde die beklemd af. Zijn bevangenheid werd echter nog groter toen hij aan het einde van de treden alleen maar golven ontwaarde.
„Vooruit meneer!" riep de gezagvoerder, „komt er nog wat van?"
„Ik kan niet verder," jammerde heer Ollie, „het roeibootje is weg!"
„Wat roeibootje!" loeide de kaptein. „Ben je soms bang voor natte voeten? Ik zet hier geen sloep uit, als je dat soms bedoelt; die zou op de klippen te pletter slaan. Je zult moeten lopen, Bobbels!"
„O," stamelde heer Ollie. Hij staarde verblekend in de klotsende golven en slikte. Doch toen zette hij de tanden op elkaar. „Mijn naam," sprak hij moeilijk, „is Bommel - onthoud dat voortaan. En ik ben zeer ontevreden over de passage, dat kunt u de rederij Holle en de War mededelen. Dit is geen ontscheping voor een heer van mijn stand!"
Na deze woorden liet hij zich in de zee zakken en daar plaste hij nu, half drijvend en half wadend tussen de lading die het water bedekte. Naast hem hing de Oude Schicht scheef op een stapel bezemstelen waar ook Tom Poes zich aan had vastgeklampt.
„Laat U drijven, heer Ollie!" riep die. „De stroom zal ons aan land zetten."
Heer Bommel gehoorzaamde - en nu volgde er een bange tocht langs scherpe klippen en door zware brekers heen. Maar tenslotte kwamen ze toch op het strand terecht.
„Hoe vreselijk," prevelde heer Bommel, zich moeizaam op het droge slepend. „Zo blingt....zo beglint dus een nieuw leven...."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4299. Een rode gloed in het Oosten duidde op de naderende dageraad. De bergpieken van de Stuif-eilanden kwamen nu uit het duister te voorschijn, maar ze maakten het uitzicht niet vrolijker. Donkerpaars en omgierd door kille winden rezen ze op uit de branding en heer Ollie staarde naar zijn nieuwe vaderland met fladderende jaspanden.

„Koud!'' sprak hij huiverend. „W-wat moeten we nu d-doen?''

„De Oude Schicht aan land trekken,'' stelde Tom Poes voor. „Hij heeft al genoeg geleden van het lossen.''

„Juist,'' zei heer Bommel, oplevend. „Net wat ik dacht. We reinigen de auto, we rijden het binnenland in en we zoeken een gastvrije herberg voor een eenvoudig, doch stevig ontbijt. Daar beginnen we mee. Help me, jonge vriend.''

Dit was een goed plan, en al spoedig kon men het goede voertuig met moeite uit de zee zien loskomen. Maar ach, wat zag het er uit! Het knarste van het zand, mosselen groeiden op de spatborden, terwijl lange slierten wier het huifje en de wielen ontsierden. Heer Ollie opende het portier zodat een golf zeewater hem tegensloeg en zette zich soppend achter het stuur. Maar het werd hem al gauw duidelijk, dat er van wegrijden geen sprake kon zijn.

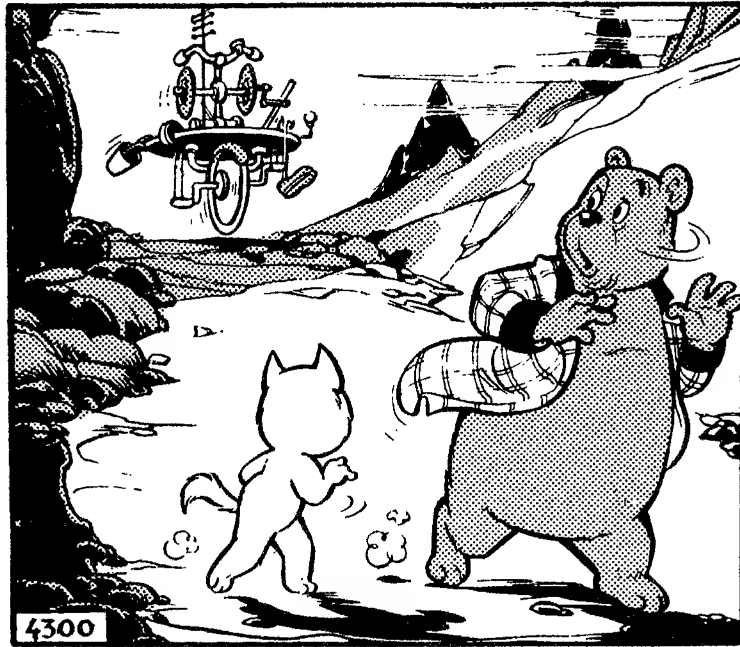
„D-de momo-motor w-weigert,'' prevelde hij met klapperende tanden. „Een v-vuiltje in de leiding, denk ik. Wat nu?''

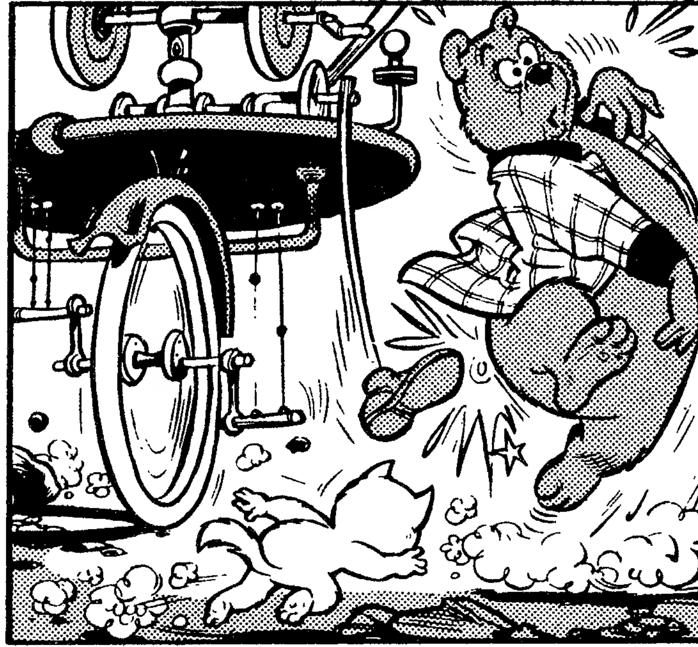
„Dan gaan we lopen'', stelde Tom Poes voor. „Want dat ontbijt lijkt me wel, om mee te beginnen. Daarna kunnen we een garage gaan zoeken.''

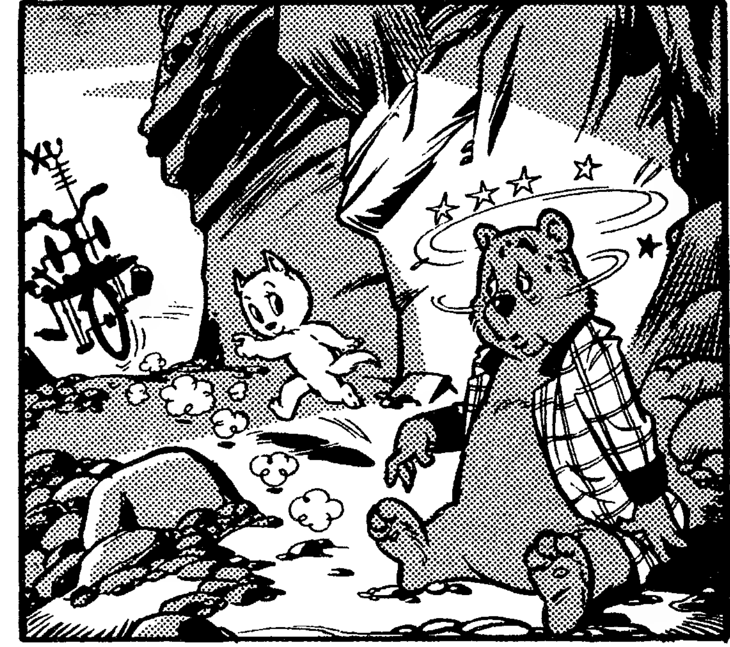
„Juist'', zei heer Bommel grimmig. „En dan gaan we naar de r-rederij - om ons te beklagen. Dit is geen behandeling voor een heer van mijn stand, zeg nu zelf!''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4300. Tom Poes en heer Bommel begaven zich dus op weg om warmte, voedsel en een monteur te zoeken. Zwoegend klommen ze enige tijd een rotspad op, maar waar ze ook keken; een gastvrije herberg was nergens te bekennen.

,,Z-zou dit soms een onbewoond eiland zijn?'' vroeg heer Ollie tenslotte beklemd. ,,Hoe vreselijk is dit alles! Ach, men loopt uit de schoonmaak om een nieuw leven te beginnen - en wat vindt men? Wind en kale rotsen.''

,,U bent te somber,'' zei Tom Poes. ,,Ik geloof niet, dat dit een onbewoond eiland is, want dan zou deze weg er niet zijn. Trouwens, ik hoor iets, achter ons!''

En ja hoor. Uit de verde klonk een snel naderend geratel en daar verscheen om de bocht een vreemd voertuig. Het scheen samengesteld uit rijwielonderdelen en oud roest en het bewoog zich voort zonder dat er een bestuurder of een krachtbron zichtbaar was. Aanvankelijk had heer Ollie enige opluchting gevoeld, omdat hij meende, dat er hulp naderde. Maar dit gevoel verdween snel en ging zelfs over in paniek.

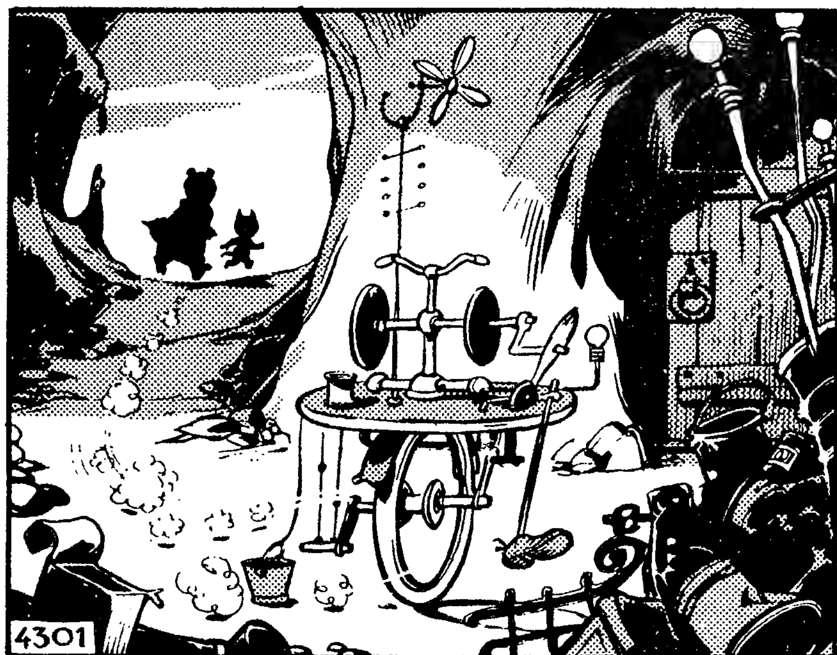
,,Dat is niet gewoon!'' riep hij uit. ,,Dat ding kan niet, als je begrijpt wat ik bedoel. Ik kik....''

Op dat moment passeerde het vehikel en in het voorbijgaan deelde het een gevoelige trap uit met een oude schoen, die er zonder aanwijsbaar doel in verwerkt was. Heer Bommel tuimelde met een hoge kreet op de weg, maar Tom Poes begon opgewekt achter het ding aan te draven.

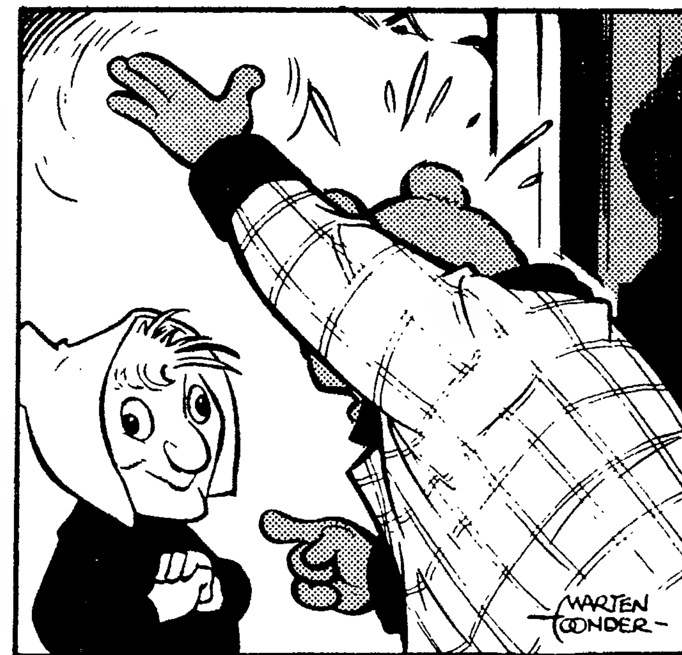
,,Kom mee, heer Ollie?'' riep hij over zijn schouder. ,,Dan kunnen we zien waar het thuis hoort. De maker moet wel een goeie monteur zijn!''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

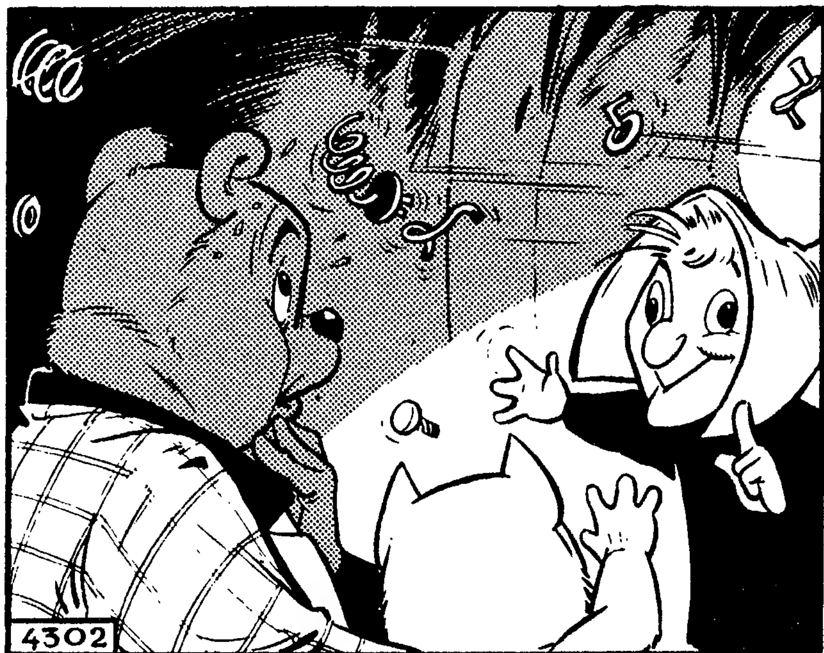

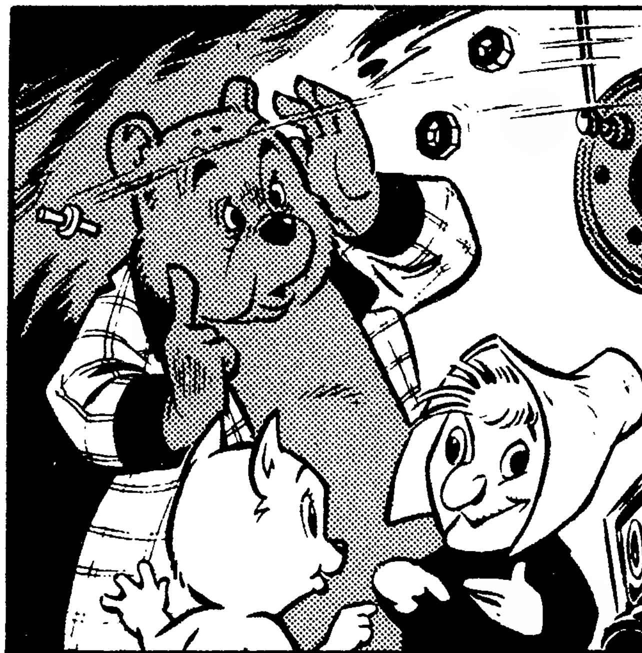
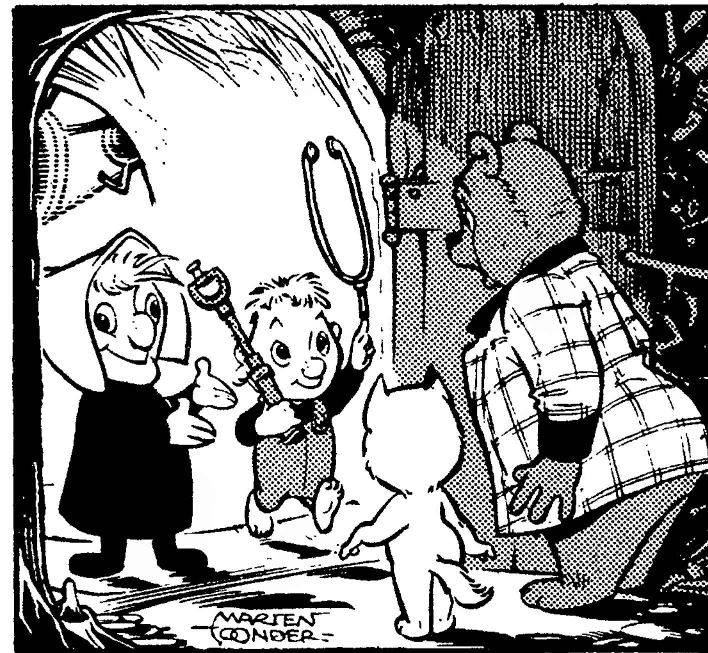
4301 Heer Bommel kwam moeilijk overeind en holde achter Tom Poes aan om het vreemde voertuig te volgen.
„Hoe vreselijk is dit alles," hijgde hij onder het voortgaan. „Ik had mij mijn nieuwe leven heel anders voorgesteld. Er is hier niets dan ruwheid en koude om mij heen. Nergens een aardig onthaal of een vriendelijk woord. Dit is geen land voor iemand van mijn stand, zeg nu zelf!"

„Hm," zei Tom Poes. „Het is wel wat raar allemaal. Maar als we dat ding volgen zullen we ontdekken wat dit voor een wereld is, dat zult u zien."
Nu, gelukkig hoefden ze niet ver meer te draven. Het wiel maakte een scherpe bocht en reed ratelend langs een hoop oud roest op een deur toe, die in de rotswand was aangebracht.
Toen Tom Poes en heer Ollie die plek buiten adem bereikt hadden, was het toestel reeds in het inwendige verdwenen. Uit de deuropening klink het gebonk van op elkaar slaande metalen, gerinkel en getik, terwijl het geheel verlicht werd door groene lichtflitsen.
„Een garage," zei heer Bommel, „dat is duidelijk!"
Daarop haalde hij diep adem en riep met een grote stem: „Hallo! Is daar iemand?"
„Zeker," zei een bejaard vrouwtje, dat uit de grot te voorschijn trad. „Hebt u iets te schrevelen?"
„Nee," riep heer Ollie. „Ik kom mij beklagen! Ik heb een trap gekregen van een dolle fiets! Is dat ding van u, mevrouw? Ik wens..."
Toen zweeg hij en hij zette grote ogen op.
„M-maar ik k-ken u!" stamelde hij na een poosje. „U bent..."
„Van de rederij Holle en de War," vulde Tom Poes aan. Want hij had de werksters op slot Bommelstein niet gezien.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4302. „M-maar u bent mevrouw de War!" riep heer Bommel onthutst uit.

„Leuk, dat u mij kent," zei het mensje.

„Van de rederij!" vulde Tom Poes aan. Ze moesten schreeuwen om zich verstaanbaar te maken boven het lawaai dat uit de grot kwam. En het gesprek werd er niet gemakkelijker op toen er uit het inwendige enige onderdelen naar buiten kwamen vliegen.

„Die van de schoonmaak en de rederij zijn zusters van me," zei het besje. „We doen allemaal aan ontstoffen en vastschrevelen; dat is onze aard. Dit hier is een schreefinrichting, ziet u? De War en Zoon."

„Een wàt?" vroeg heer Bommel, schichtig een vliegende schroef ontwijkend. „Eh... hebt u soms een onbeheerd rondrijdende rare fiets? Zo ja, dan eis ik genoegdoening, mevrouw! Het ding heeft mij een trap verkocht!"

„Fiets?" herhaalde het vrouwtje vaag. „Ik weet het niet, hoor. Oole maakt zoveel. Maar laten we tot de zaak komen; ik heb het druk. Hebben de heren iets te schrevelen?"

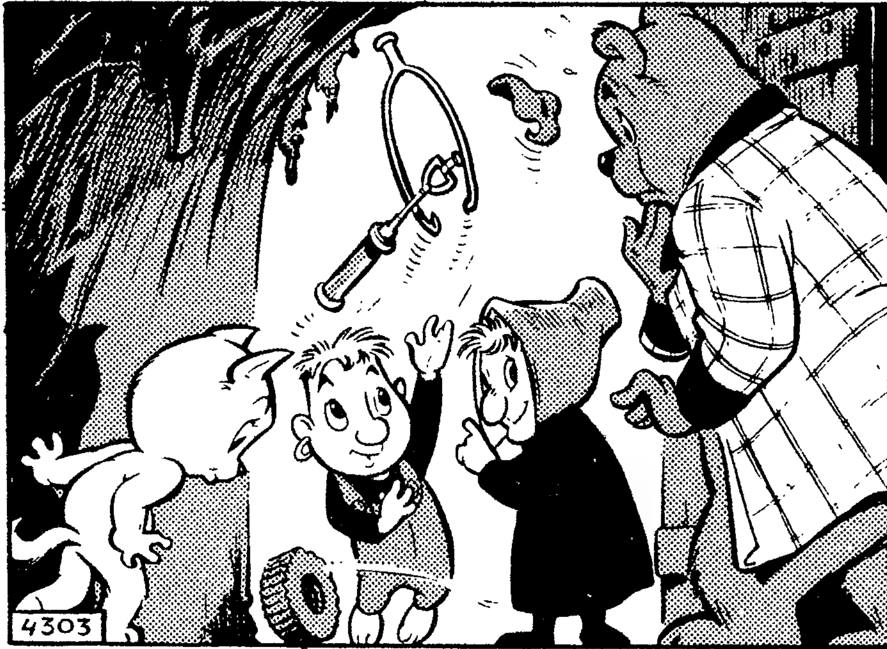
Heer Ollie wilde boos uitvallen, want hij begon genoeg van het schrevelen te krijgen. Maar Tom Poes was hem voor.

„We hebben een auto, die niet meer rijden wil," zei hij vlug. „U weet wel; een vierwieler. Kunt u die maken?"

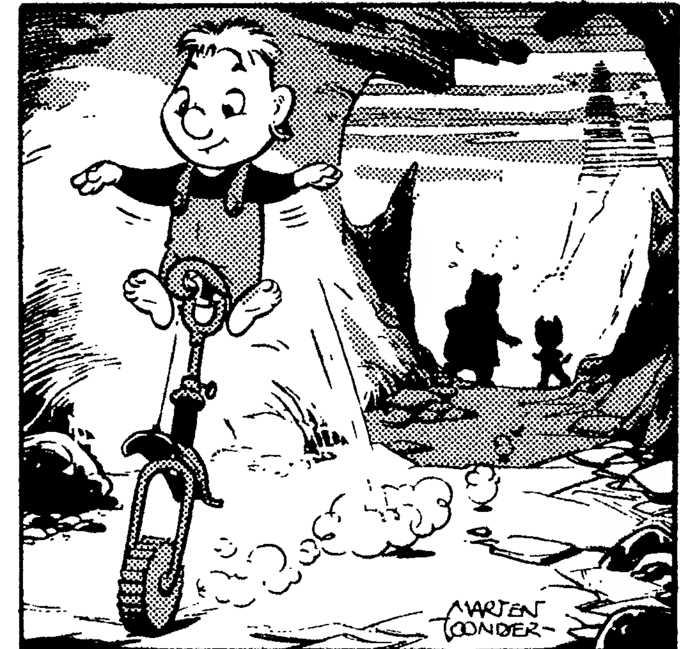
„Ik niet," zei het mensje. „Ik doe het ontstoffen, maar mijn zoon schrevelt goed. Oole! Kom eens hier!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4303 Uit het inwendige van de berg kwam nu een ventje nadergestapt. Het voerde een soort fietsstang met zich mee en dreef een betand wieltje voor zich uit,

„Dit is Oole, mijn zoon", zei het vrouwtje trots. „Jij kunt de zelfbeweger van de heren wel even maken, hè Oole?"

„Waar beweger?" vroeg het baasje, zoekend om zich heen kijkend.

„Hoor eens", sprak heer Bommel, „het gaat hier om een kostbaar voertuig, dat slordig uitgeladen is en van het zeewater geleden heeft. Het repareren is geen kleuterwerk, mevrouw! Ik wens een vakkundige reparatie! Geld speelt geen rol; maar ik...."

„Waar beweger?" onderbrak het kereltje ongeduldig.

„Op het strand", zei Tom Poes. „Bij de zee, je weet wel."

„Het is geen beweger", vervolgde heer Ollie met verheffing van zijn stem. „Het is een automobiel, Oude Schicht genaamd. Persoonlijk heb ik altijd de motor onderhouden en daarom doet het me pijn, dat men de wagen zo ruw te water heeft gelaten. Ik ben bang, dat alleen een kundig vakman hier kan helpen, nietwaar jonge vriend?"

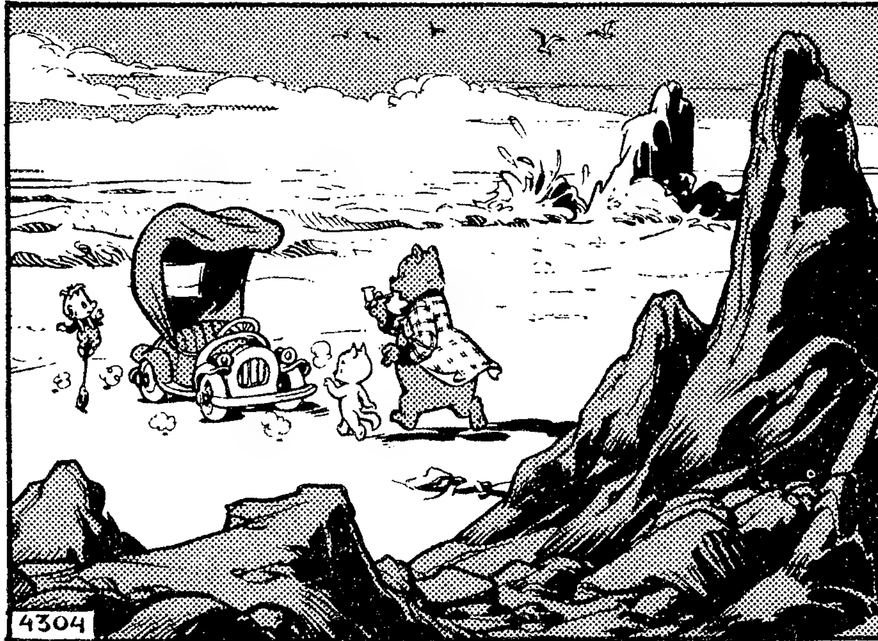
Er volgde geen antwoord en heer Ollie merkte tot zijn ontstemming, dat Tom Poes achter het manneke aan rende. Dat volgde het voortrollende tandwiel waar het behendig de fietsstang op schoof. Daarop nam het een sprong en nu reed het ventje snel op een soort éénwieler zeewaarts.

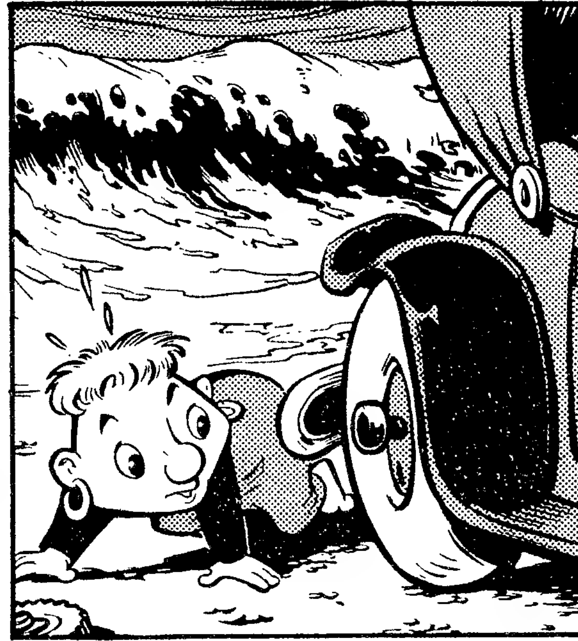
„Dat is sterk", zei Tom Poes, halt houdend. „Hoe is het mogelijk, dat dat rare fietsje in elkaar blijft zitten.

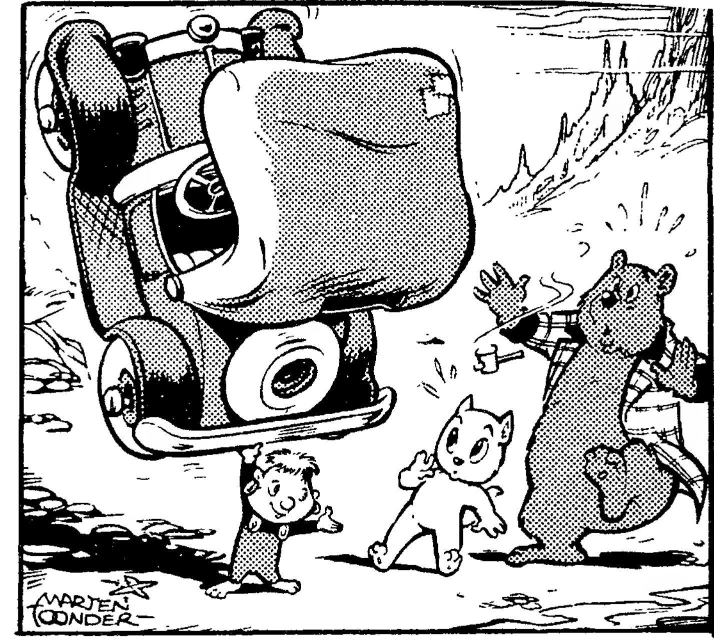
„Tja", mompelde heer Ollie, „heel vreemd. Het is een handig ventje, als je begrijpt wat ik bedoel."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4304 Toen heer Bommel en Tom Poes op het strand kwamen zagen ze, dat het ventje op zijn eenwieler druk om de Oude Schicht heen fietste.

„Het staat mij niet aan", prevelde heer Ollie. „Hoe kan deze kleuter mijn kostelijk voertuig nu herstellen? Ik kan het persoonlijk niet eens."

„Rare beweger!" riep het kereltje schril.

„Wat bedoel je?" vroeg heer Bommel ontstemd. „Dit is een héél fijnzinnig stukje vakwerk met koelers en zuigerveertjes en zo. Wat bedoel je met raar?"

„Moeilijk vastgekoekt", hernam de fietser, van zijn rijwiel springend. „Staat helemaal naast zijn schrevel. Maar ikke kan er iets moois van maken, hoor!"

Heer Ollie klaarde op.

„Gelukkig", zei hij. „Dit is het eerste prettige woord, dat ik in tijden gehoord heb. Maar eh.... hoe krijgen we de wagen naar boven? Naar je garage, bedoel ik?"

„Even kijken", mompelde het kereltje, op handen en voeten langs de wielen kruipend. „Even schrevel zoeken. Is lastig hoor. Alles is verstoft. Viezerikkerij, bah!"

„Hoor eens", begon heer Bommel. „Ik heb hem altijd goed onderhouden. Op mijn aanwijzingen heeft Joost wekelijks..."

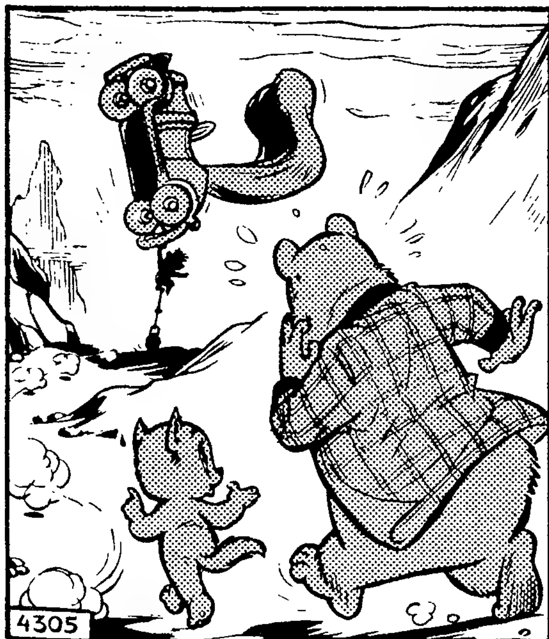
Hij zweeg verbluft, want nu slaakte het ventje plotseling een juichkreet; greep de achterbumper en hief de Oude Schicht rechtstandig omhoog.

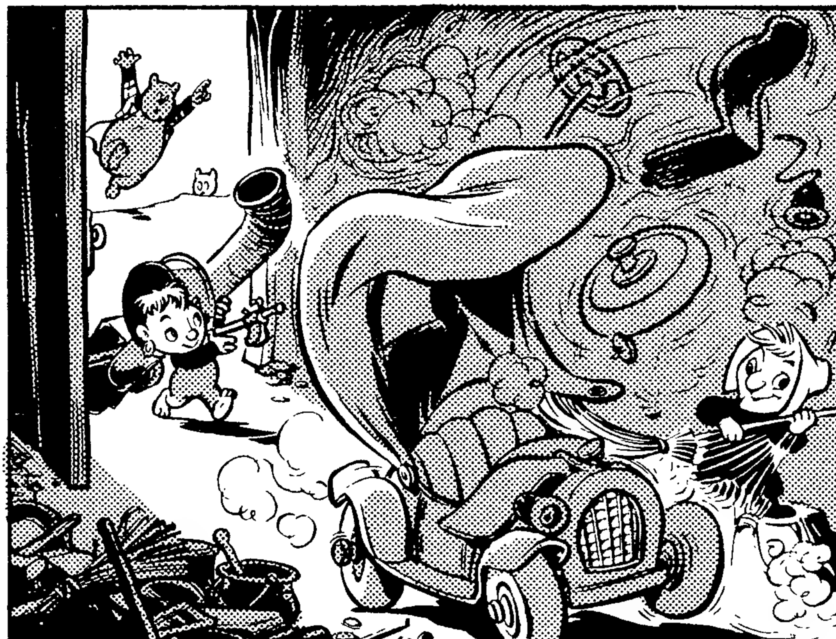
„D-dat k-kan niet!" stamelde de eigenaar verblekend.

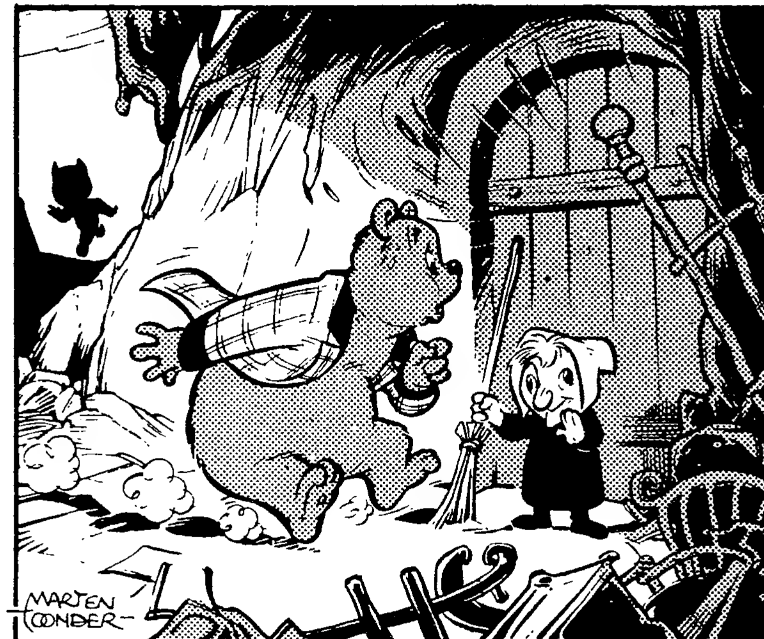
„Kan wel", verklaarde Oole trots. „Eerst schreef vinden en dan doorduwen en bewegen. Hupla!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4305 Oole bleek een ijverig en handig monteur te zijn. De automobiel rechtstandig boven het hoofd heffend klom hij op zijn eenwielertje en fietste snel huiswaarts.

„Heel eigenaardig", zei heer Bommel, die zijn voertuig bekommerd naoogde.

„Van dit vervoer heb ik nog nooit gehoord. Ik bedoel; hoe kan dat, jonge vriend?"

„Het lijkt me een kwestie van evenwicht", zei Tom Poes. „Die Oole had het over de schreef, die hij moest vinden."

„Juist, ja", hernam heer Ollie. „Die schreef, daar gaat het om, als je begrijpt wat ik bedoel. Zou het moeilijk zijn om die te vinden? Want nu ik in dit land een nieuw leven ga beginnen, wil ik het ook leren."

„Hm", mompelde Tom Poes, „het is niet eenvoudig om het juiste evenwicht te vinden, hoor. En ik ben benieuwd hoe dat ventje de Oude Schicht gaat repareren. Het zal niet gewoon zijn."

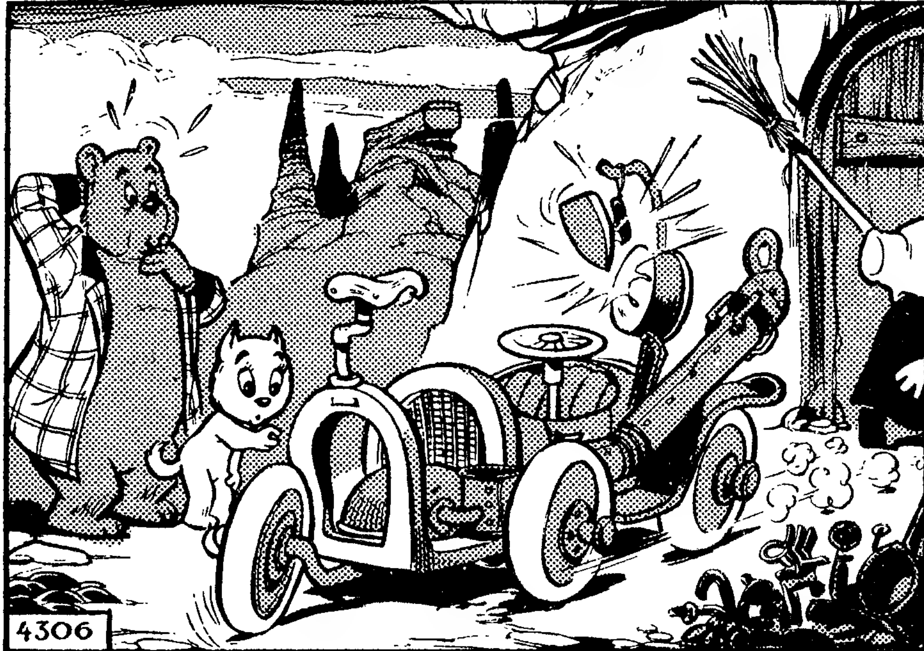
Nu, dat Tom Poes gelijk had bleek al spoedig. Toen ze de werkplaats weer naderden werden ze daar de moeder van het kereltje gewaar. Ze was doende heer Bommels voertuig met een bezem af te stofen, zodat de wielen en de spatborden in het rond vlogen.

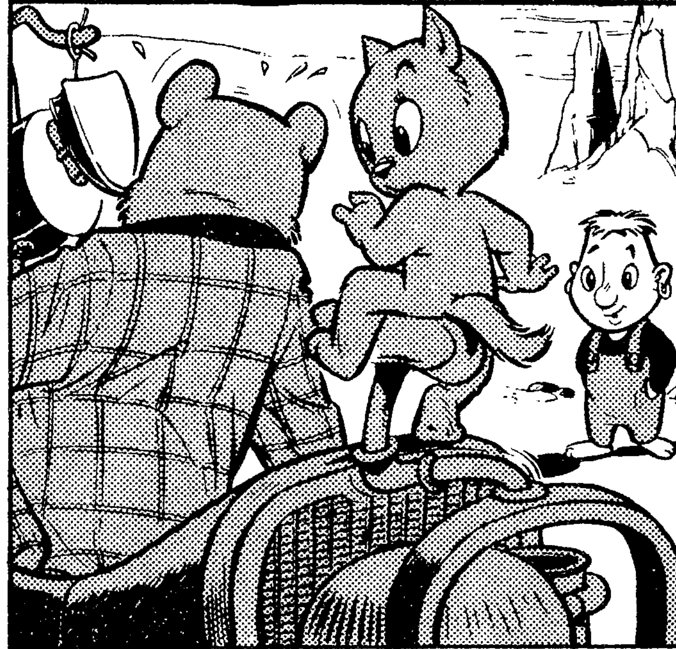
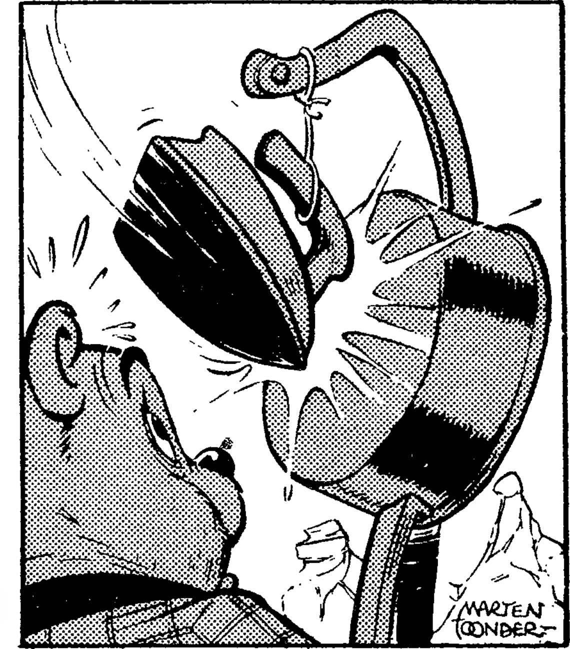
„Hedaar! Ho!" riep de eigenaar, ontdaan nadersnellend. „Voorzichtig! Wat doet u?"

„Ontstoffen", verklaarde het vrouwtje terwijl ze het motorblok op de schroothoop wierp. „Alles zit vastgekoekt. Zo kan mijn zoon niet werken. Voordat men kan schrevelen, moet men ontstoffen. Men moet de schreef kunnen zien, anders gaat men er over heen, begrijpt U?"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

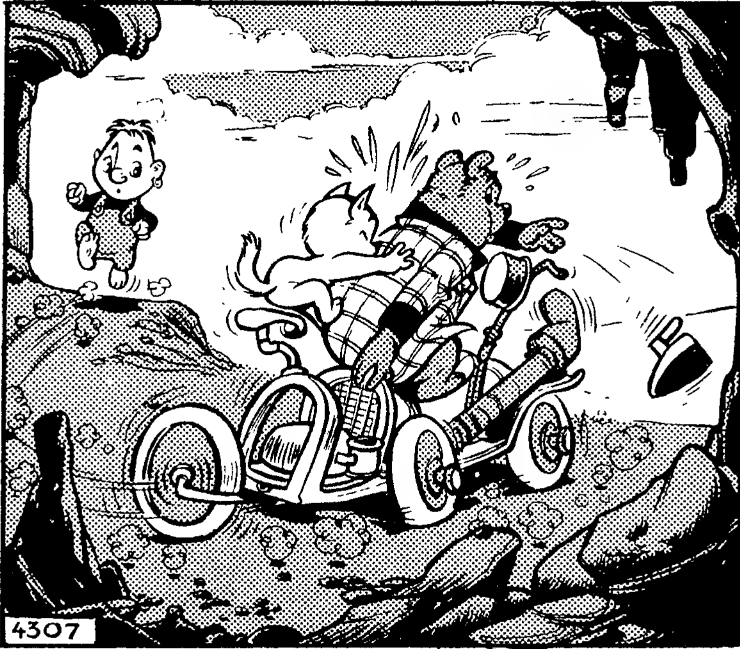

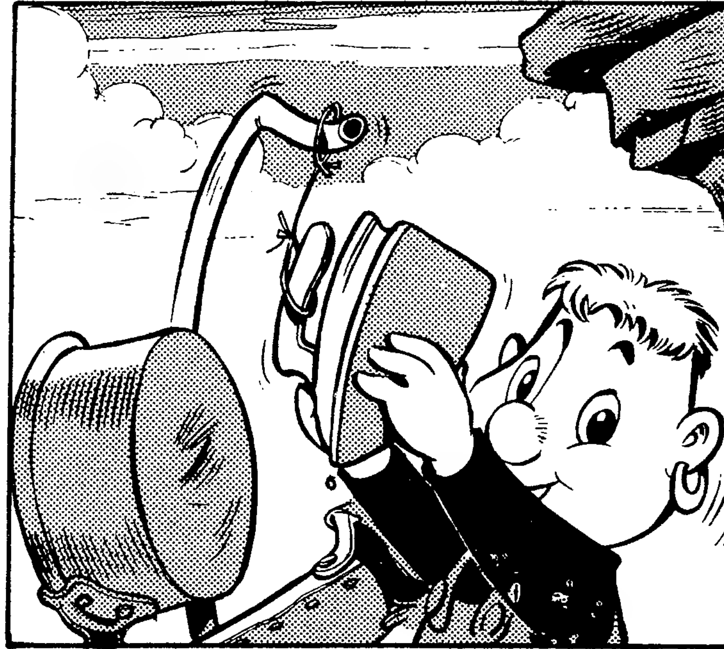
4306 De Oude Schicht was in de grot verdwenen en gedurende enige tijd luisterde heer Ollie met grote ongerustheid naar de geluiden, die uit het inwendige opstegen. Gelukkig duurde het wachten niet lang, want daar zwaaide de deur reeds open en werd het voertuig weer naar buiten gereden.

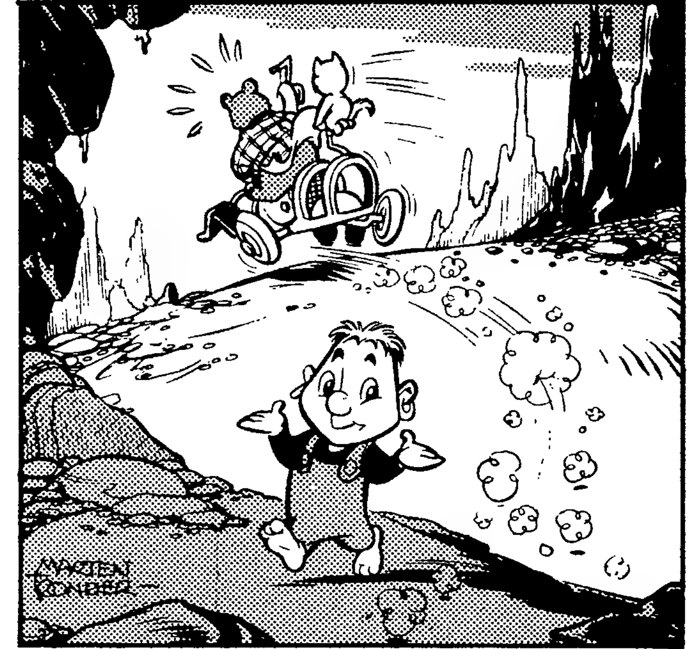
„W-wat is d-dat?" stamelde heer Bommel met bleke lippen. „W-wat is er met mijn hele mooie goede auto gebeurd?"
„Ontstoft en geschreveld", verklaarde het vrouwtje terwijl ze zich weer naar binnen spoedde.
„Maar het stuur zit verkeerd!" riep de eigenaar wanhopig uit. „En de wielen! En waarom zit er een zadel op de radiator? Trouwens, wat moet die kachelpijp?"
„Er zit geen motor in", zei Tom Poes verbaasd. „Hoe kan hij rijden zonder krachtbron?"
„Heel gewoon", zij Oole, die nu ook naar buiten kwam. „Door de schrevel natuurlijk. Gaat u maar zitten, dan gaat de beweger over de schreef en dan rijdt hij."
Heer Ollie klom mompelend achter het stuur en Tom Poes beklom het fietszadel — en ja hoor. Daar reed het trouwe voertuig in snelle vaart achterstevoren, het pad af.
Het was alleen hinderlijk, dat er naast het hoofd van de chauffeur een strijkijzer hing dat bonkend op een pan sloeg...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4307 Gedurende enkele ogenblikken reed de Oude Schicht bonkend voort. Doch de bestuurder, die in een scheve houding op het dashboard zat, werd ernstig gehinderd door het strijkijzer, dat naast zijn hoofd tegen een pan sloeg.

„Wat een afschuwelijk lawaai!'' zo riep hij verbitterd uit. „Het is al genoeg, dat ik mij op een schroothoop voortbeweeg; maar dat gedreun is meer dan ik verdragen kan!''

Met deze woorden rukte hij de bout van de stang en wierp hem terzijde. Nu bleek echter, dat het voorwerp onmisbaar was; want met een gierend gepiep van remmen stond het voertuig stil.

„Niet doen!'' riep Oole, die op een draf nader kwam. „Strijker is nodig voor schreef!''

Zonder zich iets aan te trekken van heer Ollie's klachten bevestigde hij het ijzer aan de draad en op hetzelfde moment zette de Oude Schicht zich opnieuw in beweging.

„Wat een toestand!'' riep de chauffeur. „Ach, wat zou de markies zeggen wanneer hij ons zo tegenkwam? Dit is toch niets voor een heer van mijn stand?''

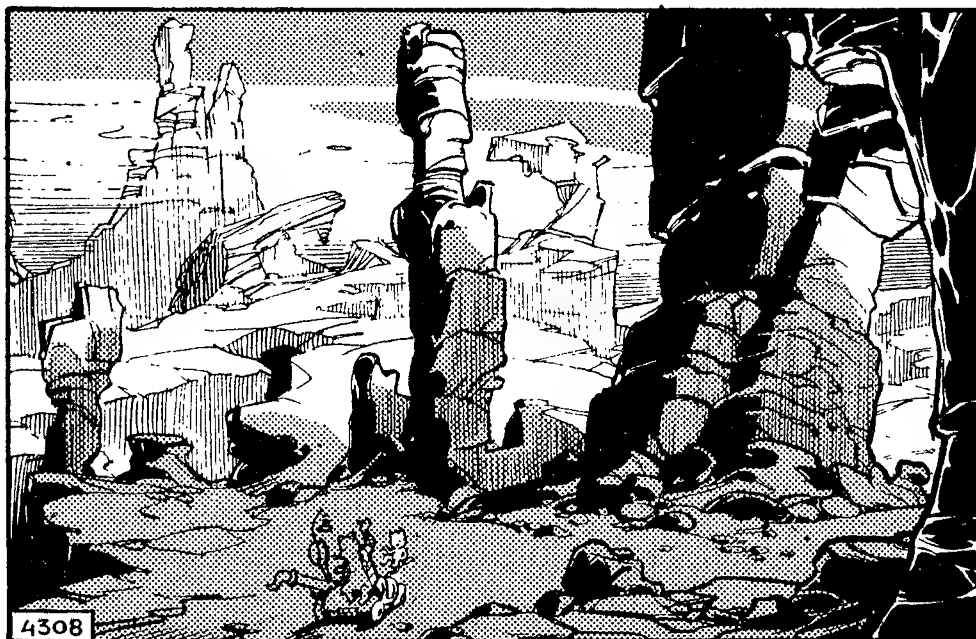
„U zult de markies hier niet tegenkomen'', zei Tom Poes. „Dit is het land waar u een nieuw leven bent begonnen, weet u nog wel? U zult aan het ontstoffen en vastschrevelen moeten wennen — en daar schijnt ook lawaai bij te horen.''

„O, z-zou het?'' vroeg heer Bommel verslagen. Hij zweeg een poosje om dit idee te laten inwerken en toen hernam hij. „Hoe moet het nu met de betaling voor de eh... reparatie? En met ons ontbijt? Zie je nog iemand, jonge vriend?''

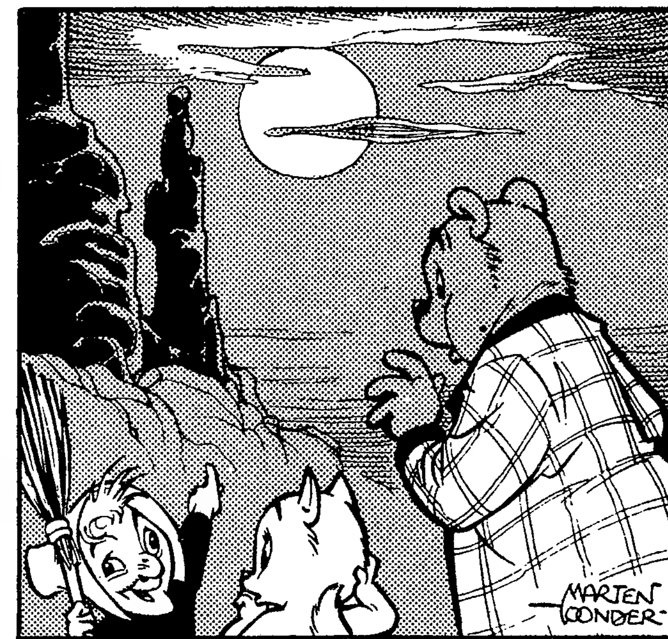
Tom Poes keek om, maar de garage was reeds lang uit het gezicht verdwenen.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4308 De Oude Schicht reed voort door een landschap, dat steeds woester werd. Van een herberg was geen spoor te bekennen en ook was er nergens een huis of een dorp in het zich. Zo viel de avond. De zon verdween achter een grillige bergmassa en op hetzelfde moment stond het voertuig stil.

„W'wat nu?" vroeg heer Bommel met droge lippen. „Zou de benzine op zijn?" Hij klom met stijve benen van het dashboard om de tank te zoeken; maar die was er niet meer.

„We rijden niet op benzine", zei Tom Poes moe. „De Schicht is immers verschreveld, wat dat dan ook mag zijn. Maar kijk, daar komt iemand aan."

„Warempel", zei heer Ollie oplevend. Hij rechtte de rug en wendde zich tot het vrouwtje, dat met een bezem de weg afgewandeld kwam. Maar toen ze naderde zette hij grote ogen op.

„Mevrouw de War!" riep hij verbaasd uit. „Ik bedoel eh.... bent u van de rederij of van de garage? Of van het schoonmaakbedrijf, als u begrijpt, wat ik bedoel?"

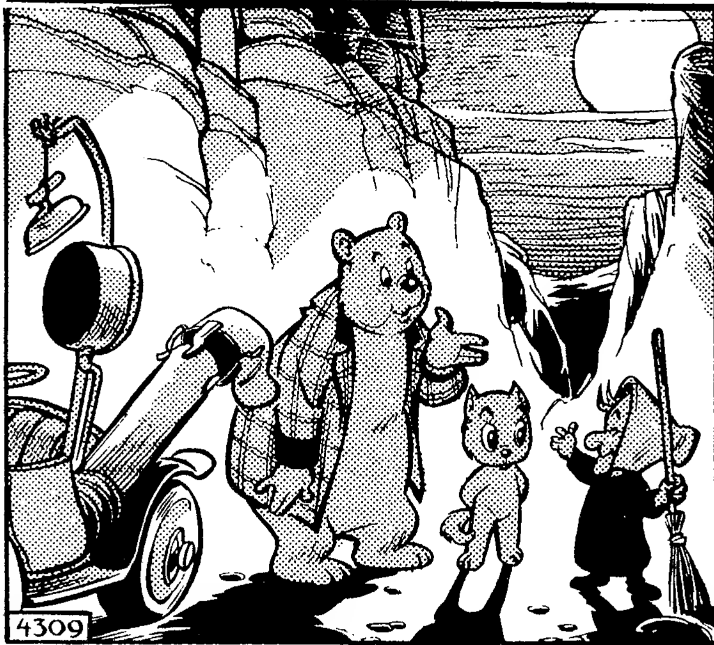
„Schoonmaakbedrijf?" herhaalde het mensje vaag. „Ontstoffen, bedoelt u zeker? Dat kan, dat kan. Soms wel en soms niet, al naar het uitkomt. Hebt u iets te ontstoffen?"

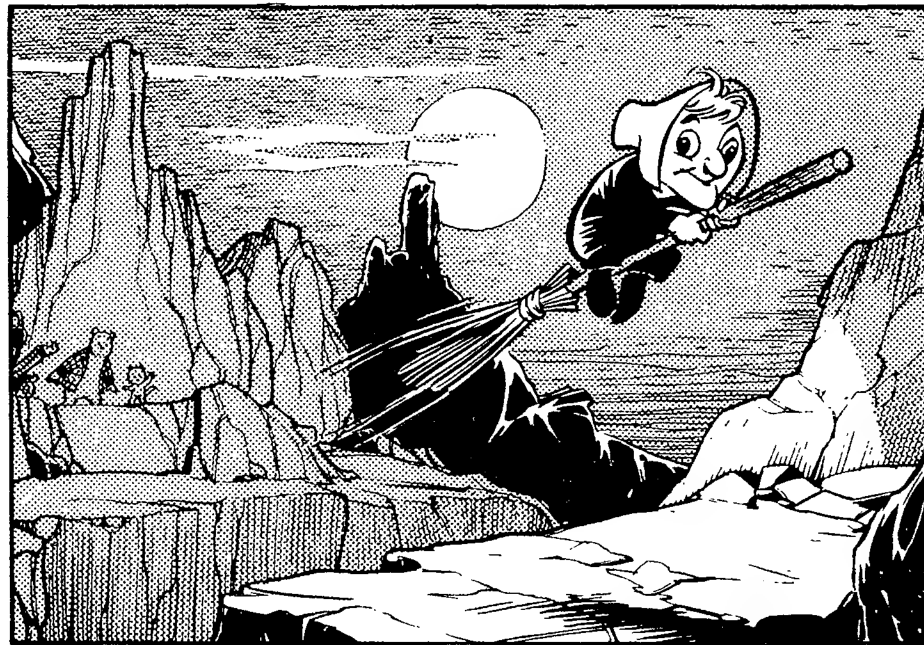
„Ik weet het niet zeker", hernam heer Bommel. „Mijn auto weigert. Kunt u hem weer op gang brengen?"

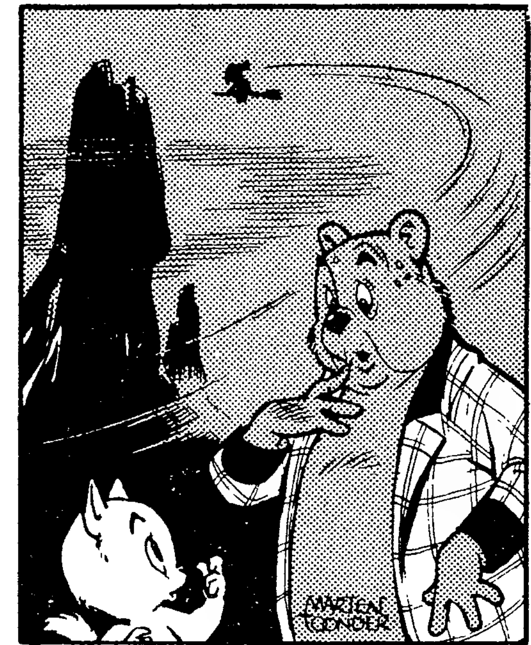
„Nee, zei het besje. „Dat ding werkt op een schrevel — en die staat in het zonneteken. Als de zon daalt, staat de schrevel stil, ziet u? Kijk, daar is de maan. Nu wordt alles anders." Heer Ollie liet moedeloos de schouders zakken. „Ook dat nog", mompelde hij.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4309 Heer Ollie keek om zich heen. Een kille avondwind begon om de rotsen te fluiten en de maan wierp vreemde schaduwen over het pad.

„Wat nu?" vroeg hij moedeloos. „De Oude Schicht kan dus niet verder omdat de schrevel alleen in de zon werkt... als ik het goed begrijp..."

„Zoiets," zei het vrouwtje knikkend. „Schrevelen is dag-werk. Maar als de maan schijnt krijgt men een andere beweging: héél anders".

„Hoe vreselijk is dit alles," prevelde heer Bommel. „De hele dag hebben we naar een ontbijt gezocht. Maar zelfs geen kopje koffie hebben we kunnen vinden. Ik heb een teer gestel, mevrouw- en ik ben aan het einde van mijn krachten. Weet u soms een onderkomen voor de nacht?"

„Een onderkomen?" herhaalde het mensje verbaasd. „De rotsen zitten vol onder- en bovenkomens, hoor. Ik voor mij maak daar geen gebruik van, want de nacht is er voor beweging zeg ik altijd maar. Maar u kunt overal terecht als u goed zoekt."

Wat is dat voor een beweging, waar u het over had?" vroeg Tom Poes nieuwsgierig.

„De bezem," verklaarde het wijfje. „In de maneschijn vliegen de bezems!" Na deze woorden nam ze een aanloopje en vloog, gezeten op de steel van haar veger, omhoog.

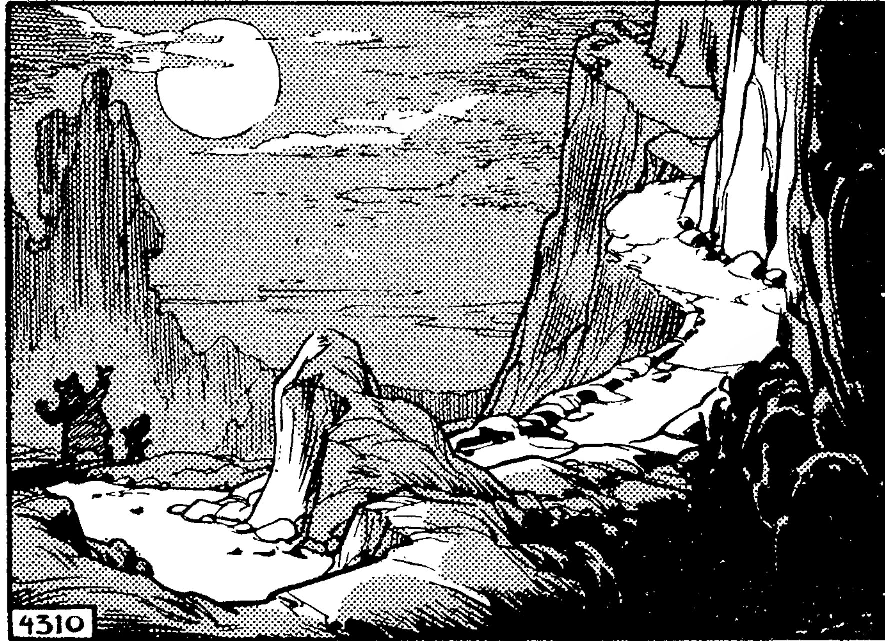
„Het is een heks!" zei Tom Poes. „Ik heb het al een poosje gedacht, maar nu weet ik het zeker. Dit is een heksenland!"

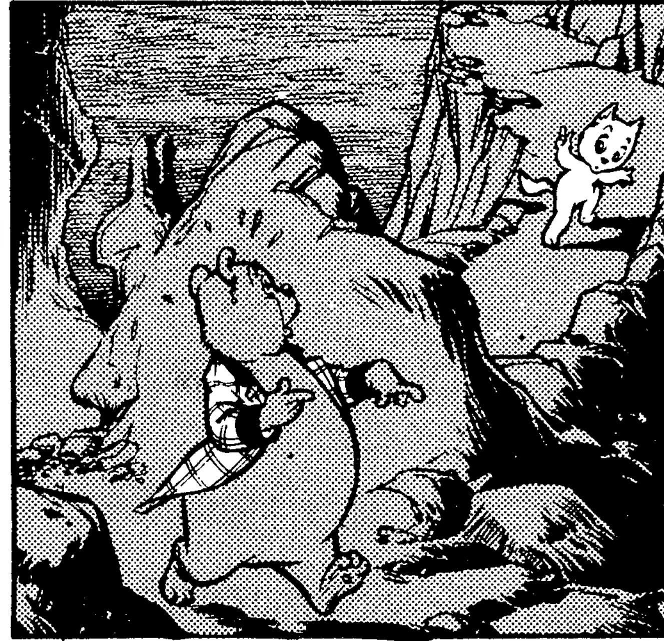
„Z-zou het?" stamelde heer Ollie verblekend. „Ach-w-wat moet er nu van ons worden? Een hekkek- heksenland! Hoe vreselijk!"

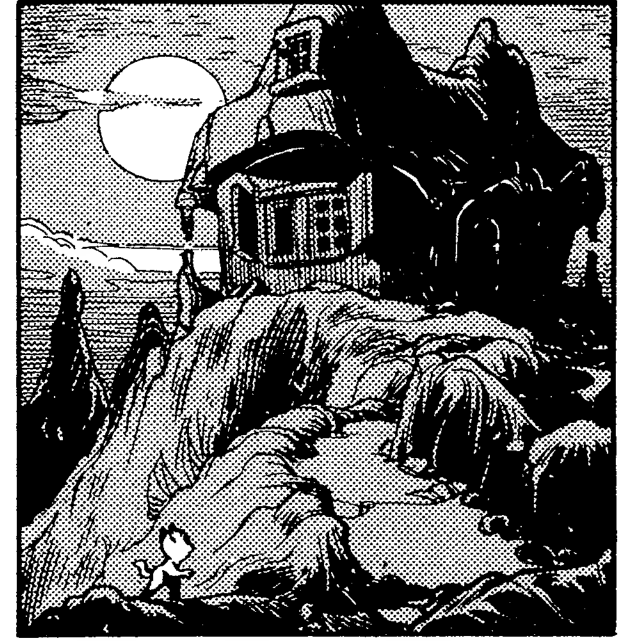
„Kom," zei Tom Poes, „laten we maar eerst naar een onder- of bovenkomen gaan zoeken.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

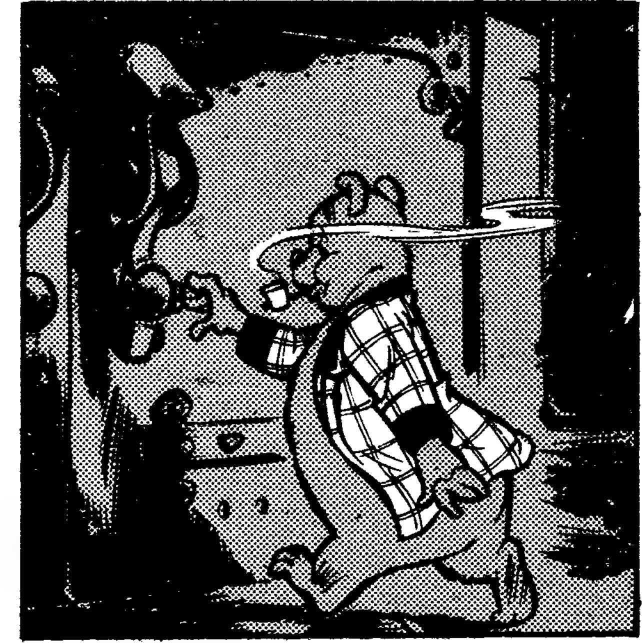
4310 Heer Bommel en Tom Poes lieten de Oude Schicht achter en begonnen te lopen.
„Een heksenland," prevelde heer Ollie onder het voortgaan. „Wie had dat kunnen denken? Wat moet er nu van mij, als heer, worden?"
„U wilde een nieuw leven beginnen," zei Tom Poes.
„Jawel!" riep heer Bommel smartelijk uit. „Maar niet dit! Het is een komplot, jonge vriend. Vanaf het begin heeft men mij met hekserij hierheen gedreven. Het ontstoffen en vastschrevelen en alles. Ik zie het opeens héél duidelijk in; maar nu is het te laat. Ach, als ik nu maar een nachtverblijf had... de honger en de dorst kwellen mij en... Maar waar gaan we eigenlijk heen?"
„Naar de bergen," zei Tom Poes. „Daar is wel een onderkomen te vinden, volgens dat vrouwtje."
Heer Ollie staarde bekommerd naar het hoge vierkante gebergte dat zich voor hen verhief. De wind floot akelig om de kale top en de maan wierp zwarte schaduwen langs de wanden. Hij huiverde.
„Wat een verblijf voor iemand van mijn stand," prevelde hij. „En kijk; hier splitst de weg zich... Wat gaan we nu doen?'
„Laten we ieder een pad nemen," stelde Tom Poes voor. „Neemt u het onderste, dan zal ik wel naar boven klimmen. En wie het eerst iets vindt, moet roepen".
Heer Bommel stemde aarzelend toe — en zo gingen ze beiden op weg. Nu, Tom Poes was de eerste die een woning ontdekte. Want toen hij halverwege was, zag hij boven zich duidelijk de omtrekken van een hutje; boven op de berg.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

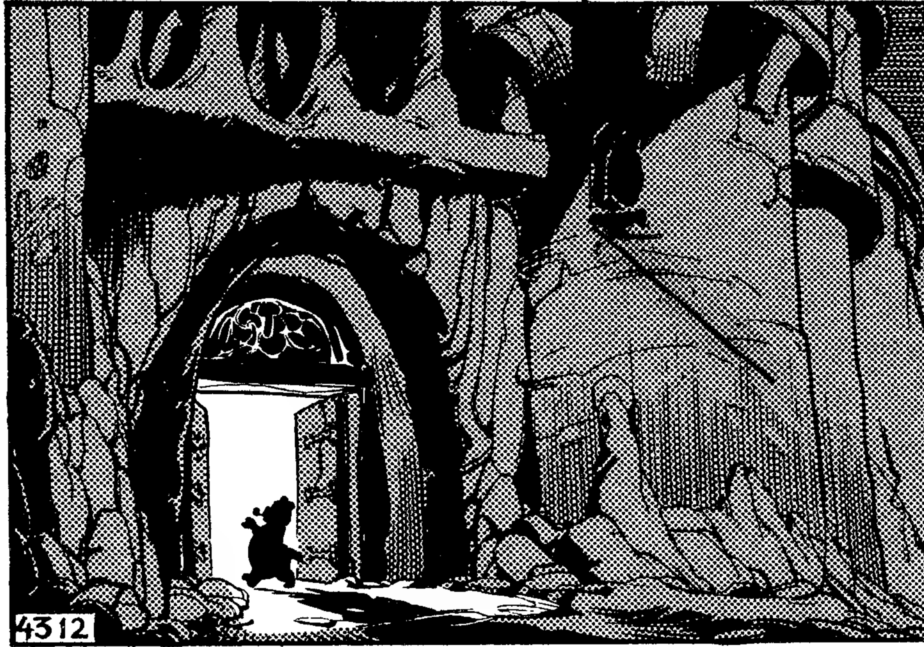

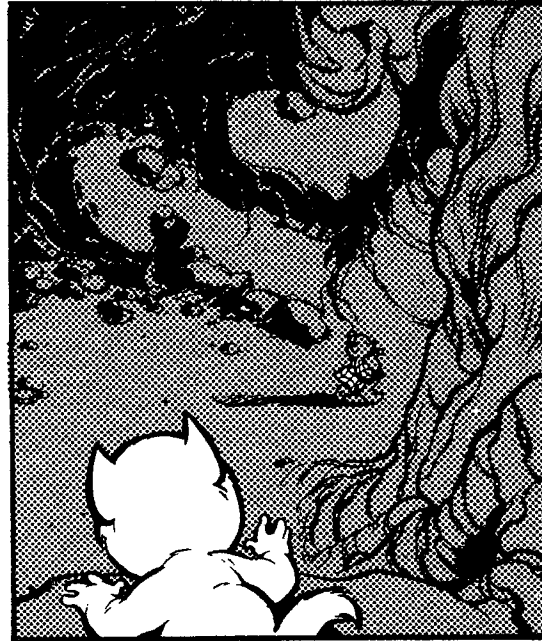
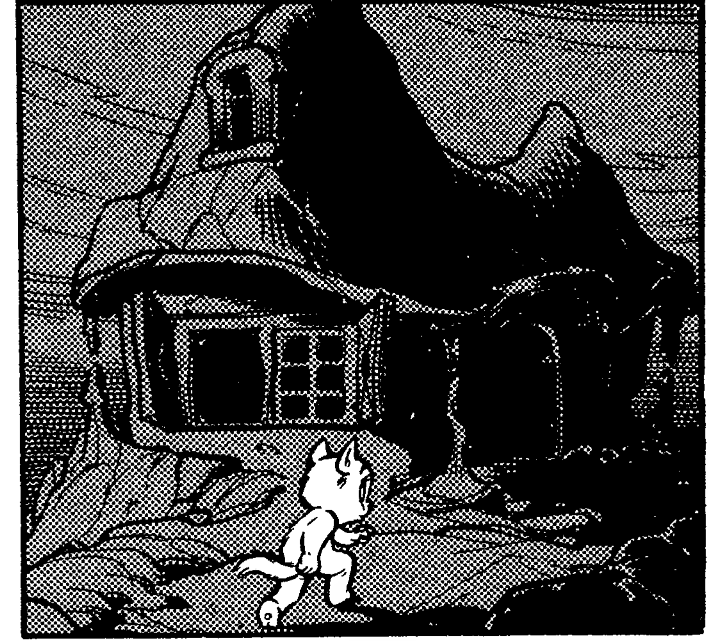

4311 Heer Bommel volgde bekommerd de weg die langs de voet van de berg voerde. De wind floot akelig in de kloven en de ravijnen en het bleke licht van de maan wierp vreemde schaduwen over het pas van de eenzame zwerver.
„Hoe moeilijk is mijn lot," zo sprak deze tot zichzelf. „Wanneer ik een nieuw leven wil beginnen omdat het oude vastgekoekt en verstoft is, kom ik in een heksenland terecht, vol onrust en rare gebruiken. Ik kan er geen touw aan vastknopen, als heer zijnde. Want waar kan ik in deze rots nu een onderkomen vinden, dat bij mijn stand past? Alles is hier even kaal en akelig..."
Zo mompelende had hij de weg gevolgd tot die een bocht maakte en daar hield hij verrast de pas in. Want voor hem verhief zich een fraai kasteel.
Het lag wat vaag en schimmig in de schaduwen van het gebergte, maar de poort en de torens waren duidelijk te onderscheiden.
Nu hoorde hij ook de stem van Tom Poes, ergens uit de hoogte.
„Heer Ollie!" riep die, „ik heb een huisje gevonden! Hier boven op de rots! Kom maar!"
„Je vergist je, jonge vriend!" riep heer Bommel terug. „Daar, waar jij staat, is geen huisje! Dat lijkt maar zo; het is gewoon de rots. Aan deze kant ligt een echte burcht. Kom beneden!"
Tom Poes haalde de schouders op.
„Heer Ollie is helemaal in de war," dacht hij. „Daar waar hij staat zijn alleen maar rotsen. Maar ik zal hem wijzen, dat ik gelijk heb".
Heer Bommel zag hem verder klimmen en ook hij haalde glimlachend de schouders op. Want door het zien van het slot was zijn moed teruggekeerd.
„Dat huisje is gezichtsbedrog," prevelde hij. „De jonge vriend is eigenwijs. Maar ik zal hem bewijzen, dat hij beter doet mij te volgen."
En hij begaf zich veerkrachtig naar de poort.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4312 Heer Bommel schonk verder geen aandacht aan Tom Poes. Want hij was overtuigd dat die zijn vergissing wel spoedig zou inzien en dan naar beneden zou komen.

„Ik heb gelijk gehad," stelde hij tevreden vast. „Zie je wel? Dit is een echte poort!"

Zo sprekende liet hij de zware klopper krachtig neerkomen — en met het geluid van scheurend gesteente week de afsluiting uiteen. Echo's rommelden hol door in de ruimte er achter, doch dit schrok de eenzame reiziger niet af.

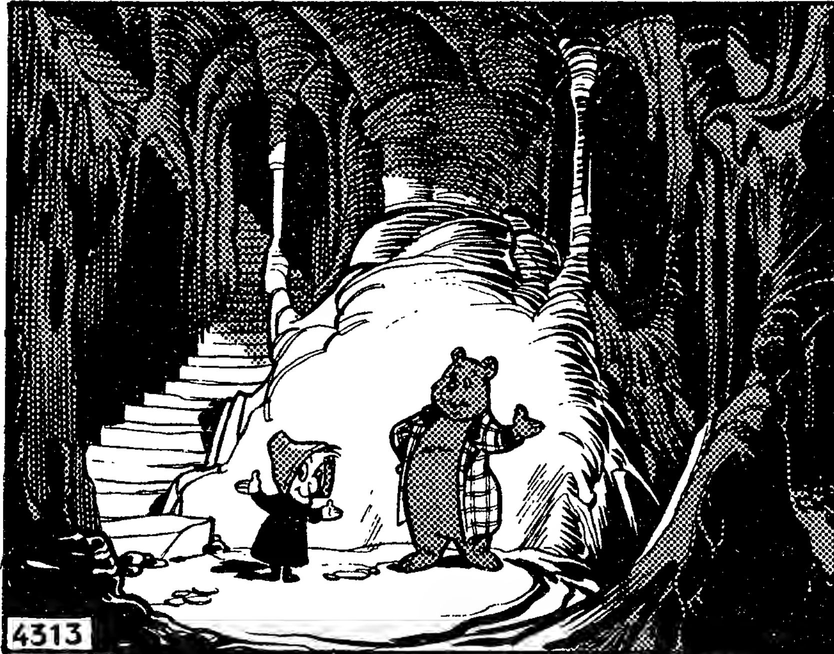
„Een zware deur," mompelde hij. „Het is prettig, dat men in mijn nieuwe vaderland van degelijk bouwen weet."

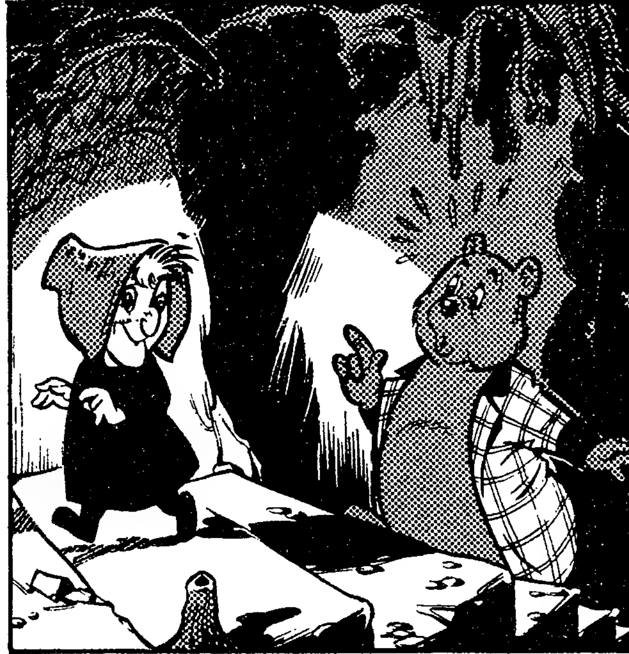
Glimlachend trok hij zijn jas recht en betrad de ingang van de burcht. De nagalmende echo's echter troffen ook het oor van Tom Poes, die nog steeds bezig was naar boven te klimmen. Enigszins ongerust boog hij zich over de wegkant en wierp een blik naar beneden. De gestalte van zijn vriend leek van deze hoogte erg gering, doch hij kon hem duidelijk met ferme tred een scheur in de rots zien binnengaan.

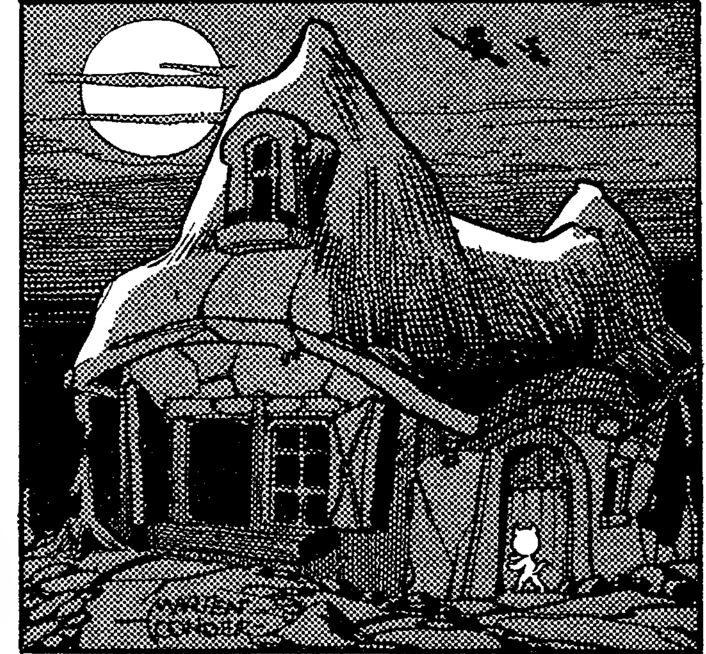
„Heer Ollie is koppig," dacht Tom Poes. „Maar hij zal nu toch wel gauw genoeg merken, dat hij zich vergist heeft. En dan komt hij vanzelf wel naar boven." Met deze gedachte klom hij door naar de hut die duidelijk zichtbaar in het maanlicht lag. Het was beslist geen rotsblok, zoals heer Bommel scheen te denken.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4313 Heer Bommel trad de burcht binnen en keek wat bevreemd rond. Overal rezen zware pilaren uit de bodem op, die ver boven hem in de daar heersende duisternis verdwenen — en een kille tocht sloeg hem tegemoet.

„Een eigenaardige bouwwijze", prevelde de bezoeker. „Deze hall herinnert me aan een druipsteengrot, die ik eens bezocht heb. Maar dat is natuurlijk onzin; een kasteel is geen spelonk, dat is duidelijk."

„Dat ligt er aan," sprak een bejaard vrouwtje, dat plotseling tevoorschijn trad.

„Grotten zijn vaak kastelen en kastelen lijken dikwijls op grotten. Het komt er maar op aan, waar de schreef ligt."

Heer Ollie schrok even, maar hij herstelde zich spoedig.

„Mevrouw de War!" riep hij uit. „Ik meende, dat u op uw bezem zat, als u begrijpt wat ik bedoel! Ik heb u duidelijk zien vliegen!"

„O ja?" zei het mensje. „Dat hebt u dan straks gezien. Nu ben ik er nog, hoor. Kan ik u ergens mee van dienst zijn?"

„Ik zoek voedsel en onderdak," verklaarde heer Bommel. „Kan ik in dit slot overnachten?'

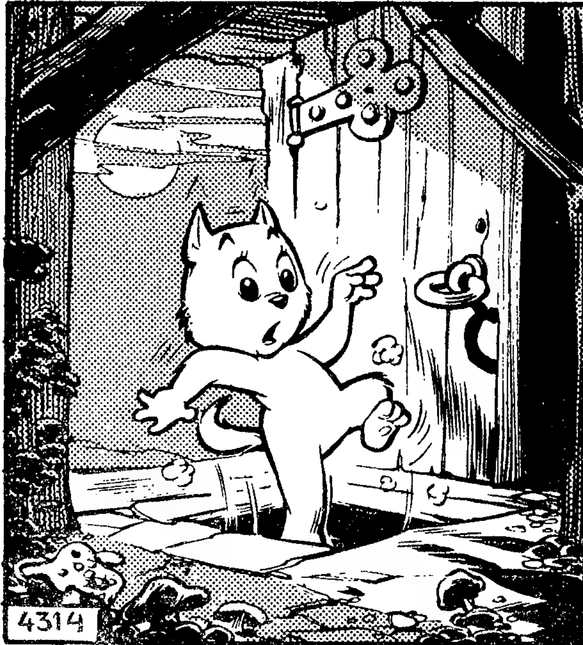
„Zeker, zeker," zei het vrouwtje. „Deze trap op, alstublieft".

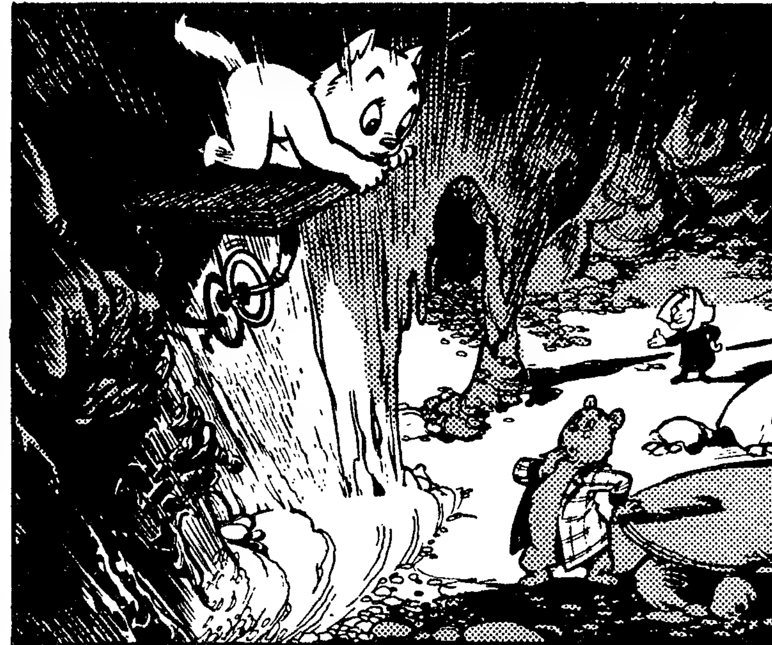
„Een ogenblikje," hernam de bezoeker. „Ik moet nog even naar buiten. Mijn eigenwijze jonge vriend Tom Poes heeft de verkeerde weg naar boven genomen en nu wil ik hem roepen."

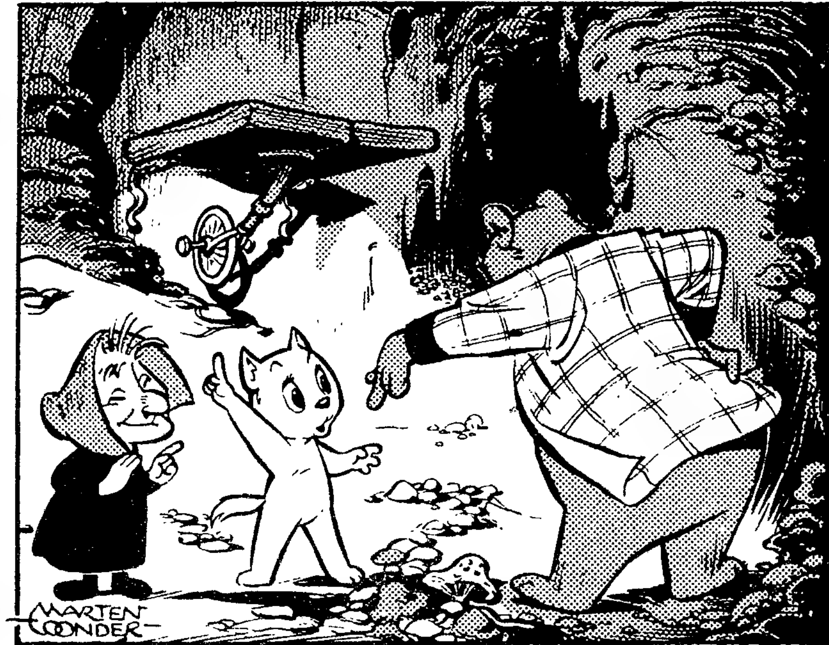
„O, dat hoeft niet, meneer", verzekerde het wijfje. „Die vriend van u komt vanzelf hier, dat is heel prettig geregeld. Deze trap op". Met deze woorden begon ze de eindeloze treden te beklimmen. Heer Ollie volgde haar wat aarzelend, want hij vond het een onprettig idee, dat Tom Poes bij nacht en ontij over het gebergte zwierf. Maar daar had hij geen zorgen over hoeven te hebben, want Tom Poes was inmiddels boven gekomen en had tevreden vastgesteld, dat daar werkelijk een hut stond en geen rots.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

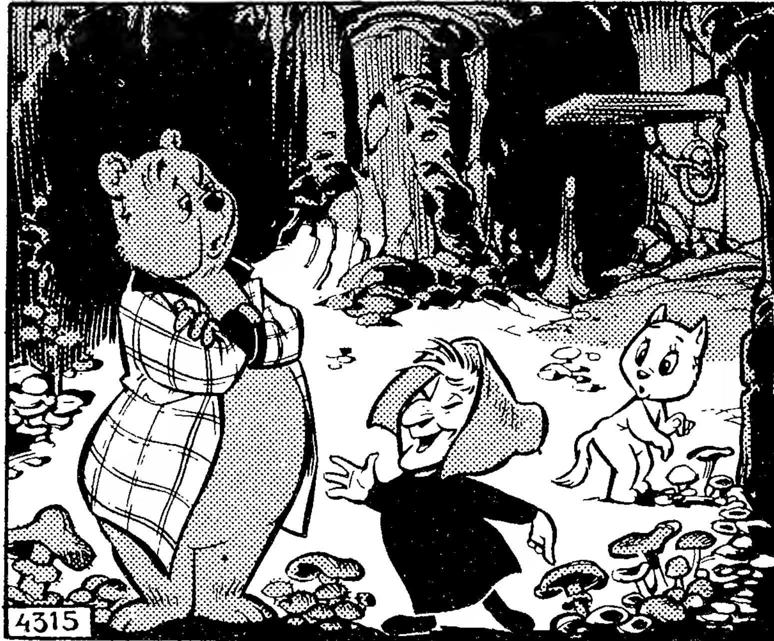

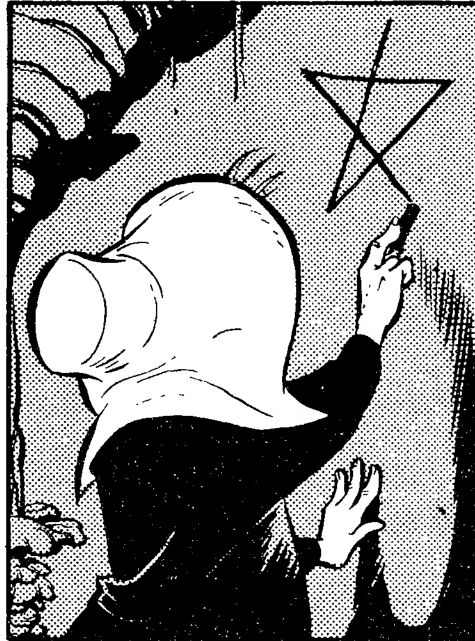

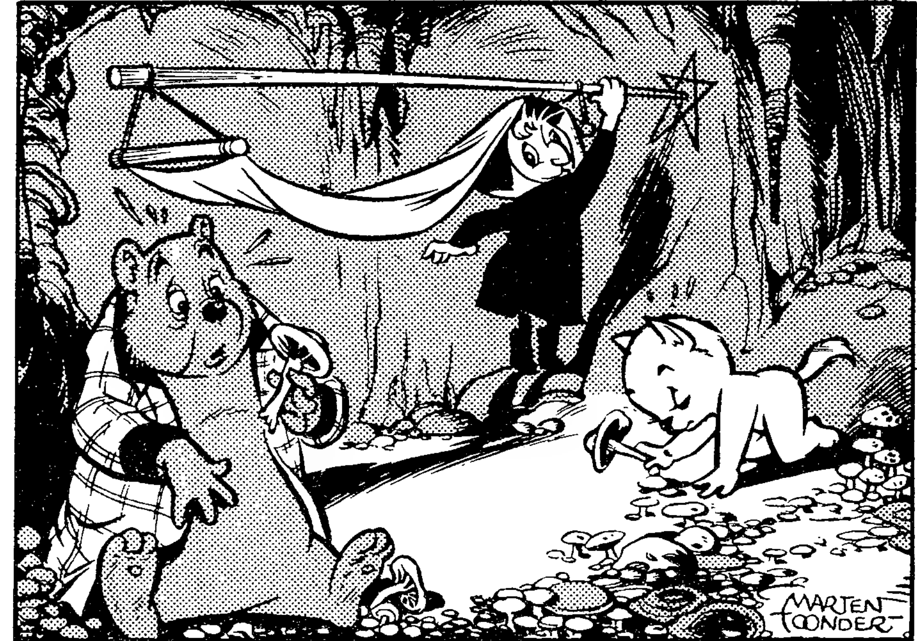
4314 „Ik zal eerst even vragen, of we in dit huisje kunnen overnachten," dacht Tom Poes. „En als dat kan, zal ik heer Ollie gaan halen."
Hij klopte aan — en toen er geen antwoord kwam, opende hij de deur en trad binnen. Zodoende stapte hij op een losse steen, die zich achter de dremp-el bevond. Tot zijn schrik begon hij met grote snelheid te dalen, want de tegel, die door middel van een wieltje aan de wand was vastgeschreveld, werkte als een vreemd soort lift.
Piepend en krassend bewoog het toestelletje zich langs de muur van een zeer hoge zaal naar beneden en toen Tom Poes beangst omlaag blikte zag hij daar heer Ollie staan.
„H-heb ik ooit", stamelde deze, grote ogen opzettend. „Waar kom jij vandaan, jonge vriend? Uit een torenkamer, zeker?"
„Nee hoor," zei Tom Poes, terwijl hij voorzichtig van de steen stapte. „Ik komt uit de hut, die boven op de rots stond. Dit moet de kelder zijn."
„Een kelder?" riep heer Bommel uit. „Dit? Dit is een zaal in het kasteel, dat ik gevonden heb! Wat zeur je toch over een hut op de rots?"
„De heren hebben gelijk," zei het vrouwtje, dat haastig tussenbeide kwam. „Dit vertrek is de bovenkamer van een slot of de kelder van een hut. Het ligt er maar aan, waar men binnenkomt."
„Onzin," hernam heer Ollie gemelijk. „Iets kan niet twee dingen tegelijk zijn, als u begrijpt wat ik bedoel."
„O, dat kan best hoor!" verklaarde het mensje opgewekt. „Als het maar niet is vastgeschreveld! En men moet zijn omgeving nooit vastschrevelen, want dan wordt die eentonig".

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4315 Het moet vreselijk zijn om in een vastgeschrevelde omgeving te wonen", zei het vrouwtje huiverend. „Dat is iets voor oesters, vindt u niet? Ik voor mij zou vastkoeken."

„U gaat te ver, mevrouw," sprak heer Ollie. „Ik voor mij heb altijd in een deftige omgeving gewoond die bij mijn stand paste. Vastgeschreveld, zoals u dat noemt. En mijn goede vader vóór mij. Toch lijken wij niet op oesters, wat jij, jonge vriend?"

„Nee, zei Tom Poes. „Maar u was wèl vastgekoekt. Er kwam heel wat stof los, toen u ging schoonmaken".

„Genoeg hierover," hernam heer Bommel koel. „Het enige wat mij nu interesseert is voedsel. En rust, natuurlijk. Kunnen we hier eten en slapen, mevrouw?"

„Eten genoeg, hoor!" riep het mensje met een gulle lach. „De grond staat hier vol paddestoelen, kijk maar. En voor een prettige slaapplaats kan ik wel zorgen." Zo sprekende liep ze naar de wand en tekende er met een zwart krijtje een vijfpuntige ster op. Maar heer Ollie had daar geen belangstelling voor.

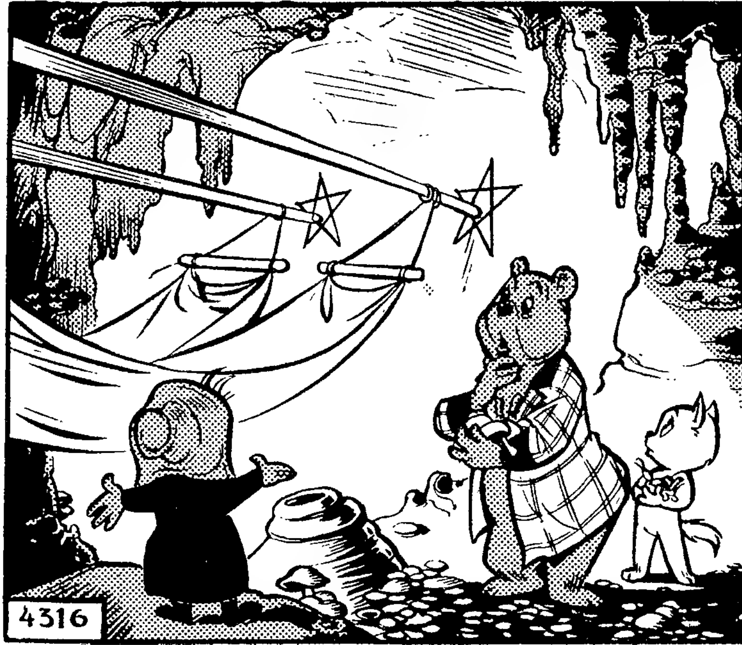
Geheel betrokken staarde hij naar de grauwe en witte zwammen, die de bodem van de zaal bedekten en toen wierp hij een verslagen blik op Tom Poes.

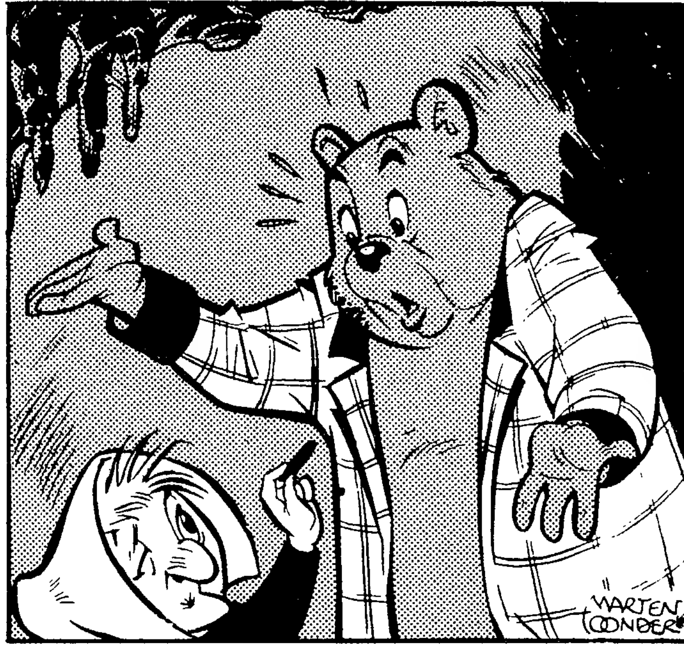
Deze had zich echter reeds in de omstandigheden geschikt. Hij bewoog zich op handen en voeten tussen de groeisels en plukte er de soorten uit die eetbaar waren.

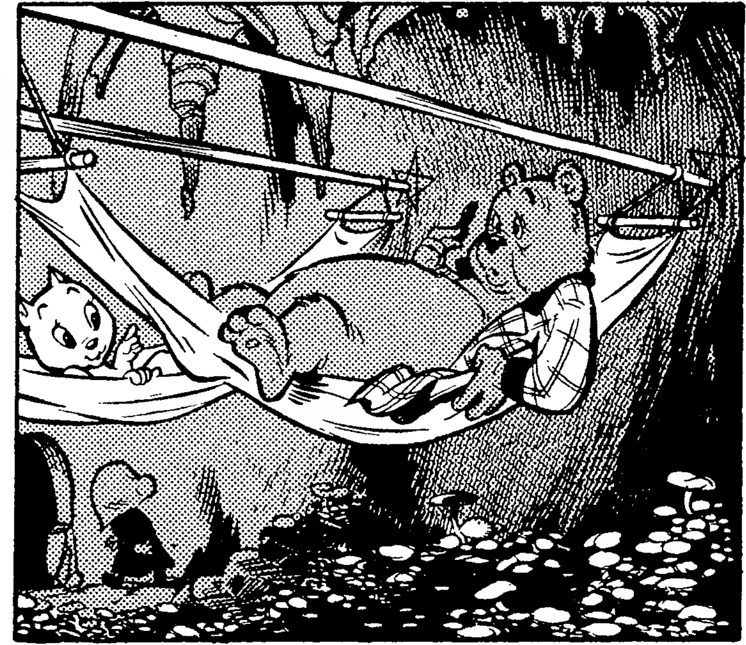
„Paddestoelen..." prevelde heer Bommel walgend. „En dan te bedenken, dat Joost nu bezig is met het bereiden van een smakelijke maaltijd! Hoe vreselijk is het leven van een heer, die een nieuw leven wil beginnen, als men begrijpt wat ik bedoel..."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

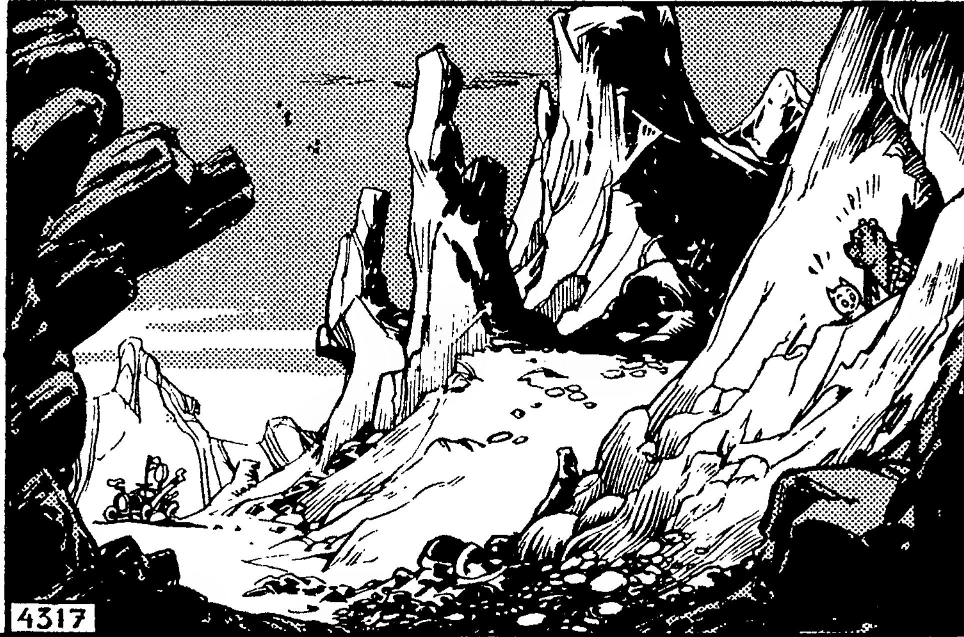

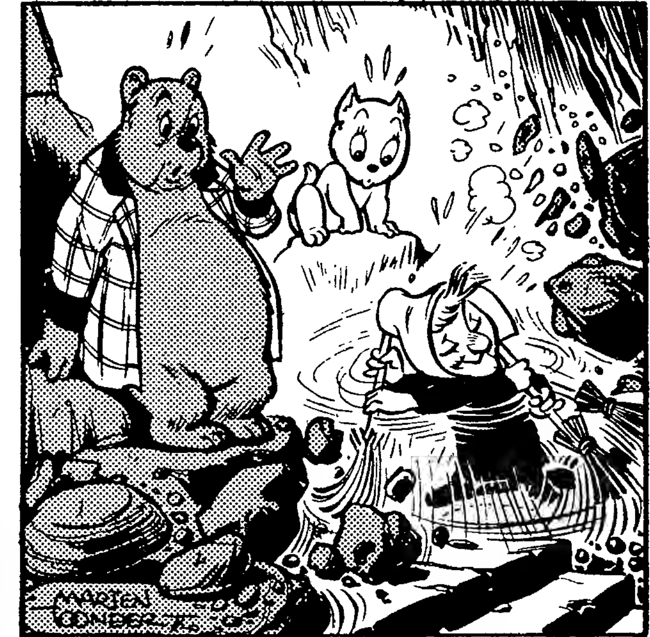
4316 Met grote tegenzin begon heer Ollie paddestoelen te plukken, die hij met lange tanden nuttigde.
„Eet smakelijk, heren," zei het vrouwtje. „Ik heb uw slaapplaatsen al opgehangen, ziet u wel?"
„Hangmatten," mompelde heer Bommel. „Hoe primitief!"
„Och, het kon slechter," vond Tom Poes. „Maar hoe zitten ze eigenlijk vast? Zou die stang waar ze aan hangen het houden?"
„Warempel wel!" verzekerde het mensje. „Die stangen zijn vastgeschreveld, hoor. Ze houden het zeker wel tot morgenochtend. Ga maar rustig slapen."
„Vastgeschreveld..." herhaalde heer Ollie toonloos. „Tot morgenochtend. Ja, ja. En dan?"
„Dan vallen ze vanzelf naar beneden," legde het vrouwtje uit. „Dat hoort zo; anders koeken ze vast."
Nu werd het heer Ollie te veel. Hij liet zijn paddestoelen vallen en haalde met een wanhopig gebaar de schouders op.
„Ik begrijp niets van dat schrevelen!" zo riep hij uit. „En ik ben er doodmoe van."
„Stakker," zei het mensje. „Heb je geen schrevelaar? Hier, je mag deze wel hebben. Ik heb er nog meer".
Ze reikte een zwart krijtje over, wenste vriendelijk welterusten en haastte zich de zaal uit.
Heer Bommel hees zijn gestalte niet zonder moeite in een zwaaiende hangmat en staarde naar het schrijfgerei.
„Een schrevelaar!" prevelde hij. Waarvoor dient zoi'n ding, jonge vriend? Ik begrijp zo langzamerhand wel, dat het belangrijk is in mijn nieuwe vaderland. Maar wat het precies is weet ik nog niet."
„We zullen het morgen eens proberen," zei Tom Poes, zijn laatste paddestoel doorslikkend.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

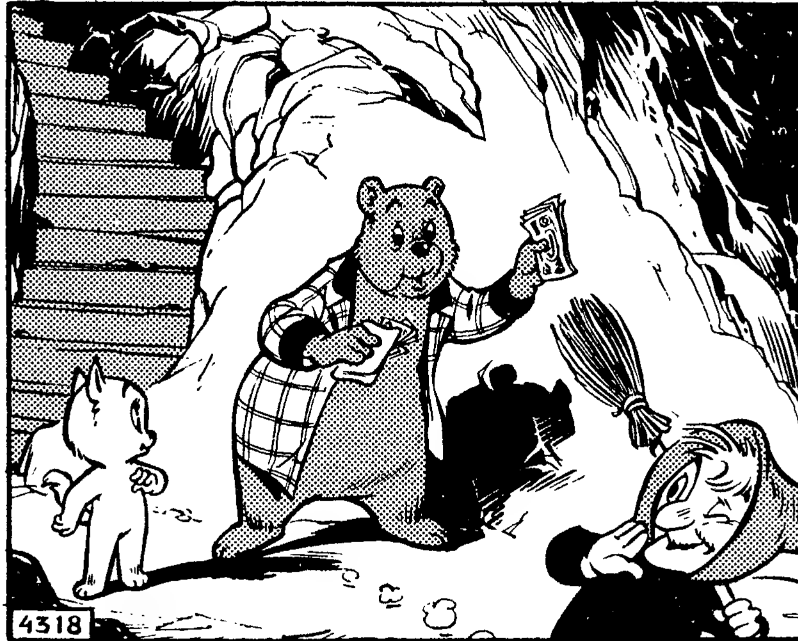
4317 De opkomende zon kleurde de grillige rotsformaties met een rode gloed toen de nieuwe dag aanbrak. In het inwendige van de berg, die de oplettende lezertjes hierboven kunnen waarnemen, klonken bonzende en rammelende geluiden. Dat waren de hangmatten, die naar beneden ploften. Want door het morgenkrieken verloren de heksenschrevels hun kracht en daardoor lieten de stangen los. Al spoedig kon men dan ook de figuren van Tom Poes en heer Bommel uit een gat in de bergwand naar buiten zien kruipen.
"W-waar zijn we nu?" stamelde de laatste, zijn kwetsuren wrijvend. "D-dit was g-geen kasteel, als je begrijpt wat ik bedoel...."

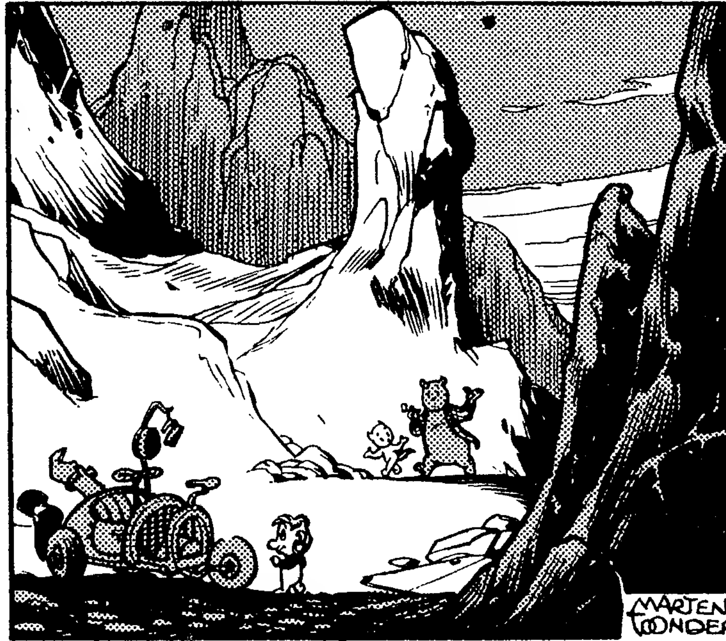
"Nee," gaf Tom Poes toe. "En ook geen hut. Het was gewoon maar een rotsklomp. Kijk, daar staat de Oude Schicht, heer Ollie. We zullen naar beneden moeten."

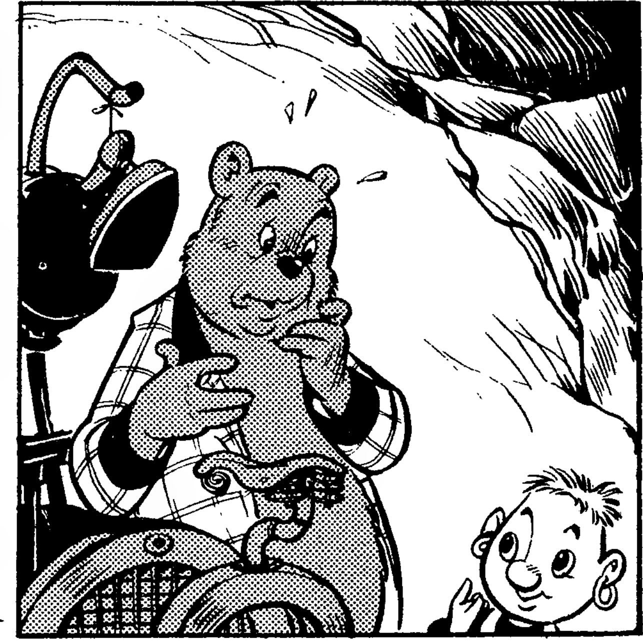
Heer Bommel knikte woordeloos. Zuchtend en steunend begon hij aan de afdaling, die niet meeviel. Want de bergwand was bedekt met grote, ruwe stenen, die begonnen te schuiven als men ze aanraakte. Maar gelukkig stond daar het bejaarde vrouwtje van de vorige avond.
"Naar beneden, heren?" vroeg ze. "Dat kan, hoor. Eerst even ontstoffen!"
Met deze woorden begon ze haar bezem te roeren zodat de rotsblokken in het rond vlogen. Nu werd er een brede trap zichtbaar.
"U wilt zeker weer in uw zelfbeweger rijden?" vervolgde ze al vegend.
"Ieder zijn smaak, zeg ik altijd. Maar u komt niet ver in dat ding. Hij kan wel weer voort nu de zon op is; maar er zijn verder geen wegen. En bezit, dat nergens toe dient, is een last. Laat dat ding toch staan!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

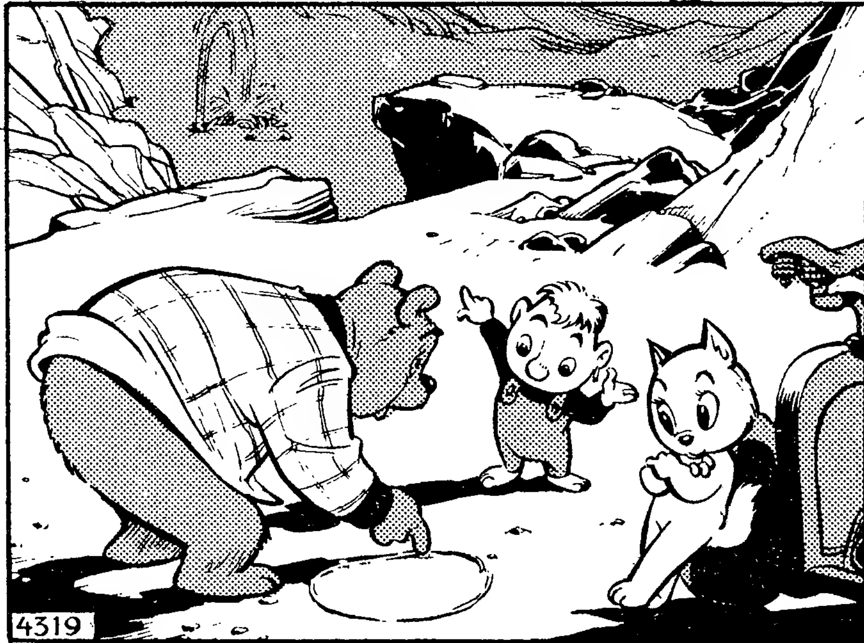

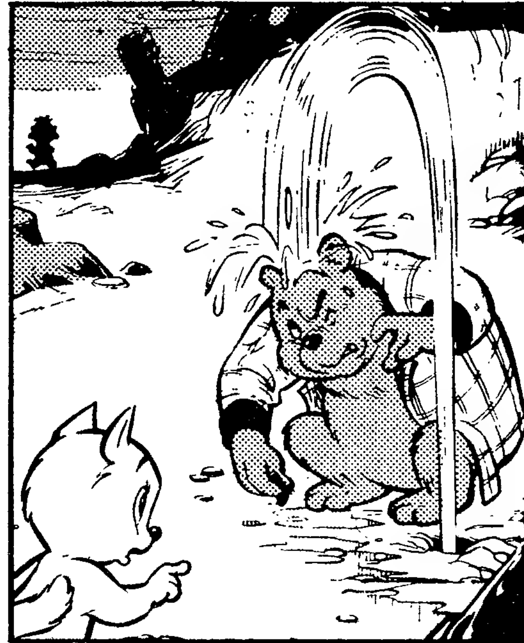

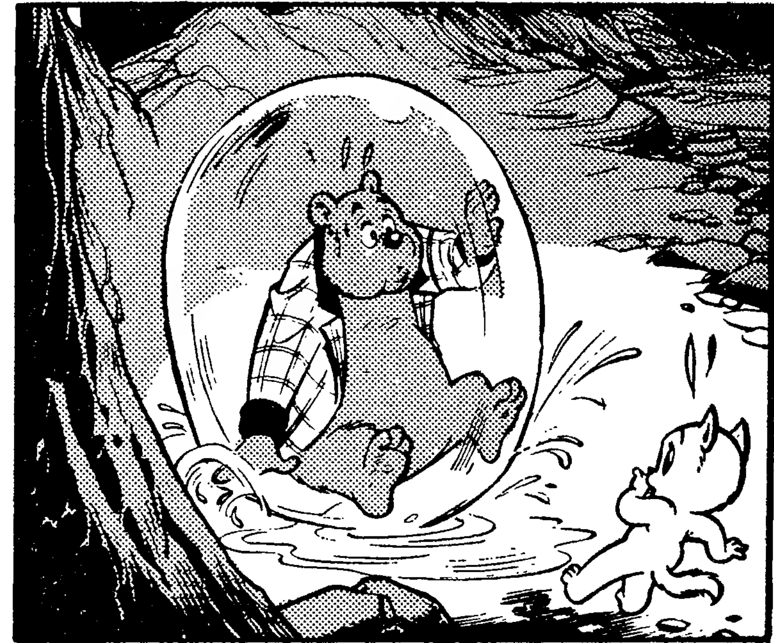
4318 Het bejaarde mensje veegde met grote ijver de rotsblokken van de berghelling, zodat de trap geheel zichtbaar werd. De afdaling leverde dan ook verder geen moeilijkheden op.
"Heb dank, goede vrouw," sprak heer Ollie, zijn portefeuille trekkend.
"Het eten was karig; vooral omdat mijn gevoelige maag geen rauwe paddestoelen verdraagt. En de slaapplaatsen waren moeilijk en schommelig voor een heer, die niet van hangmatten houdt. Maar uw gastvrijheid was goed bedoeld. Hoeveel ben ik u schuldig?"
"Geld?" vroeg het wijfje. "Nee hoor. Wat heb ik aan vastkoekend papier? Bezit, dat nergens toe dient, is een last, meneer. Kijk, mijn zoon Oole staat al bij uw zelfbeweger; misschien kan hij u verder op weg helpen.'
Maar dat was niet zo. Het ventje schudde desgevraagd het hoofd en sprak: "Rijden kan. Schrevel werkt weer omdat zon schijnt. Maar geen weg om op te rijden!"
"W-wat dan?" vroeg heer Ollie. "Wat moeten we dan met de Oude Schicht doen?"
"Laten staan," verklaarde het baasje. "Niet rondzeulen met geschreveld metaal. Veel te lastig. Liever vliegen."
"Vliegen?" herhaalde heer Bommel verslagen. "Ja, maar hoe? Als ik nu een vliegtuig had...."
"Kan je de Oude Schicht niet zó schrevelen, dat hij kan vliegen?" vroeg Tom Poes.
Daar moest Oole om lachen.
"Kan toch niet!" riep hij uit. "Metaal veel te zwaar om te vliegen. Alleen bezem kan omhoog, als maan schijnt."
"Men loopt hier achter in de technische ontwikkeling, mompelde heer Ollie "Dat is duidelijk. Maar een luchtballon zal men hier toch al wel kennen...."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4319 „Dit is nu wel mijn nieuwe vaderland", zei heer Bommel, „maar ik weet niet hoe ver de techniek hier gevorderd is. Het vliegtuig is hier onbekend, heb ik gemerkt. Men is nog in het tijdperk van de vliegende bezems. Kennen jullie de ballon al?"

„Ballon?", herhaalde het ventje zonder begrip. „Wat ballon?" „Een luchtballon", legde heer Olie ongeduldig uit. „Een doorzichtig bol die men opblaast met eh... met een soort eh... nu ja, je weet wel... een of ander goedje waardoor hij omhoog gaat. Ik wil nu niet te technisch worden; maar hij ziet er ongeveer zó uit..."

Met deze woorden tekende hij op vaardige wijze een cirkel in het zand en keek Oole vol verwachting aan. Maar die schudde dom het hoofd.

„Weet niet", sprak hij. „Heb je geen schrevelaar?"

„Schrevelaar?", mompelde heer Bommel onthutst. Doch plotseling herinnerde hij zich het zwarte krijtje en hij bracht het na enig zoeken te voorschijn.

„Mooi", hernam het baasje. „Dan beter zelf bol maken. Water héél geschikt." Hij wees op een opspuitend bronnetje, knikte vriendelijk en liep opgewekt heen.

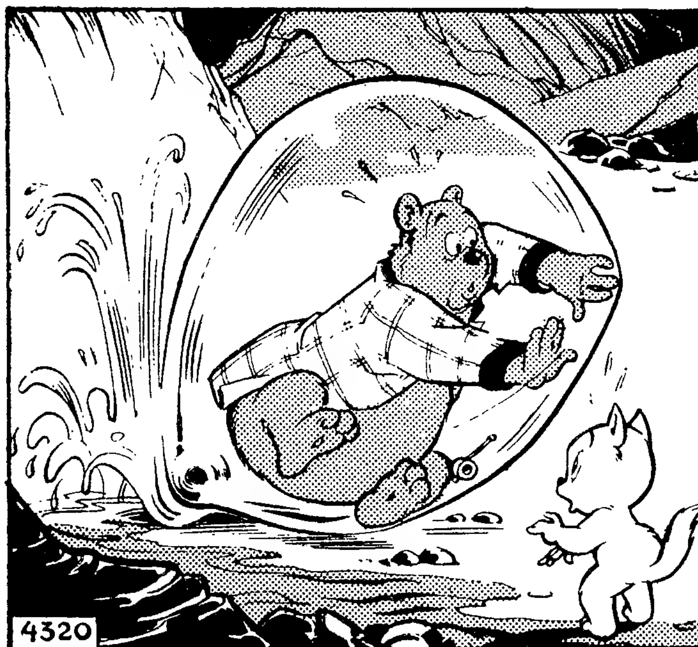
„Wat een lomperik!", zei heer Ollie ontstemd. „Wat bedoeld hij nu voor onzin?"

„Zo'n onzin is het niet", zei Tom Poes nadenkend. „Als u een vijfpuntige ster om dat geisertje tekent, schrevelt u het water vast — als ik het goed begrijp. Op die manier zou u misschien wel iets kunnen maken, dat op een ballon lijkt."

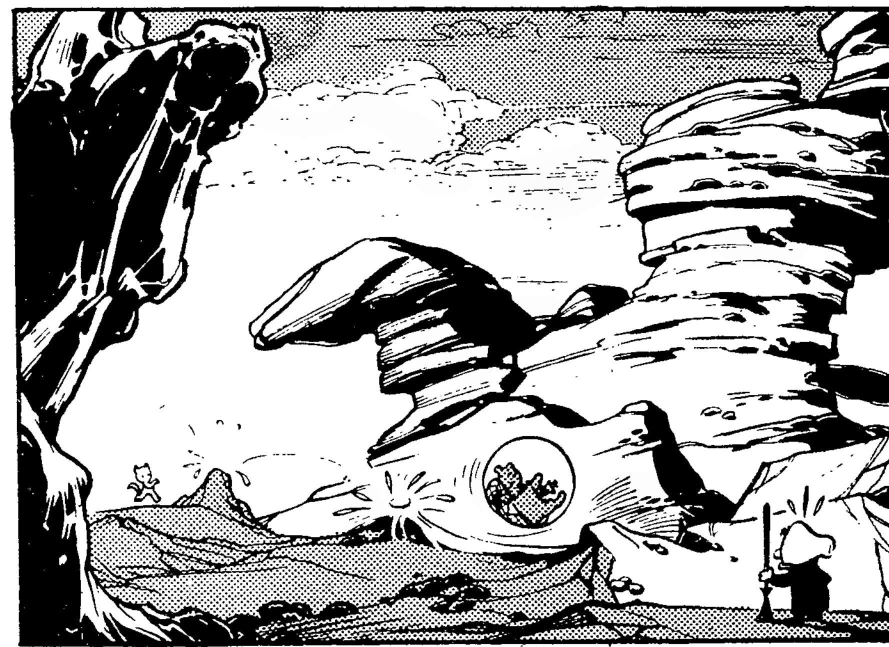
Heer Bommel volgde deze raad met tegenzin op. Hij werd daarbij danig gehinderd door het opspuitende vocht en hij wilde zich dan ook al spoedig gemelijk terugtrekken. Maar nu bleek, dat hij gevangen zat in een grote luchtbel waarvan de wand uit vastgeschreveld water bestond...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4320 Heer Bommel keek enige ogenblikken glazig naar de snel groeiende waterballon waar hij zich middenin bevond. Toen gaf hij een kreet, die dof in de bolle ruimte weerkaatste en duwde tegen de kille wand.

Die gaf op eleastische wijze mee, maar hij scheurde niet.

,,Het water is vastgeschreveld!'', riep Tom Poes ontsteld. ,,Blijf stil staan, heer Ollie!''

Helaas, het was reeds te laat. Door het bewegen van de ingesloten heer scheurde de bel los van het geisertje en rolde over de grond. Nu kreeg ook de wind er vat op en al spoedig bewoog heer Bommel zich stuitend en zwevend door het landschap. Zijn verwrongen gelaatstrekken waren duidelijk zichtbaar; nu eens aan de boven- en dan weer aan de onderzijde van de verschrevelde waterwand. Want tijdens het draaien van de ballon werd de ongelukkige rondgeworpen als een knikker in een rammelaar.

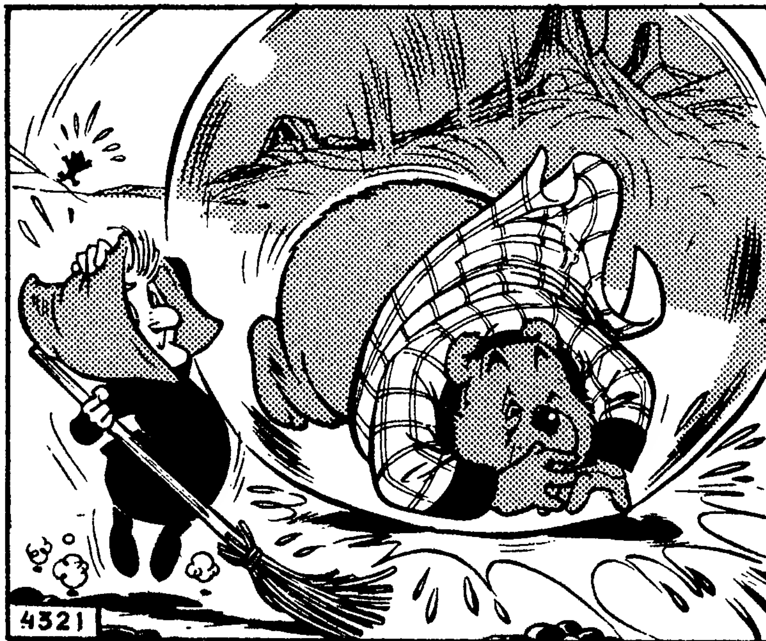
,,Ho! Stop!'', riep Tom Poes, achter het vreemde voertuig aandravend. ,,Tegendruk geven!''

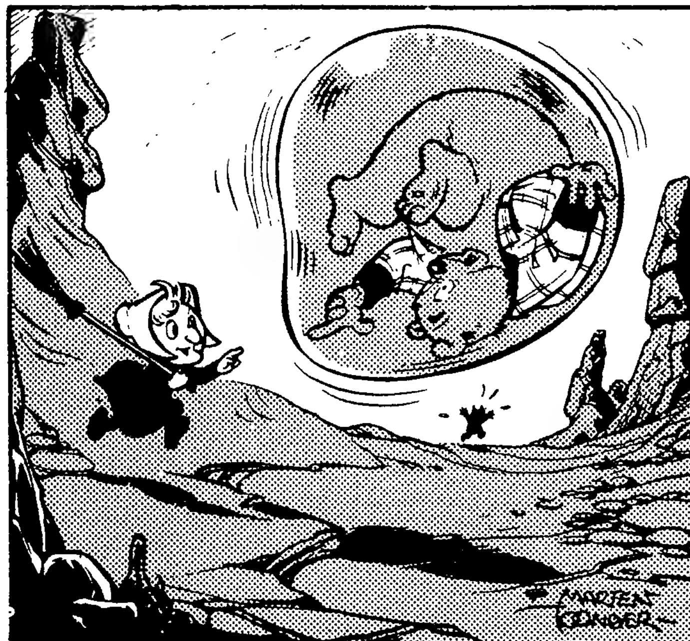
Dat was gemakkelijk gezegd. Maar heer Ollie werd in het luisteren ernstig belemmerd doordat hij van rots tot rots kaatste en daarbij in zijn nood menige kreet uitstiet. In de verte stond de oude mevrouw de War hoofdschuddend naar het gebeuren te kijken.

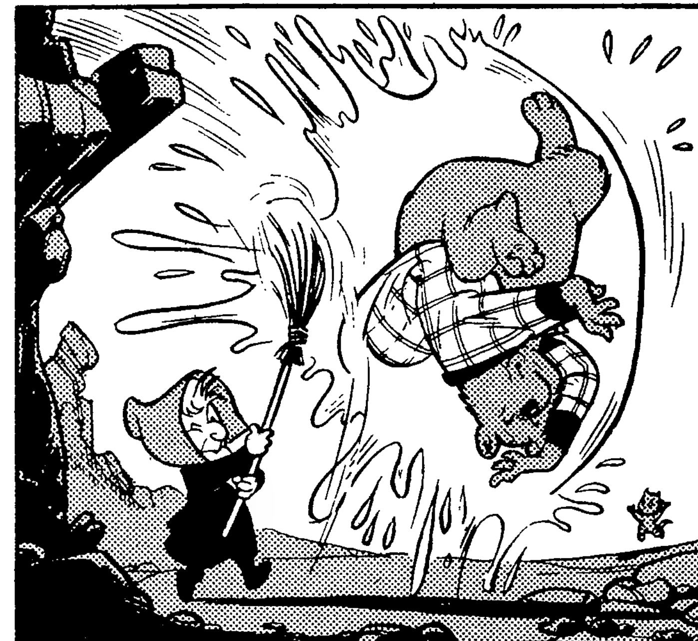
,,Het is knap bedacht, voor zo'n vreemdeling'', prevelde ze. ,,Maar ik vlieg liever op de ouwerwetse manier. Geef mij de bezem maar.''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

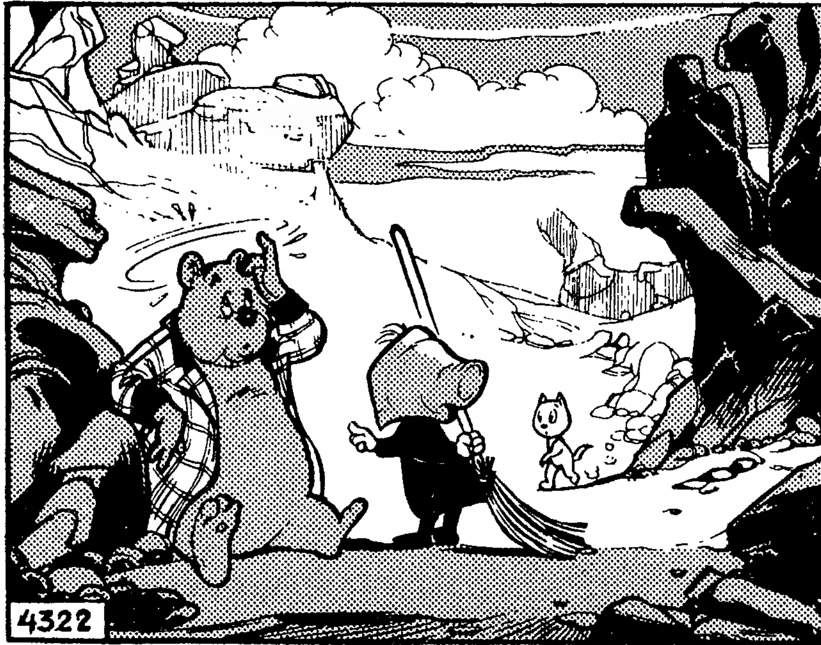

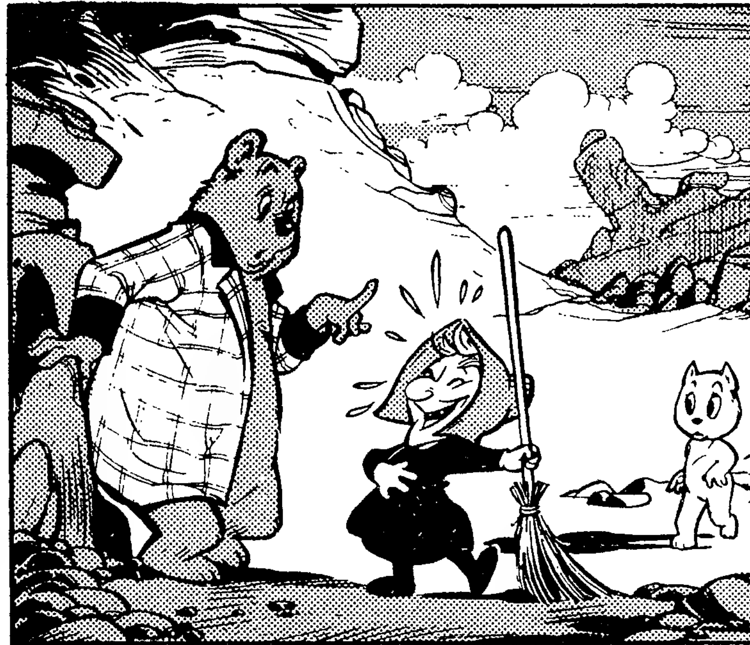
4321 Ieder oplettend lezertje, dat zich wel eens in een ballon heeft opgehouden, die zich stuitend voortbewoog, zal begrijpen wat heer Bommel meemaakte.
Nu eens verhief de blaas zich op een briesje en zweefde zacht draaiend voort; dan weer daalde hij krachtig neer op de rotsachtige bodem. Het grillige landschap ontvouwde zich beurtelings boven of onder de ongelukkige inzittende, die bij het opkaatsen menig kwetsuur opliep — en tenslotte geheel de kluts kwijtraakte. Maar genoeg hierover.
Na lange tijd belandde de waterbel naast mevrouw de War, die het gebeuren oplettend had gevolgd, zonder de bedoeling te begrijpen. Maar toen ze nu plotseling van zo dichtbij heer Ollie's verwrongen gelaatstrekken zag, kreeg ze het vermoeden, dat niet alles naar wens ging.
„Is er iets niet pluis?", riep ze, terwijl ze de bal begon te volgen.
„Ho! Help... Halt! Hop!", schreeuwde heer Bommel. „Slop... stop! Houmevast! Hodantoch!"
„Kom er dan uit!", riep het mensje, al dravend.
„Uit!", loeide heer Ollie. „Laatmeuit! Ho!"
„Ach stakker", prevelde het vrouwtje, „je hebt je stoffer vergeten. Dat is het natuurlijk! Maar als het meer niets is kan ik je wel helpen."

En met deze woorden bewoog ze haar bezem krachtig langs de waterwand, zodat deze barstte. Heer Bommel knalde naar buiten en tuimelde geheel versuft op de grond.
„Verschrevelen is aardig", zei mevrouw de War. „Maar je moet altijd zorgen, dat je kunt ontstoffen!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

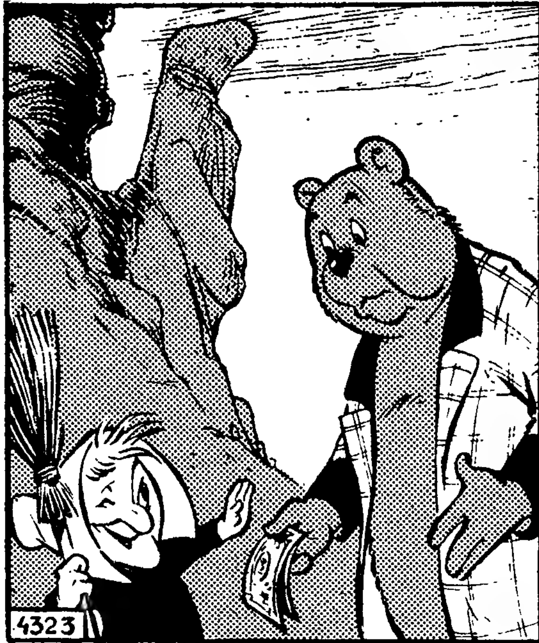

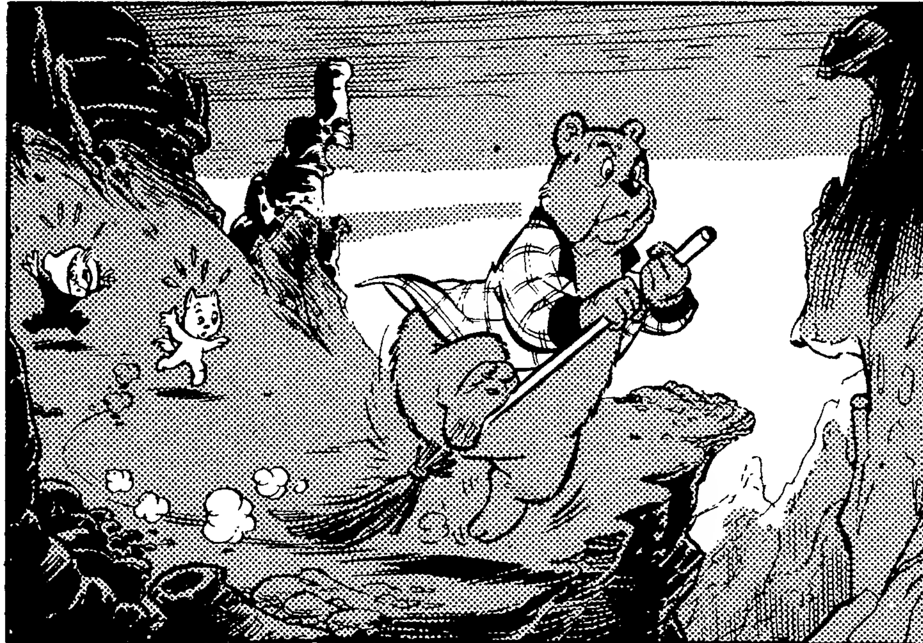

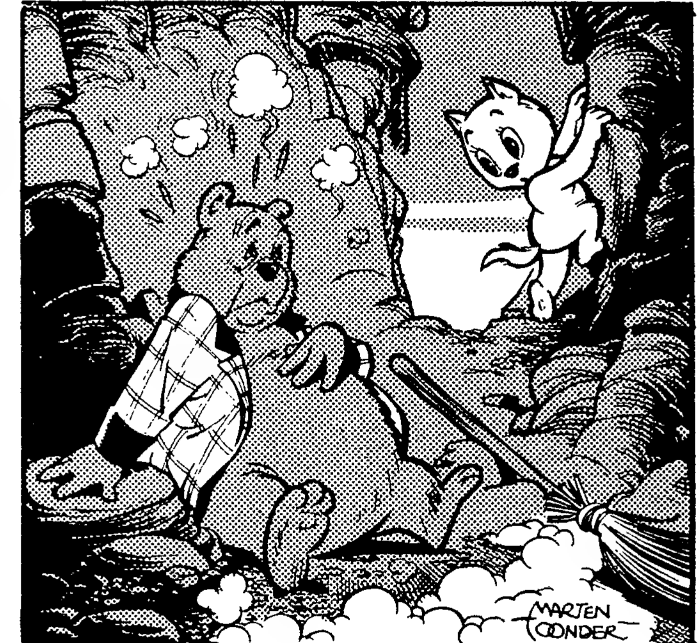
4322 Heer Ollie kwam langzaam tot zichzelf. Hij betastte voorzichtig zijn ledematen en ging recht zitten, terwijl hij mompelde: „W-waar b-ben ik?"
„Beneden", zei het vrouwtje.
„O", prevelde heer Ollie. „Beneden... net wat ik dacht. En ik ben nog heel. Het is niet te geloven wat een heer van mijn stand verduren kan. Ach, hoe vreselijk was dit alles!"
„Wat deed u eigenlijk?", vroeg het mensje. „Wat wilde u in die verschrevelde waterblaas?"
„Vliegen", zei heer Bommel kort.
Mevrouw de War barstte in een gierend gelach uit.
„Vliegen?", riep ze. „Met een bal water de lucht in? Het idee! Nee, vliegen kan je alleen, als je goed ontstoft bent, hoor! Schrevelen maakt zwaar, meneertje. Dan is het werk van mijn zoon Oole. Een handige jongen, daar niet van. Maar vliegen kan hij niet. Dat kan ik alleen op mijn stoffer!" Met deze woorden wees ze op de bezem — en heer Ollie, die zijn leed reeds weer begon te vergeten, wierp er een begerige blik op.
Dit zag Tom Poes. Geheel ademloos van het rennen naderde hij het groepje nog net op tijd, naar hij dacht.
„Vergeet dat vliegen nu maar", zei hij. „We moeten een andere manier zoeken om vooruit te komen."
„Onzin, jonge vriend", sprak heer Bommel. „Ik moet me aanpassen aan de gebruiken van mijn nieuwe vaderland — en daarom wil ik deze bezem kopen. Hoe duur is hij, goede vrouw?"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4323 „Ik wil die bezem kopen", sprak heer Ollie, „want vliegen is iets, dat bij mijn stand past nu ik een nieuw leven begonnen ben. Wat kost dat ding, mevrouw?"

„Geld?", riep het vrouwtje uit. „Houd dat maar, hoor. Bezit dat nergens toe dient is een last — en bovendien is het te stoffig. Maar u kunt mijn bezem wel lenen, als u even de lucht in wilt."

„Ik zou het niet doen", zei Tom Poes. „Dat soort vliegen is heksenwerk. U kunt beter met beide benen op de grond blijven."

Mevrouw de War schudde het hoofd.

„Zo somber zie ik het niet", verklaarde ze. „Deze meneer Bommel zou het echt wel kunnen. Hij was erg vastgekoekt, maar hier op de Stuif-eilanden begint hij lekker los te komen."

„Je hoort het, Tom Poes", hernam heer Ollie fier. „Wij Bommels zijn in de wieg gelegd om hoog boven de gewone dingen verheven te zijn — als je tenminste begrijpt, wat ik bedoel. Let maar eens op."

Met deze woorden zette hij zich op de bezem en draafde monter voorwaarts.

„Wacht even!", riep het vrouwtje nog. „Het is nog niet helemaal donker! En eerst ontstoffen!"

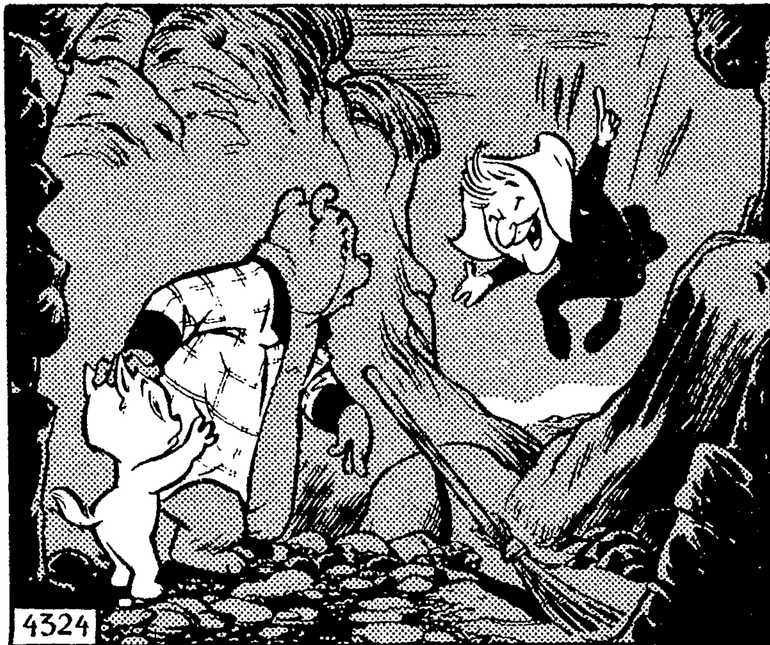
En Tom Poes holde armzwaaiend achter zijn vriend aan.

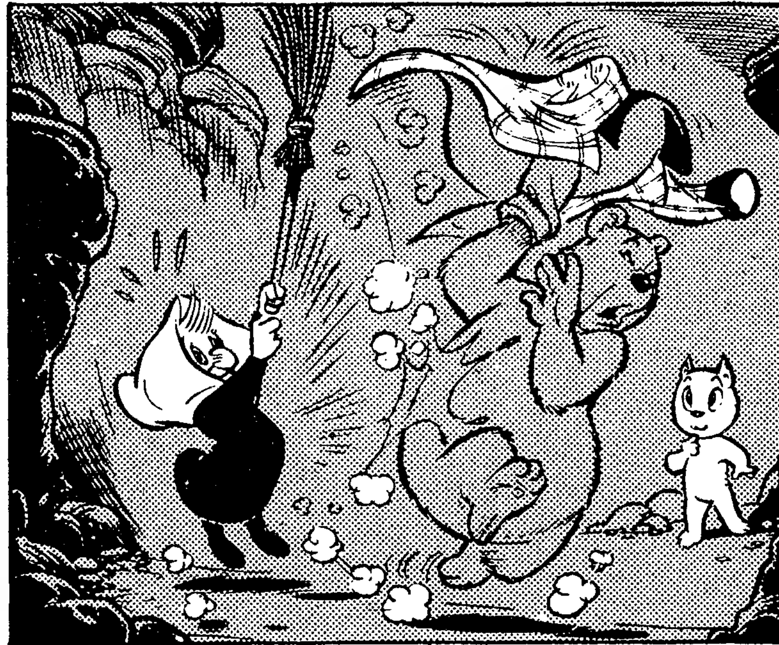
„Pas op! Daar is een kloof!", riep hij.

Het was echter reeds te laat. Heer Ollie was zó gegrepen door het idee, dat hij zonder twijfelen op de afgrond afrende en daar een flinke sprong maakte. Maar in plaats van licht naar boven te zweven stortte hij hals over kop naar beneden. Ach ja, zo gaat het wanneer men wil vliegen zonder zich eerst ontstoft te hebben...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

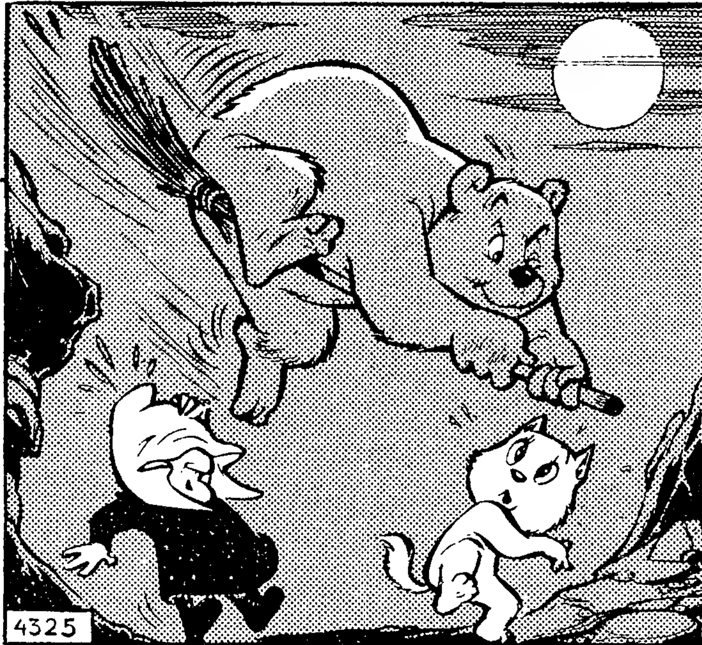

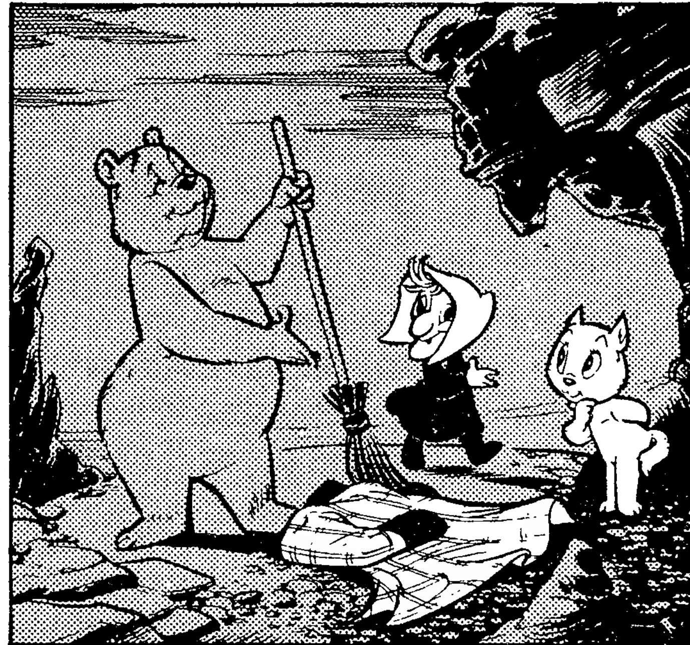
4324 Gelukkig was de kloof niet diep. En hoewel Ollie enkele blauwe plekken had opgelopen, was hij toch in staat om met behulp van Tom Poes overeind te komen.

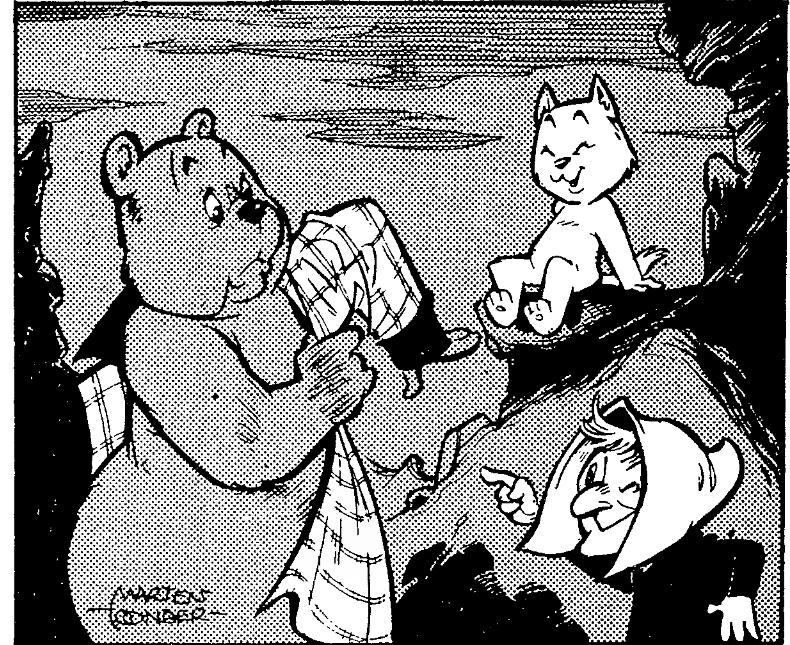
„Er wordt wel het uiterste gevraagd van een heer die een nieuw leven wil beginnen", prevelde hij moedeloos. „Het is allemaal erg hard voor iemand van mijn fijne samenstelling. Trouwens, die bezem deugt niet!"
„Die bezem is best!", riep het vrouwtje, naar benden springend. „Maar u hebt het fout gedaan. Als u wilt vliegen, moet u eerst ontstoft worden!"
Met deze woorden greep ze haar boender en begon de verraste heer met zo'n geweld af te borstelen, dat zijn jas hem over het hoofd heen uitgeveegd werd.
„Ziezo, dat is beter", sprak ze voldaan. „Nu zal het wel lukken, meneertje. Vooruit maar."
Heer Bommel keek wat onzeker om naar zijn geruite kleding, toen beklom hij opnieuw de bezem en snelde voort. En ja, hoor. Ditmaal verhief hij zich tot zijn grote voldoening van de grond. De bergen schenen onder hem uit te zakken en de nachtwind floot hem om de oren toen hij boven de toppen kwam.
„Het is toch merkwaardig wat een Bommel allemaal kan!", prevelde hij met een angstig glimlachje. „Dit had mijn goede vader eens moeten meemaken!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4325 Heer Bommel bewoog zich met een scheve boog door de lucht. Het was duidelijk, dat hij geen geschoold bezemvlieger was, want de kromme die hij beschreef was slorig afgewerkt en eindigde in een lage suis over het hoofd van mevrouw de War. Met een doffe bons landde de piloot tenslotte op de vlakte.

„Astjeblieft", sprak hij voldaan. „Nu zie je het. Al lang heb ik het in mij voelen leven en eindelijk heb ik het kunnen bewijzen: ik kan vliegen!"

„Hoe was het?", vroeg Tom Poes. „Vond u het leuk?"

„Leuk is het woord niet", hernam heer Ollie. „Men wordt allicht wat duizelig — en het is koud daarboven. Ik gevoelde mij dan ook wat ongekleed. En ineens begreep ik, dat een heer niet zonder jas een bezemsteel kan berijden. Dat is ongepast, als je begrijpt wat ik bedoel!"

Zo sprekende raapte hij zijn kolbert op, veegde het zorgzaam af en stak een arm in een mouw.

„Een heer berijdt geen bezemsteel", zei het vrouwtje.

Heer Bommel liet zijn arme zakken en zette grote ogen op.

„W-watblieft?", vroeg hij ongelovig.

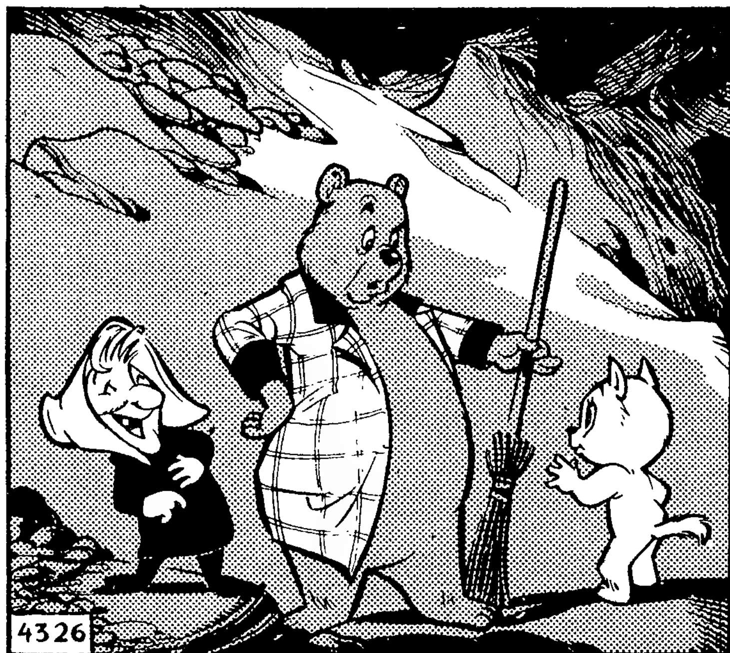
„Heren berijden geen bezemstelen", herhaalde het mensje. „Als je wilt vliegen moet je eerste ophouden heer te zijn. Los van de stof, meneertje. Niet vastgekoekt zitten aan wollen en lappen met ruitjes. Dat houdt tegen."

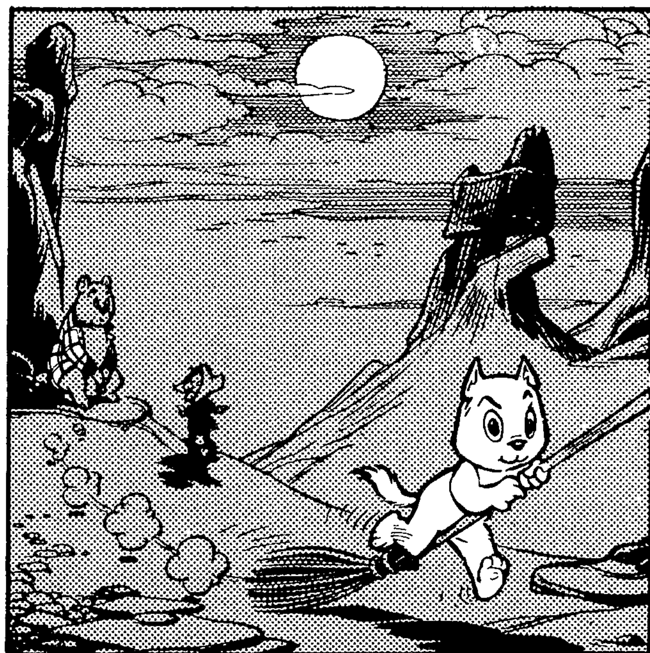
„Dat is het toppunt", prevelde heer Ollie. „Deze jas is niet vastgekoekt, mevrouw. Joost heeft hem pas doen stomen..."

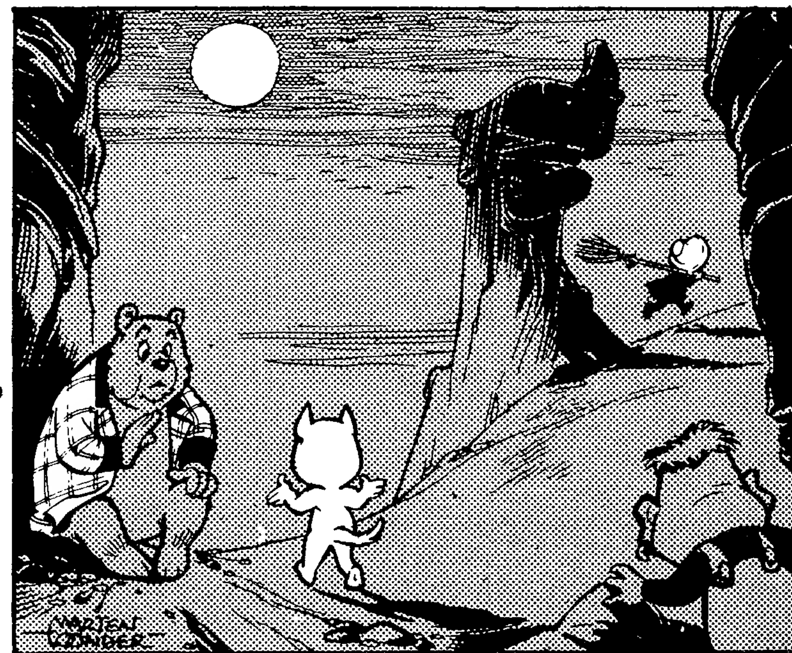
Maar zijn stem klonk mat en er was een onzekere blik in zijn ogen gekomen.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4326 Heer Bommel verkeerde in zware tweestrijd. Mompelend hulde hij zich in zijn jas en veegde een stofje van de revers. Daarop raapte hij de bezem op en keek er peinzend naar.

„Zo is het dus", prevelde hij. „Vliegen of heer blijven. Zelden heeft iemand van mijn stand een moeilijker beslissing moeten nemen, als je me volgen kunt."

„Hm", zei Tom Poes.

„Wat hm?", hernam heer Ollie geërgerd. „Je begrijpt het weer eens niet, jonge vriend. Voor jou bestaat dit vraagstuk niet; jij draagt geen jas. Ik bedoel; ik zie voorlopig van vliegen af. Doe jij het maar, bedoel ik."

„Goed", zei Tom Poes, „voor de lol dan even."

Hij sprong op de bezemsteel en snelde voort. Maar los van de grond komen deed hij niet.

„Hoe zit dat nu?", vroeg heer Ollie, terwijl hij vermoeid op een steen ging zitten. „Hij is geen heer, hij draagt geen jas en toch vliegt hij niet."

„Hij zal het nooit kunnen", verklaarde het oude vrouwtje. „Hij staat te vast met de benen op de grond. Niet vastgekoekt, maar wel verschreveld, meneertje."

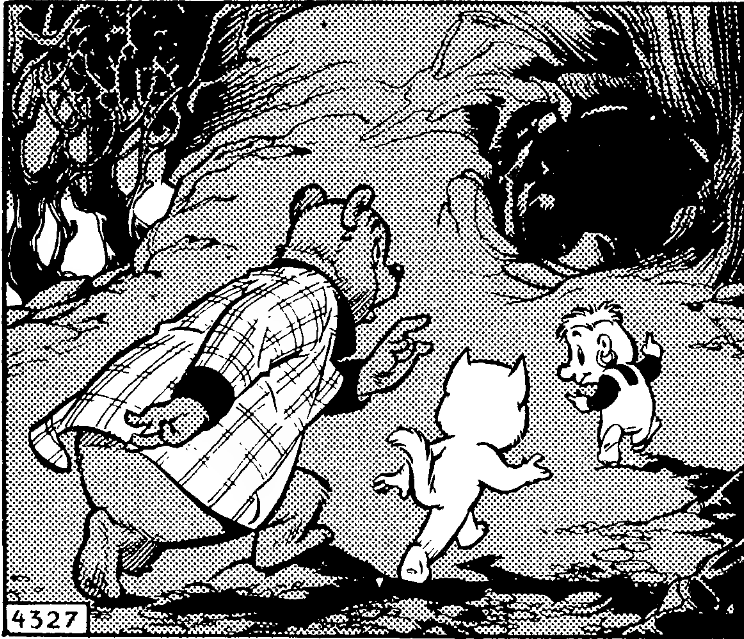
Ze nam de bezem over van Top Poes, die moedeloos terugkeerde en verdween in de schaduwen.

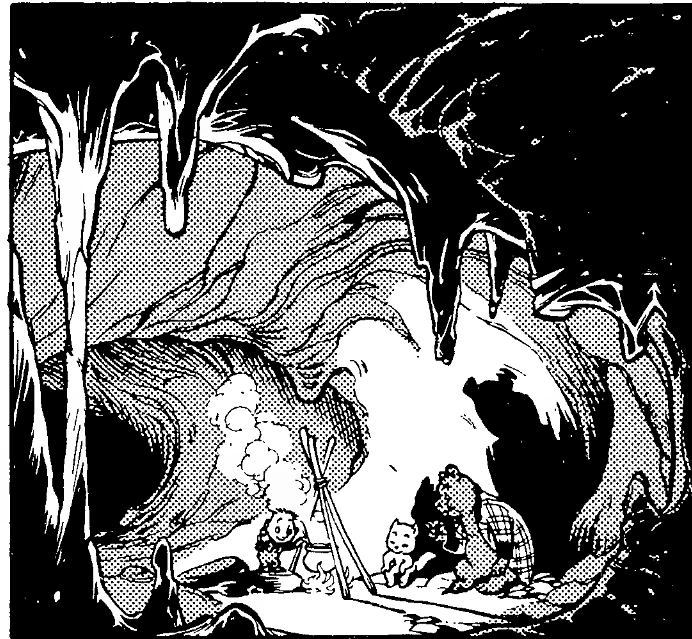
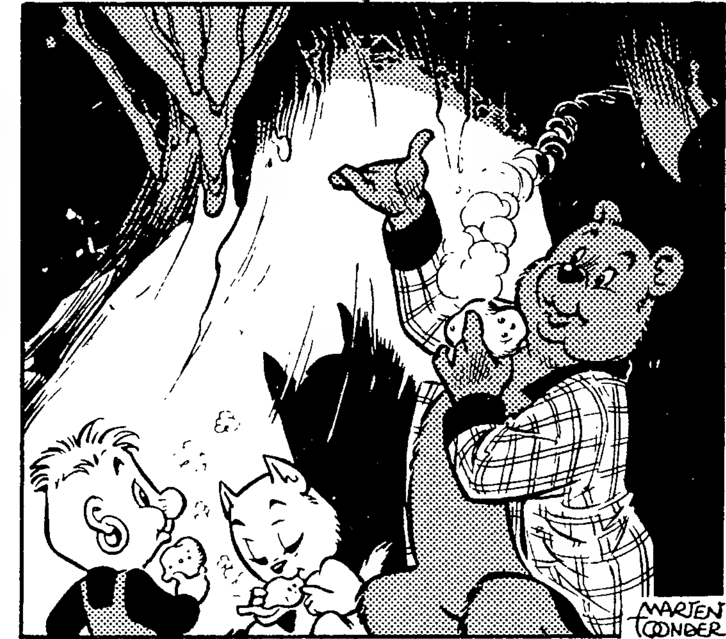
„Zo, dat was dus het vliegen", sprak heer Bommel somber. „Dat weten we dan. Maar wat nu? De nacht is gevallen; de honger knaagt aan mijn tere maag en we hebben geen onderdak. En toch heb ik als heer geen zin in paddestoelen of hangmatten, als je dat maar weet. Wat gaan we doen, jonge vriend?"

Tom Poes haalde terneergeslagen de schouders op. Doch nu naderde er vanachter de rotsen een nietige gedaante.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

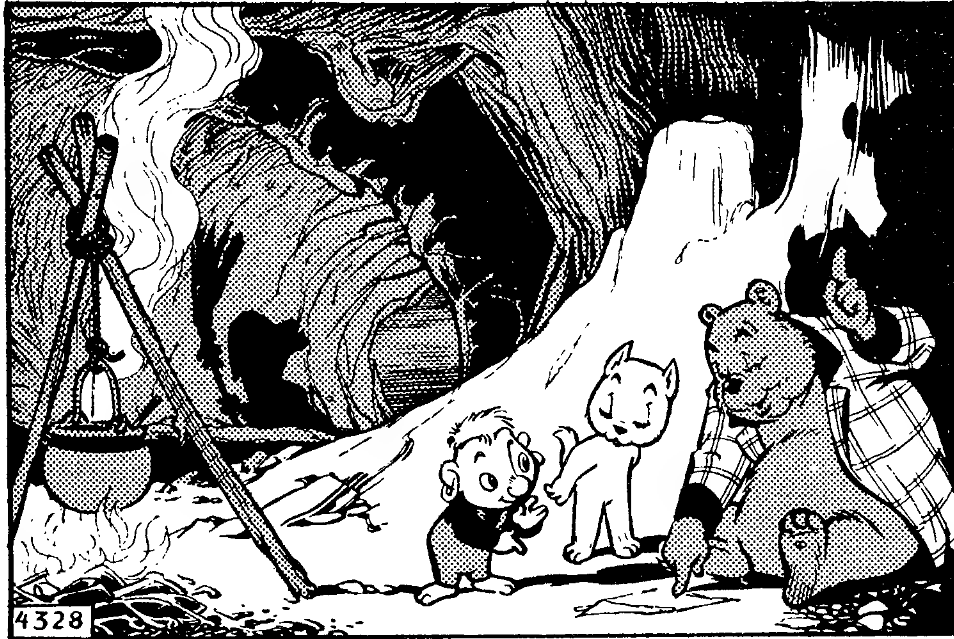

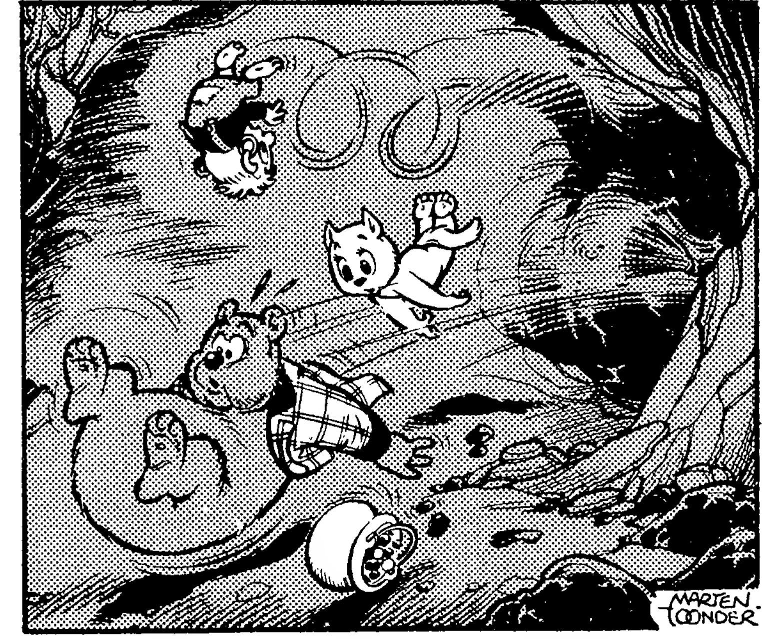
4327 Toen heer Ollie en Tom Poes daar zo gedrukt onder de volle maan stonden, naderde er een klein gestalte. Het was Oole, die het getob met de vliegende bezemsteel aandachtig had gevolgd.
,,Kom'', zei hij wenkend. ,,Kom mee.''
,,Wat zou hij willen?'', vroeg Tom Poes zich af. Maar Bommel volgde zonder bedenken. ,,Misschien heeft het ventje voedsel en onderdak'', sprak hij hoopvol. ,,En daar heb ik behoefte aan, jonge vriend. Ik voel, dat ik op het punt sta in te storten na alle ontberingen die ik geleden heb...''
,,Ssttt!'', fluisterde Oole. ,,Vlug in grot.''
Met deze woorden keek hij schichtig om zich heen en slipte een kleine opening in de rotswand binnen. En ja hoor. In de ruime spelonk, die zich daarachter bevond, hing een pot boven een knappend vuurtje en een geurige damp steeg daar uit op.
,,Beter dan paddestoelen'', lispelde het kereltje. ,,Aardnoten en bessen en kastanjes. Hutselen en wrijven en koken boven vlammen. Lekker, hoor!''
,,Uitstekend'', beaamde heer Ollie levend. ,,Het ruikt héél goed. Dit is het eerste teken van echte beschaving, dat ik hier vind. Maar waarom doe je zo geheimzinnig?''
,,Oude vrouw vindt het niet goed'', verklaarde het baasje. ,,Mag niet. Eten verschrevelen en op vuur branden is slecht. Koekt vast in buik. Maar is erg lekker. Ssttt!''

Heer Ollie glimlachte en hapte met smaak in de gekookte vrucht die hem werd aangeboden.
,,Natuurlijk is het ondeugend om iets te doen wat je moeder je verboden heeft'', sprak hij. ,,Maar als heer en als Bommel sta ik geheel achter je.
De oude vrouw War is wat ouderwets en de toekomst is aan de jeugd, als je begrijpt wat ik bedoel. Samen zullen we van de Stuif-eilanden een net land kunnen maken. Met echte huizen en lekker eten en alles!''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

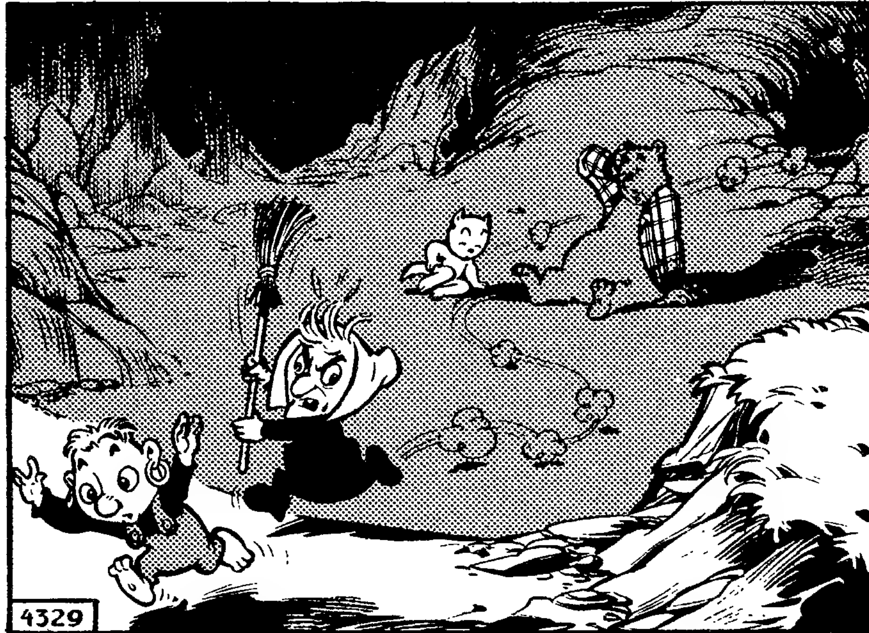

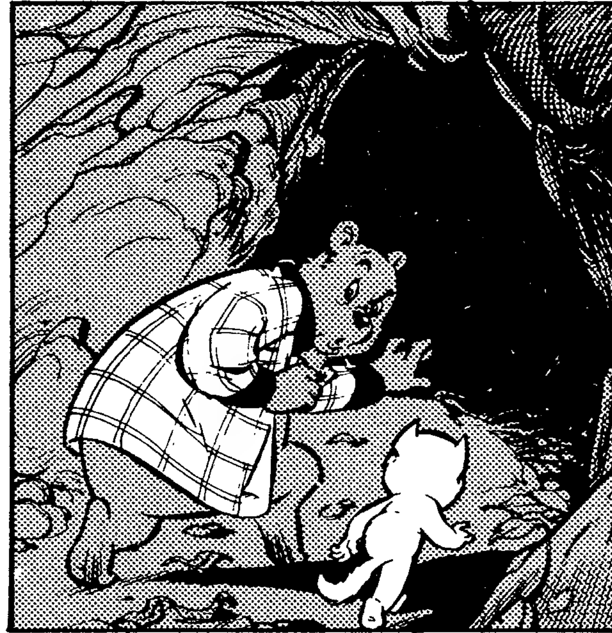

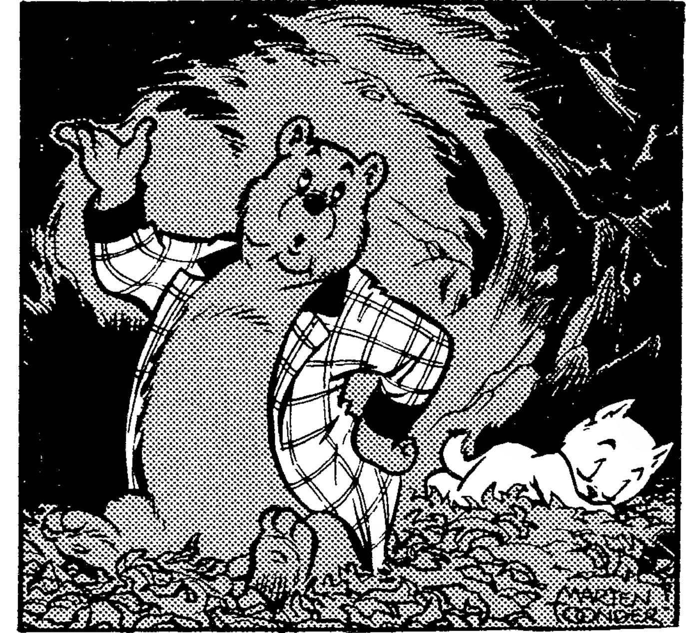
4328 „Huizen", vroeg Oole met een volle mond. „Wat zijn dat: huizen?"
„Arme knaap", zei heer Ollie. „Je bent veel te kort gekomen. Maar met zijn hulp zullen hier betere tijden aanbreken. Kijk: een huis is om in te wonen. Het biedt onderdak en geeft allerlei gemakken..."
„Je kunt er bijvoorbeeld eten bewaren", vulde Tom Poes aan. „Dat is heel prettig in de tijd, dat er geen vruchten groeien."
„Je kunt er bij het haardvuur zitten", hernam heer Ollie, „en aan mooie dingen denken terwijl de storm over het dak loeit."
„Wat is dak?", vroeg het ventje weetgierig.
„Dit", verklaarde heer Bommel en hij tekende vaardig een huisje in het zand. Doch op dat moment verduisterde een donkere gestalte de ingang. Het was de oude mevrouw de War, die toornig binnentrad.
„Stoute jongen!", riep ze met schrille stem. „Wat zie ik daar? Je zit vastgeschreveld voedsel te eten, in plaats van levende vruchten uit de natuur! En nog verbrand ook! Dat koekt vast in je ingewand. Wil je soms verstoffen? Schaam je je niet?"
„Kom, mevrouwtje", sprak heer Ollie met een goedige lach. „We werken aan de beschaving. Het wordt tijd, dat ook dit land wordt opgeheven. Het is duidelijk een achtergebleven gebied want de tijd van de vliegende bezem is voorbij. Een heer kan niet vliegen, dat zei u zelf, en daarom..."
„Hier moet nodig ontstoft worden!", krijste het vrouwjte. „Hupla! Weg!" En met deze kreten begon ze driftig haar bezem te roeren, dat de gehele inhoud van de grot door de nauwe ingang naar buiten vloog.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

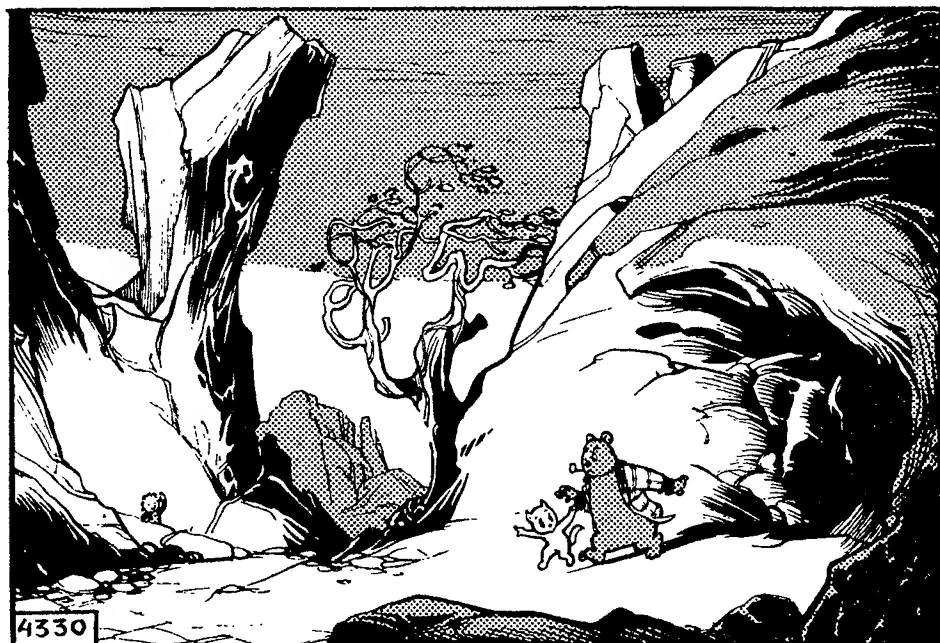

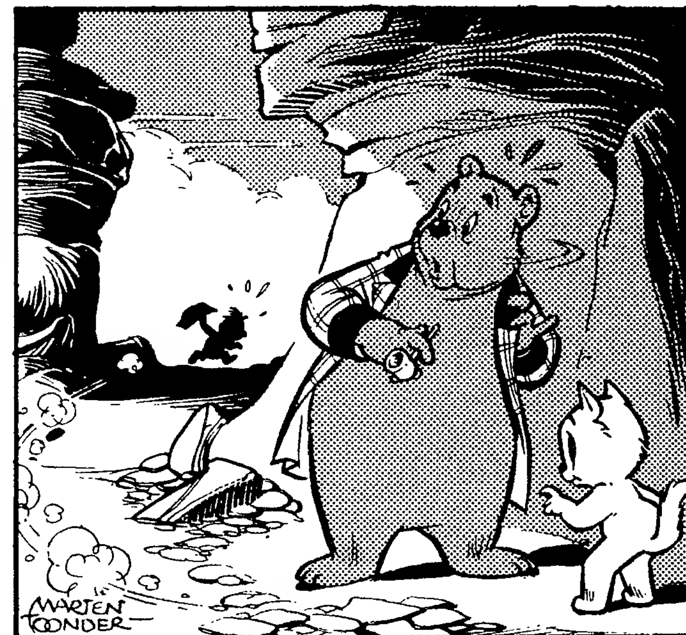
4329 Oole bleef niet zitten toen hij door zijn moeder naar buiten geveegd was. Hij krabbelde haastig overeind en holde weg, achtervolgd door de oude mevrouw de War, die krijsend met haar bezem zwaaide.
Heer Bommel keek het groepje pijnlijk getroffen na.
„De arme knaap", prevelde hij. „Ik begin zijn moeilijkheden te begrijpen.
Dit is duidelijk de strijd van de jeugd tegen verouderde opvattingen. Maar hier sta ik pal! Als heer is het mijn plicht om de jongeren voor te gaan op het pad van de vooruitgang — als je me volgen kunt."
„Hm", zei Tom Poes.
„Wat hum?", hernam heer Bommel korzelig. „Dat oude mens staat de vernieuwing in de weg met haar ouderwetse opvattingen! Volg me, jonge vriend. Ik ga er iets aan doen!"
Met deze woorden liep hij, schichtig achterom kijkend, de grot weer in.
„Wat gaat u hier doen?", vroeg Tom Poes.
„Eerst wat slapen!", verklaarde heer Ollie. „Ik zal morgen mijn krachten nodig hebben, want de strijd belooft zwaar te worden. Die oude is een heks; ze gunt een heer geen rust en geen voedsel. Maar dat gaat veranderen. Met behulp van mijn schrevelaar ga ik de hele drommelse boel hier netjes vastschrevelen. Weet je, wat mijn eerste werk zal zijn?"
Er kwam geen antwoord, want Tom Poes had het zich tussen wat dorre bladeren gemakkelijk gemaakt en sliep reeds. „Ik ga hier een nieuw Bommelstein bouwen!", verklaarde heer Ollie met een stem die hol door het gewelf weerkaatste.
Toen legde ook hij zich neer en sloot voldaan de ogen.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4330 Toen heer Bommel en Tom Poes de volgende morgen uit de grot kwamen, stond Oole hen reeds op te wachten.

Hij keek wat schrikachtig rond, maar toen hij nergens een spoor van zijn moeder zag, kwam hij op een drafje nader.

„Heb nagedacht", sprak hij. „Over huis."

„Dat is een mooie gedachte", prees heer Ollie. „Het denken aan het huis van mijn jeugd geeft ook mij altijd kracht en steun in moeilijkheden."

„Hij bedoelt iets anders, denk ik", zei Tom Poes. „Hij had geen huis in zijn jeugd." „O, hm", hernam heer Bommel. „Wat bedoel je dan, jonge vriend? Spreek vrijuit; ik ben er om je te helpen."

„Vastschrevelen voor dag en nacht is moeilijk", zei Oole. „Huis staat dag en nacht, ja?"

„Precies", gaf heer Ollie toe. „Dat is nu juist het aardige van een huis. Wat is daar moeilijk aan?"

„Altijd staan koekt vast", verklaarde het ventje. „Huis is bewegen, ja?"

Zo sprekend hield hij een papier omhoog waarop de tekening stond die heer Bommel de vorige avond in het zand had gemaakt.

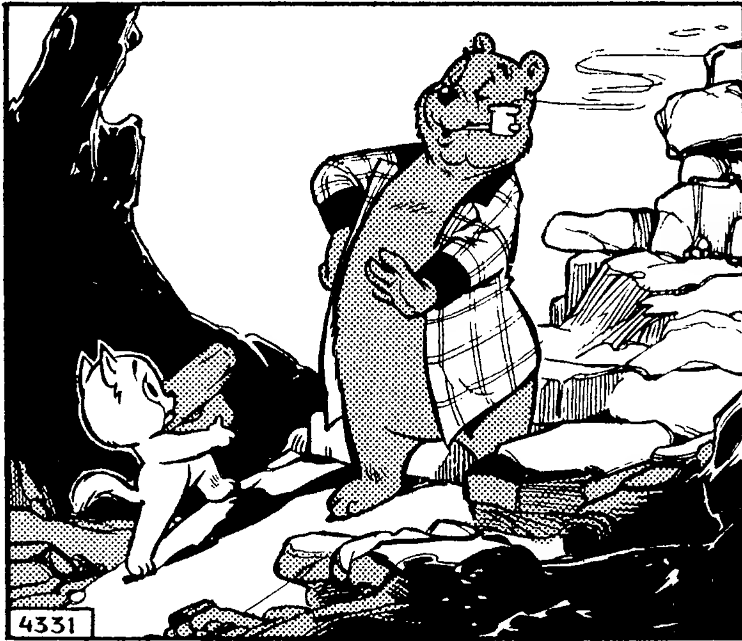
„Dat is een huis", zei de ontwerper. „Maar ik begrijp niet, wat je met die beweger bedoelt. Een huis is een huis!"

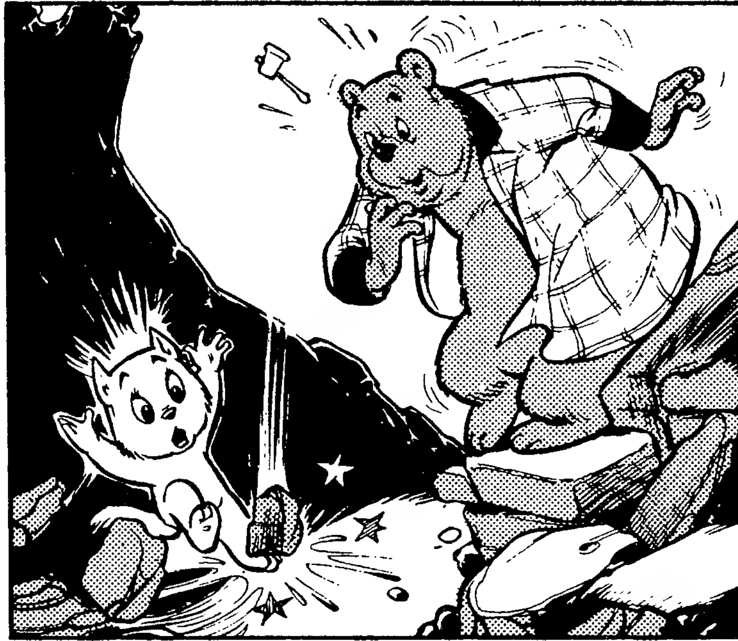
„Ja, ja!", riep Oole uit. En hij holde plotseling weg.

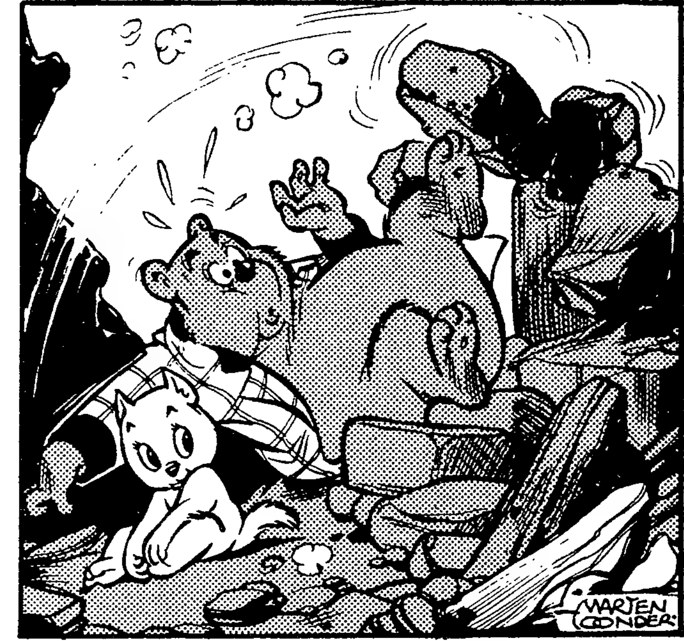
„Een vreemd manneke", mompelde heer Ollie. „Hoe kan ik nu met iemand werken, die zulke wartaal uitslaat? Maar komaan, ik kan het ook zonder hem. Ik heb tenslotte zelf een schrevelaar, wat jij? We gaan aan het werk, Tom Poes."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4331 Nu brak er voor Tom Poes een drukke tijd aan. Onder leiding van heer Ollie werd er een begin gemaakt met de bouw van een nieuwe Bommelstein — en dat was geen geringe onderneming. Want hoewel de vlakte bezaaid was met grote rotsblokken, die heel geschikt waren voor het vastschrevelen van degelijke muren, was het aanslepen een zwaar werk.

„Nu moet je niet zo zuchten, jonge vriend'', vermaande de bouwmeester. „Stel je voor, dat ik ook zou blazen! Dan zouden we niet ver komen''.

„U hebt nog niets gedaan'', mompelde Tom Poes, al stapelend. „Nog mopperen ook'', hernam heer Bommel. „Het is fraai. Ik zoek de geschikte hoekstenen uit en paal de grond af. Dat is verantwoordelijk werk, zoals je zou kunnen weten. Maar goed, ik zal er nu persoonlijk toe overgaan een bovenlaag aan te brengen.''

Met deze woorden koos hij een handzame steen uit, beklom moeizaam de opstapeling en keek om zich heen.

„Eens kijken'', sprak hij. „Daar zie ik een zwakke plek. De muren van Bommelstein mogen niet poreus zijn en daarom...''

Op dat moment liet hij het rotjes uit zijn handen vallen, zodat het op pijnlijke wijze de tenen van Tom Poes kwetste.

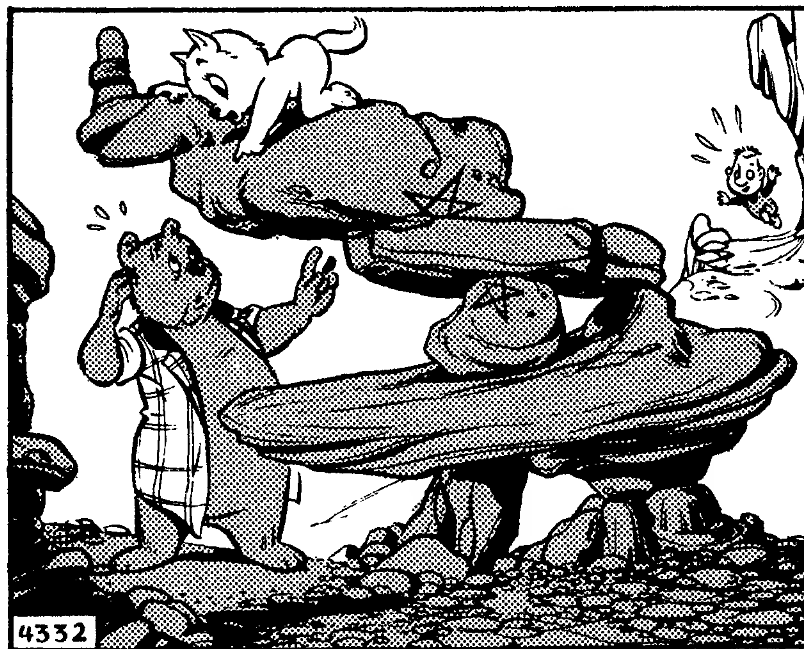
„Kom, kom, een ongelukje!'', zei heer Ollie. „Niet direkt zo'n lawaai maken, jonge vriend. Het vastschrevelen van slotmuren vraagt om gestaalde karakters!''

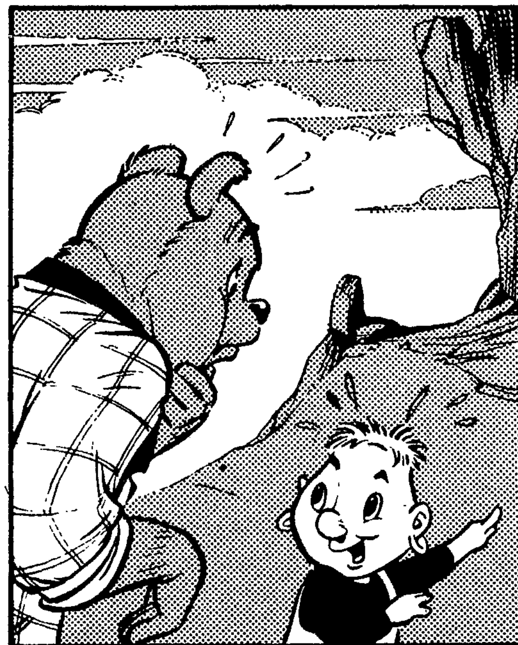
Zo sprekend boog hij zich voorover; de muur wankelde en brokkelde daarop met de slotheer op de grond.

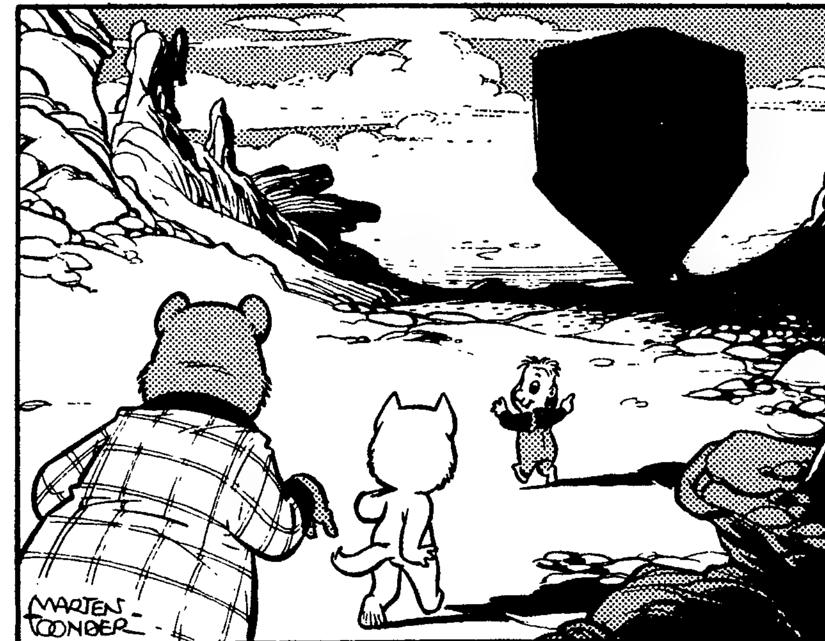
„Kom, kom, een ongelukje'', zei Tom Poes, toen de stofwolken waren opgetrokken. „Het optrekken van slotmuren vraagt om een schrevelaar, heer Bommel! En u hebt het schrevelen vergeten.''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

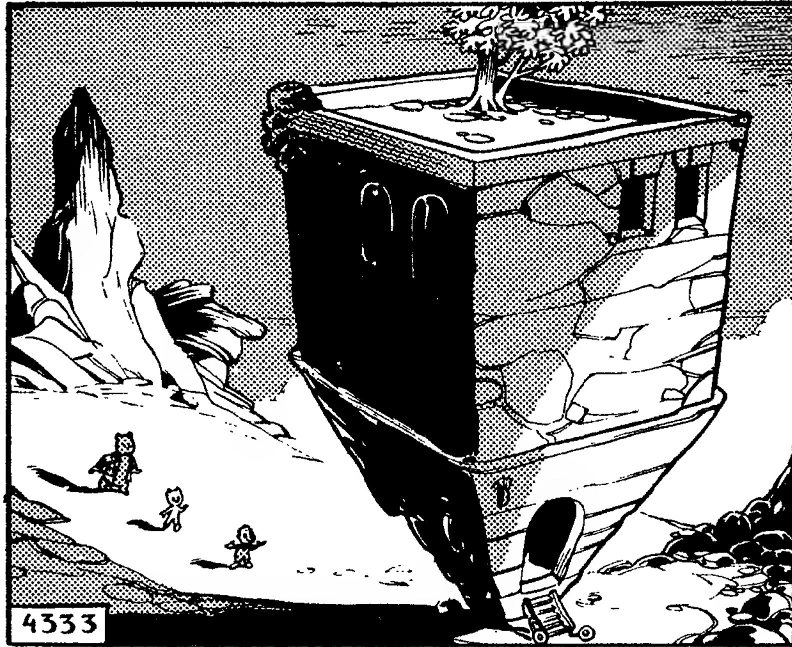

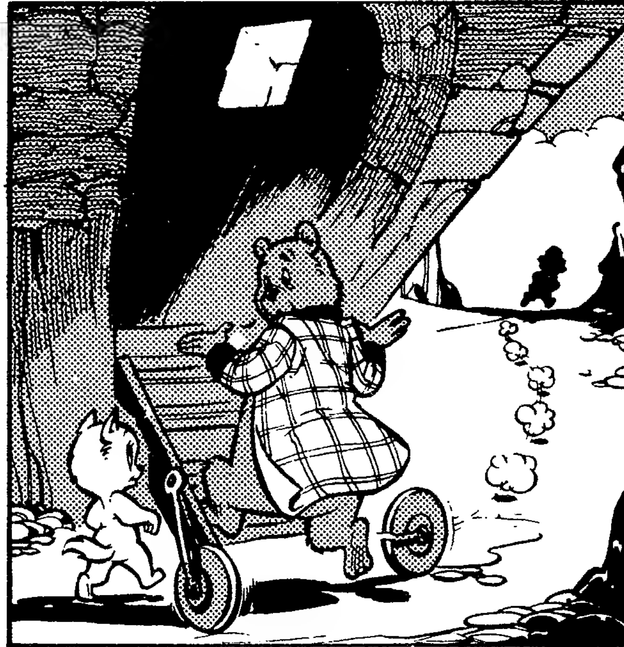
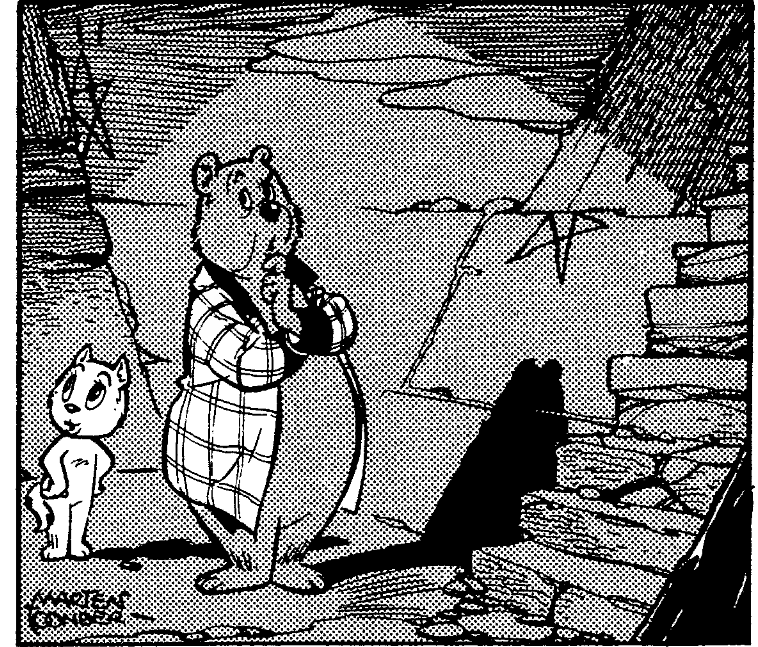

4332 Na enige beraad werd er besloten helemaal opnieuw te beginnen met de opbouw van een nieuw Bommelstein: ditmaal met vastgeschrevelde muren.
Daartoe tekende heer Ollie met zijn zwarte krijtje een vijfpuntige ster op iedere steen die Tom Poes aansleepte — en op deze ster werd dan de volgende rots gelegd. Het merkwaardige was, dat de aldus bevestigde stenen rostvast beleven liggen; hoe vreemd ze ook gestapeld waren.
„Door werken, jonge vriend", vermaande de bouwheer. „Leg daar maar neer, ik heb al geschreveld!"
„Ja, dat zie ik", zei Tom Poes, een blik naar beneden werpend. „Maar ik geloof niet, dat dit een goede muur wordt."
„Waarom niet?", vroeg heer Bommel geprikkeld. Hij deed een stapeltje achteruit om het werk te monsteren en zakte toen wat ineen.
„Hm", prevelde hij, „misschien is het wat uit het lood geslagen, als je begrijpt wat ik bedoel. Schrevelen vraagt studie, dat is duidelijk..."
Op dat moment kwam Oole de War ademloos aanhollen.
„Een huis!", riep hij uit. „Ikke heb een huis geschreveld. Voor dag en nacht! Kom en kijk!"
Heer Bommel liet zonder bedenken zijn eigen bouwsel in de steek en volgde Tom Poes naar de plek, die het ventje hem wees.
Die bleek zich op een heuveltje te bevinden en na het ronden van een rotspartij werd ook Oole's huis zichtbaar.
Heer Ollie bleef verbijsterd staan.
„M-maar d-dat kan niet!", riep hij uit. „Dat huis staat omgekeerd! Je hebt de tekening op z'n kop gehouden!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

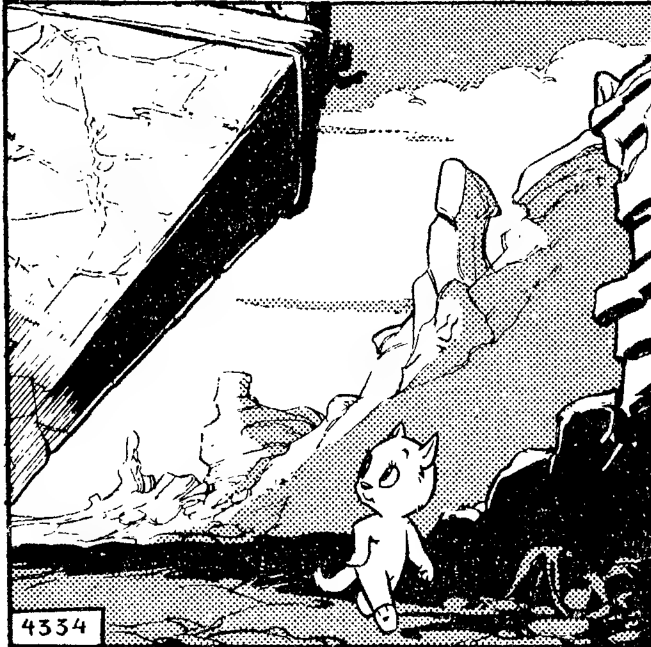

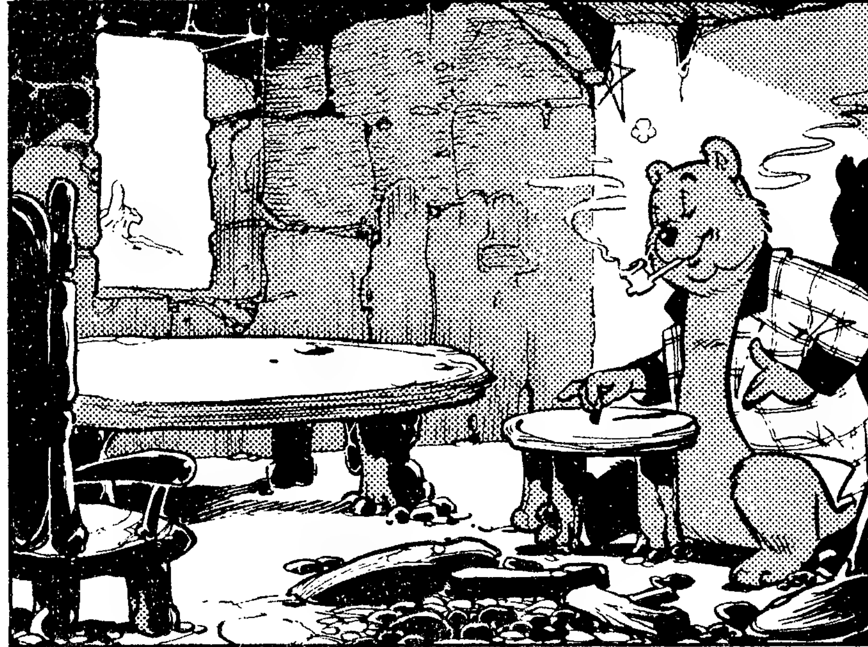

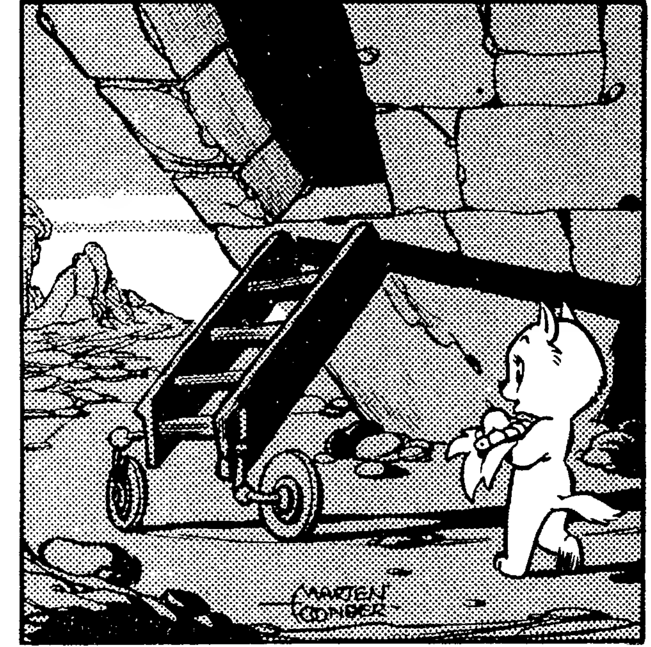
4333 Heer Bommel bleef op een veilige afstand staan en staarde beklemd naar het bouwwerk.
„Het z-zal omvallen", stamelde hij. „Een huis kan niet op zijn dakpunt staan, als iemand begrijpt wat ik bedoel. Wat jij, jonge vriend?"
„Hm", zei Tom Poes. „Hij staat toch. En tamelijk stevig ook, zo te zien."
„Staat niet!", riep Oole uit. „Kan niet. Wat staat valt om, weet je dat niet?"
„Hé", mompelde Tom Poes beteuterd. „Dat snap ik niet! Ik zie dat huis duidelijk ondersteboven staan..."
„Staat niet ondersteboven!", herhaalde het ventje ongeduldig. „Beweegt goed, met punt naar ouderen. Nu kan huis ronddraaien — met schreef altijd naar zon gekeerd."
Heer Ollie naderde behoedzaam. Hij keek enige tijd naar het trapje en merkte op, dat dit door middel van wieltjes kon voortbewegen... Toen haalde hij de schouders op.
„Dit is een bewegend huis, dat is duidelijk", sprak hij. „Het staat op zijn kop, maar dat is precies wat een heer die een nieuw leven wil beginnen kan verwachten. Ik ga eens binnen kijken."
Met deze woorden besteeg hij het trapje en Tom Poes volgde hem terwijl Oole huppelend in de verte verdween om ook zo'n huis voor zichzelf te gaan schrevelen.
„Het is allemaal heel eigenaardig", hernam heer Bommel, die in een kaal vertrek met wijkende wanden geraakt was.
„Maar wanneer men bedenkt dat we hier op het plafond van een dakkamer staan is het toch begrijpelijk. Het is nu nog een beetje leeg. Maar ik heb een schrevelaar en daardoor kan ik dit bouwwerk persoonlijk bemeubelen: naar eigen smaak."
„Hm", zei Tom Poes.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4334 Heer Bommel verliet de zolder door naar boven te klimmen.

„Ik ga nu het woonvertrek opzoeken", sprak hij. „Daar zal ik enige meubelen in elkander schrevelen zodat er hier wat huiselijkheid ontstaat. En jij gaat eten halen, jonge vriend; dan doen we allebei wat."

Tom Poes begaf zich zonder tegenstribbelen op weg om vruchten en noten te gaan zoeken en heer Ollie begon handzame steenpartijen aan te slepen.

Die stapelde hij volgens eigen inzicht en smaak nadat hij er met zijn zwarte krijtje een ster op getekend had. Het bleef goed zitten en daardoor schrevelde hij al gauw een stenen ameublement bij elkaar.

„Aardig werk", prevelde hij tevreden. „Het is toch wonderlijk wat een Bommel allemaal kan als hij een nieuw leven begint. Het kan hier best gezellig worden; als ik nu deze stoel klaar heb, begint het zowaar op Bommelstein te lijken!"

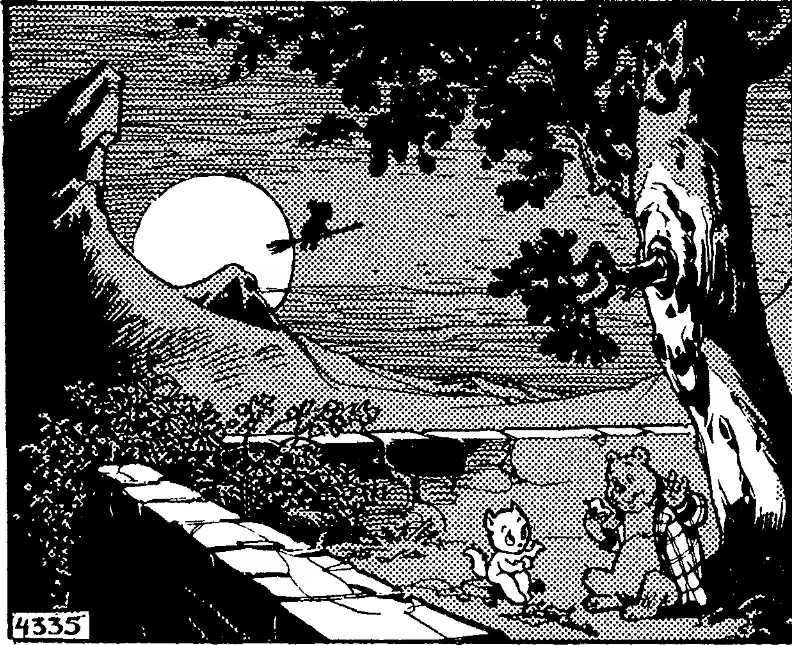
Met deze gedachte werkte hij nijver voort en daardoor verstreek de tijd zonder dat hij er erg in had.

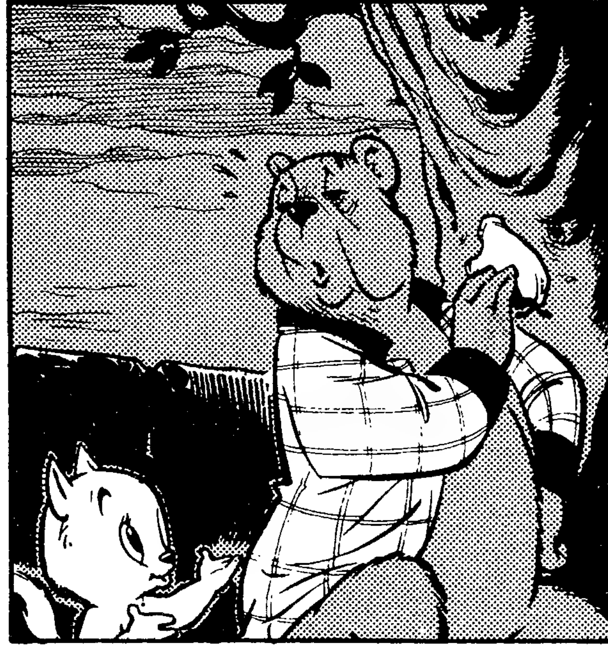
Inmiddels begon de avond te vallen en keerde Tom Poes terug met enige gewassen, die hij in een blad gepakt had. Het trapje bevond zich echter niet meer op dezelfde plaats. Het had een kwart cirkel beschreven en aan de sporen was duidelijk te zien, dat het huis heel langzaam om zijn as draaide.

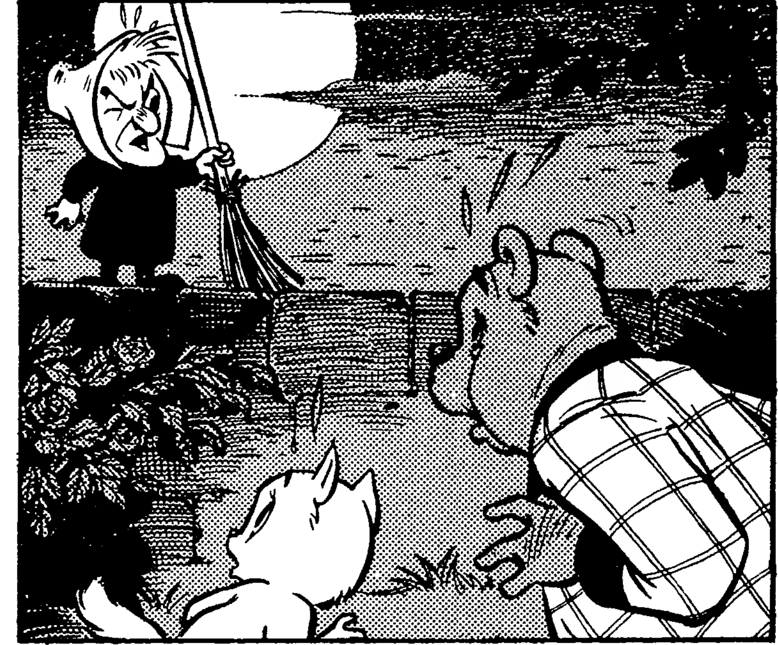
„Een rare boel", mompelde Tom Poes tot zichzelf. „Dat schrevelen lijkt nu wel leuk; maar ik begin er toch de kriebels van te krijgen. Er zit een gevaar in, al weet ik nog niet welk."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4335 Heer Bommel en Tom Poes klommen omhoog door de kelder heen en geraakten zodoende op de daktuin.

„Leg hier het eten maar neer", sprak de eerste. „Dit is een goede plaats om onze maaltijd te gebruiken. Weliswaar zijn de noten en vruchten erg rauw, als je me volgen kunt. Maar dat zal anders worden wanneer ik de keuken klaargeschreveld heb. Dan kunnen we koken."

„Keuken?", vroeg Tom Poes.

„Ja zeker", hernam heer Ollie. „Een echte, met een stenen fornuis en een oven en alles. Laat dat maar aan mij over. Nu ben ik bezig met een aardige haard en een gemakkelijke leunstoel; je zult zien hoe gezellig alles wordt."

„Maar op die manier gaat u hier weer een soort Bommelstein maken!", zei Tom Poes.

Heer Bommel liet zijn vrucht zakken en keek pijnlijk getroffen naar zijn jonge vriend.

„Nu, en waarom niet?", vroeg hij. „Wat is er tegen op Bommelstein?"

Op dat moment verduisterde een nadervliegende gestalte het maanlicht dat het vreedzame toneeltje bescheen. Het was de oude mevrouw de War, die op haar bezem neerstreek.

„Wat moet dit?", vroeg ze schril. „Wat doen jullie op deze schreveling?"

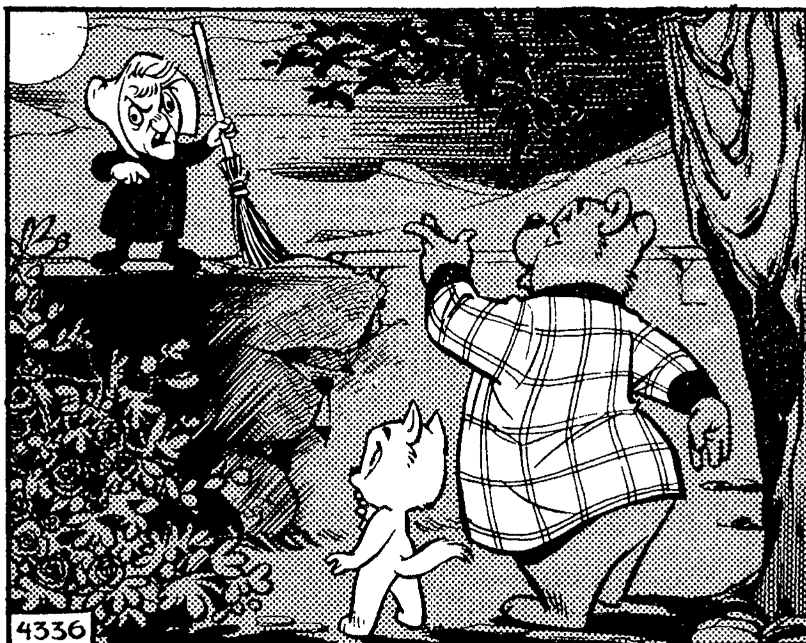
Heer Ollie keek even verrast op, maar hij herstelde zich snel.

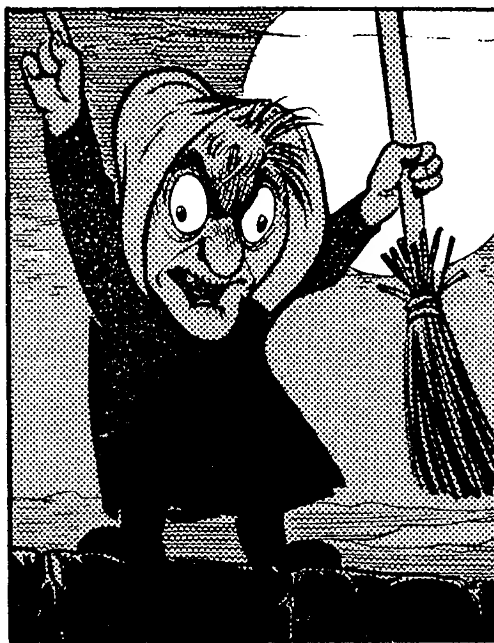
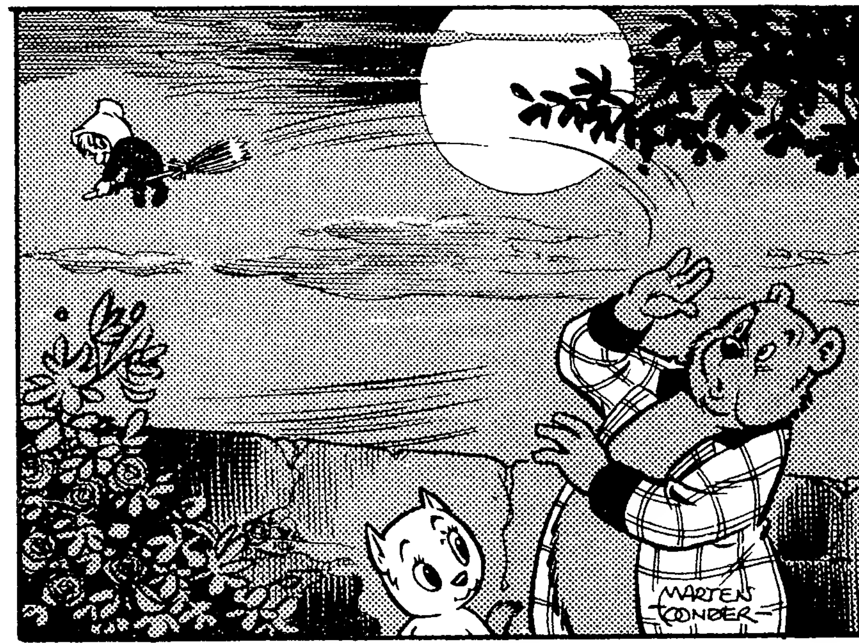
„Goede avond, mevrouw", sprak hij waardig. „We gebruiken hier eenvoudige, doch vreedzame maaltijd op het dak van mijn woning. Zo hoort het voor een heer van mijn stand. Hebt u er iets op tegen?"

„Poeh! Woning!", riep het mensje. „Dit is een plek van verkoeking en verstoffing. Dat geeft onheil, meneertje!"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

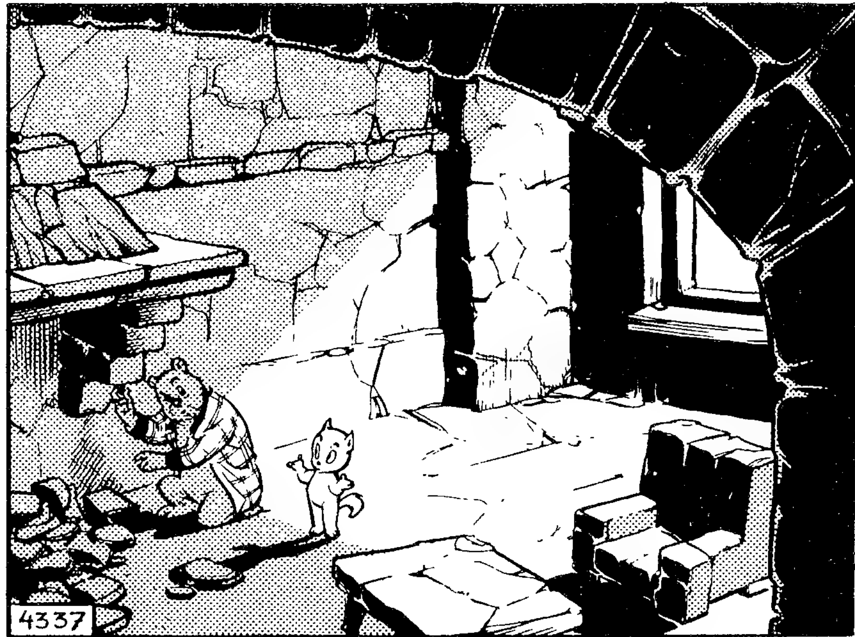

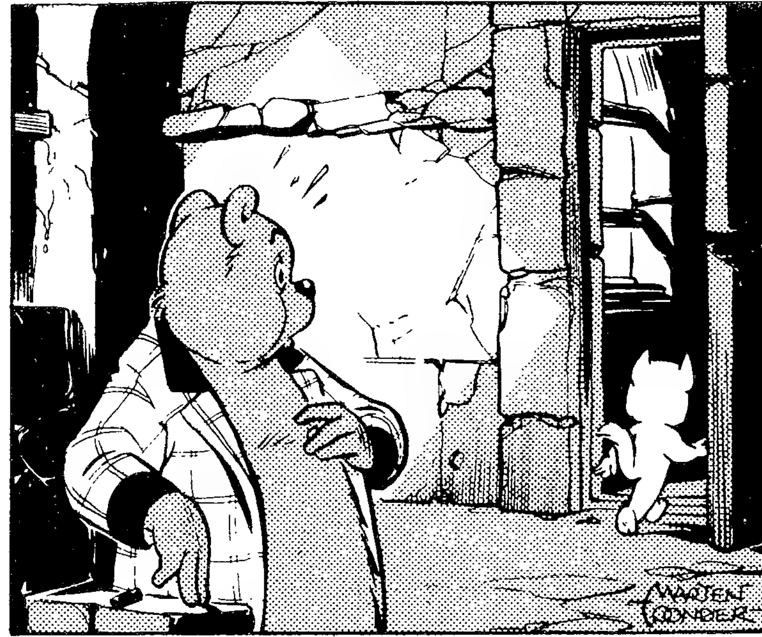

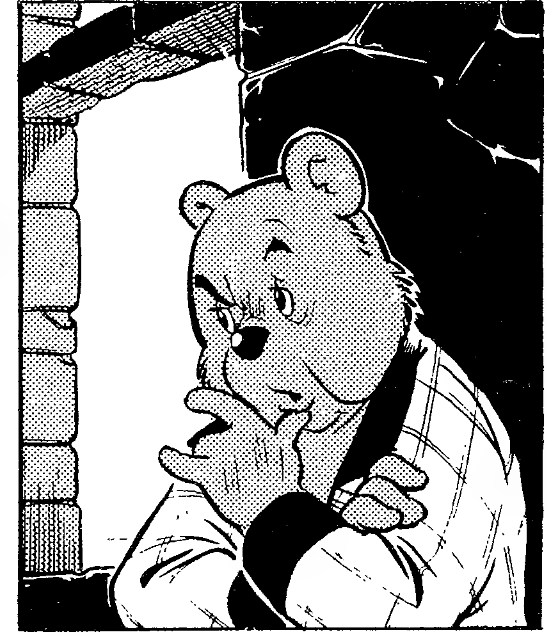
4336 „Dit is zeker het werk van Oole!", riep het oude vrouwtje schel. „Het is avond — en deze zware schreveling werkt nog. Hoe heeft hij dat klaargespeeld?"
„Ik weet het niet", zei heer Bommel. „Heb jij verstand van techniek, jonge vriend?"
„Niet van deze", zei Tom Poes. „Maar het huis draait rond, steeds naar de zon toe."
„Daar was ik al bang voor!", krijste het mensje. „Dit huis is het begin van verkoeking! Als men een onderkomen nodig heeft, vindt men het wel — en ieder op zijn manier!"
„Een huis is prettiger", hernam heer Ollie op sussende toon. „U zult zien hoe gezellig het wordt als we eenmaal een keuken hebben en provisiekasten voor het voedsel..."
„Men mag niets bewaren!", keef het vrouwtje. „Bewaren koekt!"
„Het enige spijtige", vervolgde heer Bommel peinzend, „is dat Joost niet hier is. Een heer is gewend aan zorgzame bediening. Maar ik hoop, dat de jonge vriend hier..."
De oude mevrouw de War liet hem niet uitspreken.
„Bediening!", hoonde ze. „Dienaren zijn bezit — en bezit koekt. En die jonge vriend hier is een last voor jou, meneerjte. Een vriendschap is alleen maar goed geschreveld wanneer je elkaar niet lastig valt met allerlei zorgen. Je moet pas opduiken wanneer je nodig bent, anders leg je beslag op elkaar — en beslag koekt. Jullie zijn verstofte koeken. Onheil!"
Met deze woorden besteeg ze haar bezem en vloog weg in het maanlicht.
Heer Ollie keek haar een ogenblik bedremmeld na, doch toen maakte hij een wegwerpend gebaar en sprak waardig: „Een heer weet hoe hij moet wonen en een heks weet hoe zij moet vliegen. Ieder het zijne, wat jij, jonge vriend?"
„Hm", zei Tom Poes.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4337 Gedurende enkele dagen ging het leven zijn gang; heer Bommel schrevelde meubelen en Tom Poes zocht voedsel en bereidde het op het stenen fornuis, dat in de keuken was verrezen.

Hij had echter zo zijn eigen gedachten en toen hij op een middag de grote kamer binnentrad kon hij ze niet langer voor zich houden.

„Het lijkt hier al weer aardig op Bommelstein'', zei hij.

„Ja'', zei heer Ollie tevreden. „Als de meubelen niet van steen maar van fraai eikenhout waren...''

„Precies'', hernam Tom Poes. „Maar waarom bent u dan naar een ander land gegaan om een nieuw leven te beginnen? Nu is alles weer hetzelfde. Alleen lelijker.''

„Je bent brutaal!'', riep heer Bommel uit. „ik... eh...''

„Ik zal maar weer wat eten gaan halen'', vervolgde Tom Poes. „Tot straks.'' Hij verliet het vertrek en heer Ollie keek hem getroffen na. Toen zakte hij wat ineen.

„Zo'', sprak hij tot zichzelf. „Nu is alles dus weer hetzelfde als in Bommelstein, alleen lelijker. Hm, ja, ja. Waarom ben ik dan gaan verhuizen? Een brutale vraag, maar er zit iets in...''

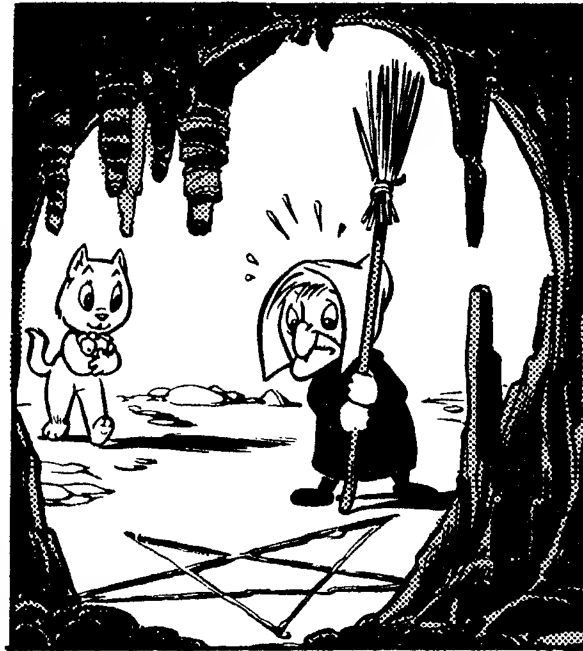
Hij wierp een peinzende blik uit het venster. Dat keek nu uit op de heuvels aan de zuidzijde, maar tegen de avond zouden het de bergen aan de westkant zijn, naar hij wist.

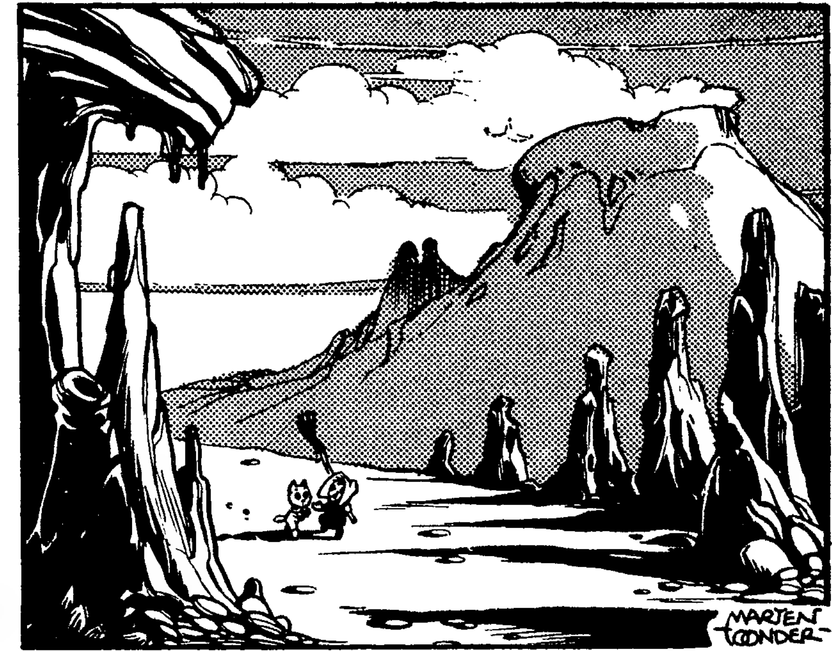
„Ach, wat'', zo riep hij uit, „wat wil de jonge vriend eigenlijk? Alles is toch goed zoals het is? Maar dat gedraai staat me tegen. Een huis moet stilstaan, als iemand begrijpt wat ik bedoel.''

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4338 Al zoekende naar voedsel geraakte Tom Poes die middag op een gedeelte van het eiland waar hij nog niet geweest was. Er stonden daar enige knoestige bomen tegen een steile berghelling aan en toen hij zich rekte om er een paar vruchten af te plukken hoorde hij achter zich het geluid van driftig schrobben.

Het was de oude mevrouw de War, die de ingang van een grot stond te reinigen.

„Wat doet u daar?", vroeg Tom Poes, nieuwsgierig nadertredend.

Het vrouwtje liet haar bezem zinken en wees op een grote vijfpuntige ster die de grond sierde.

„Ik probeer die schrevel te ontstoffen", zei ze. „Dat probeer ik al jaren lang, maar het lukt niet."

„Nee, dat kan ik me voorstellen", zei Tom Poes. „Hij is in de rots uitgehakt en daar kan een boender niet tegen op. Wat is dit voor een schrevel?"

„Hij is gemaakt door Holle, mijn man zaliger", mompelde het wijfje. „Je mag niet over deze schreef gaan, zei hij altijd. En dat vreet me."

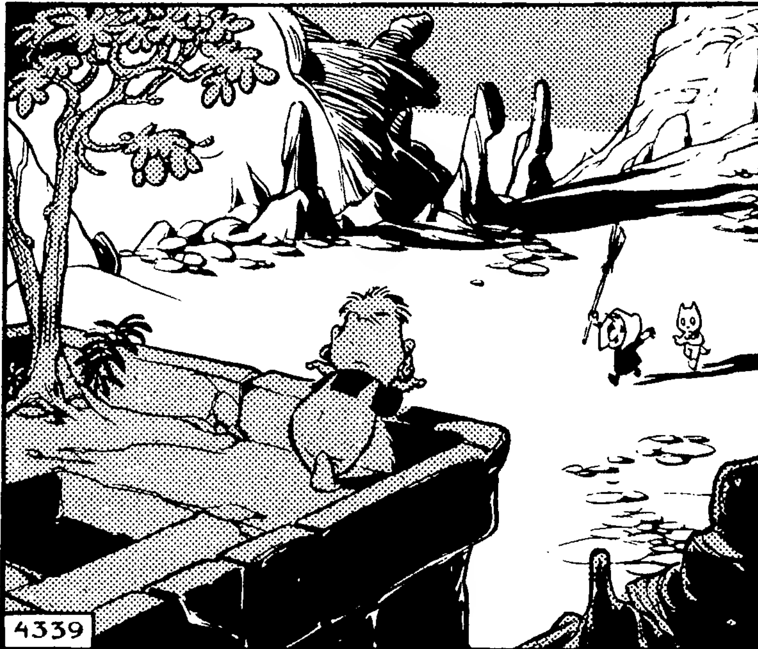
Ze wierp haar bezem over de schouder en liep gedrukt de berg af. Tom Poes volgde haar.

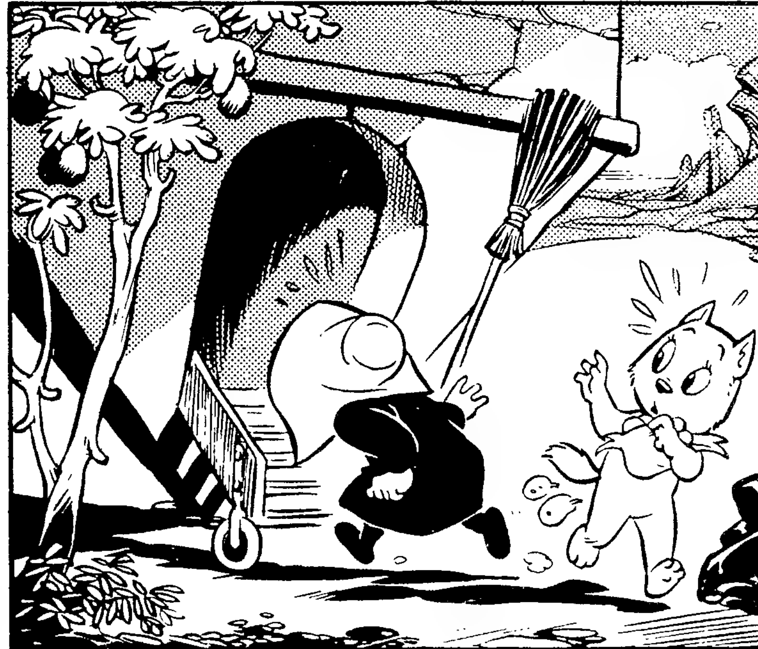
„Wat bedoelde uw man?", vroeg hij.

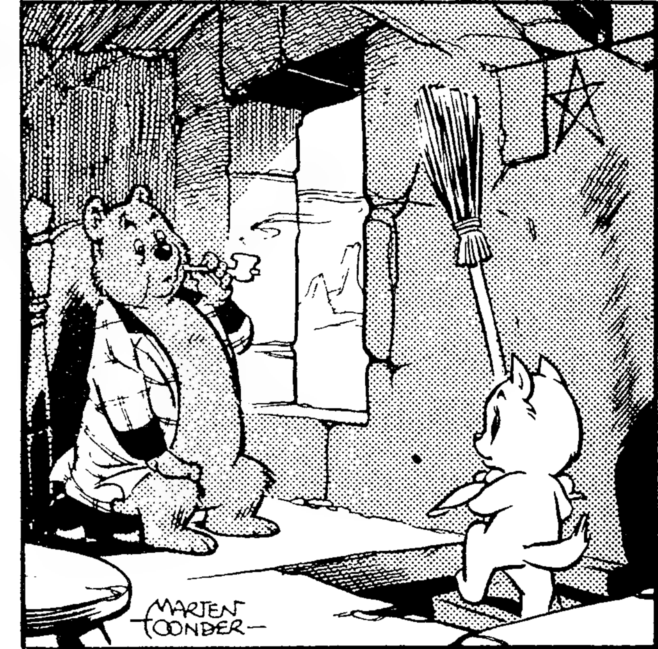
„Wist ik dat maar", riep het vrouwtje boos. „Mannen zijn onbetrouwbaar. Ze hebben altijd geheimen. Oole ook. Geen kwaaie jongen hoor, maar altijd bezig met vastschrevelen, en ik kan daar niet zo goed tegen. Ik houd van vliegen in het maanlicht — en ik ben bang, dat Holle zaliger die schrevel daar gehakt heeft om mij vast te houden. Zo zijn de mannen."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

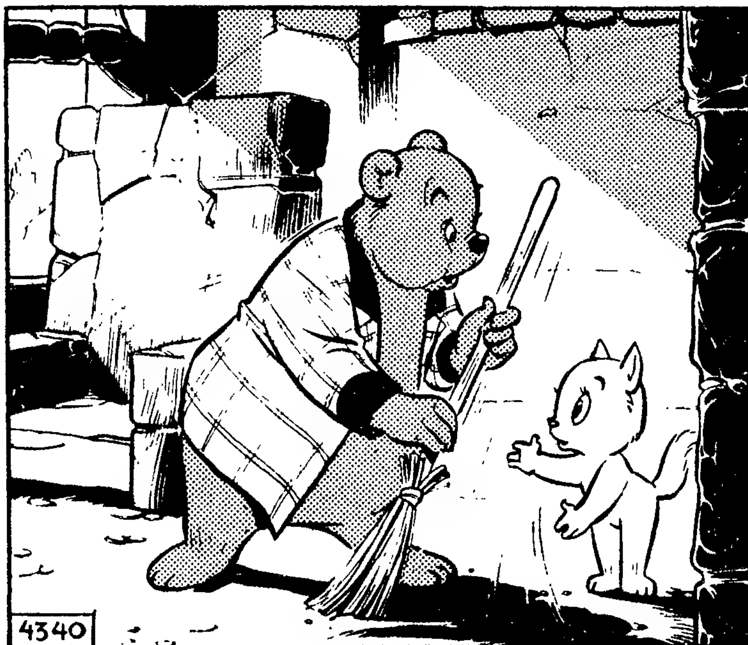

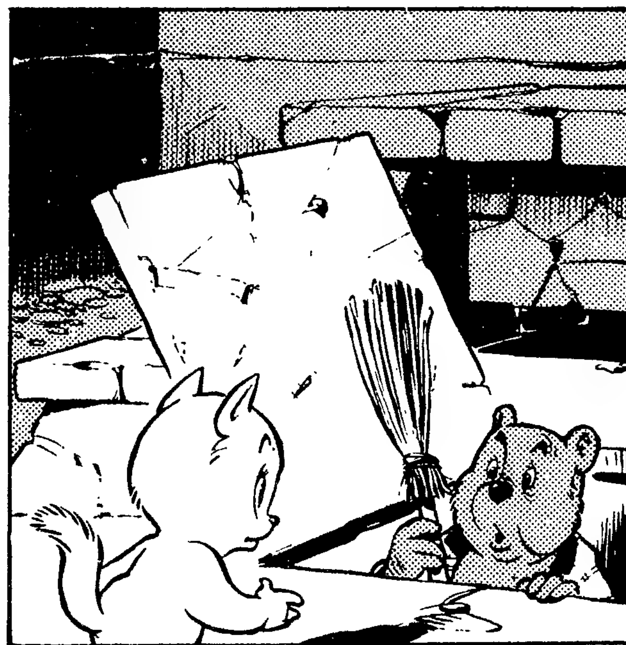
4339 Oole stond op de daktuin van het huisje, dat hij voor zichzelf geschreveld had en keek tevreden over de rand.
"Hoy!" riep hij tot zijn oude moeder, die in gezelschap van Tom Poes over de rotsvlakte naderkwam.
"Kijk eens wat ik gemaakt heb!"
"Bliksemsedeugniet!" schreeuwde het mensje. "Schaam je je niet om daar op een gestapelde verschreveling te staan? Dat is geen echt onderkomen, dat is een verkoeking!"

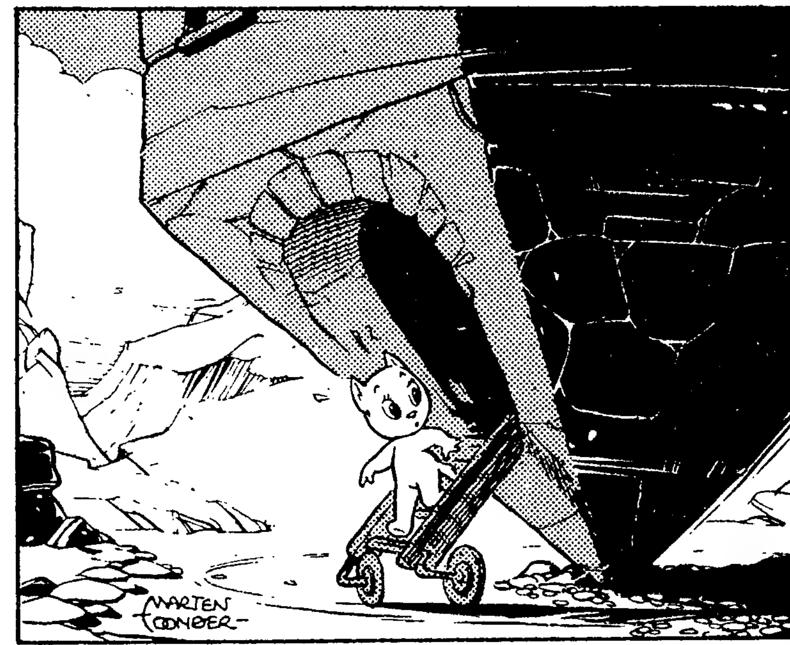
"Is geen verkoeking!" protesteerde het ventje. "Draait met de zon mee, maar blijft op zelfde blok. Is huis: heel prettig!"
"Daar nou", kraste het vrouwtje. "Net z'n vader zaliger! Maar ik ga hem z'n oren eens wassen. Dit soort schreveling is het begin van het einde!" En met deze woorden wierp ze haar bezem weg en snelde bleek van drift het trapje op.
Tom Poes keek haar wat ontdaan na. Toen raapte hij de boender op en vervolgde peinzend zijn weg.
Heer Bommmel zat somber op een stenen stoel aan het venster toen hij binnentrad.
"Wat kijk u lelijk," zei Tom Poes. "Bevalt het huis u niet!"
"Het huis is goed," sprak heer Ollie. "Maar dat gedraai maakt me duizelig. Het uitzicht is steeds anders, en dat hoort niet zo. Een huis moet stil staan, als je me volgen kunt."
"Dat is nu precies waar de heks voor waarschuwde," zei Tom Poes. "Dit soort schreveling is het begin van het einde. Het begint met draaien en dan moet het stilstaan. En stilstaan geeft verkoeking; dat hebben we aan Bommelstein gezien."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

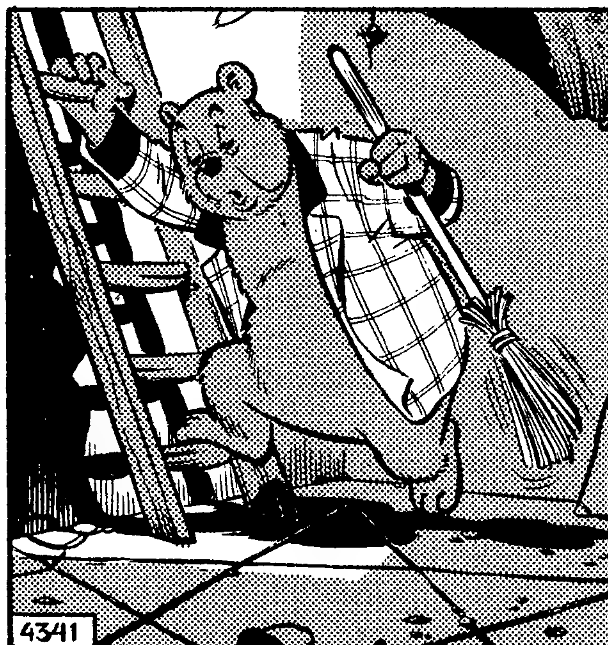

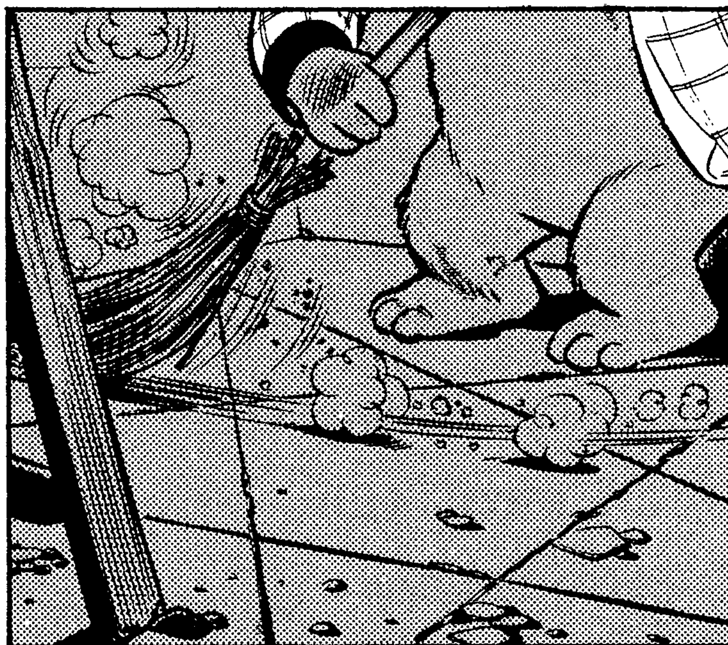
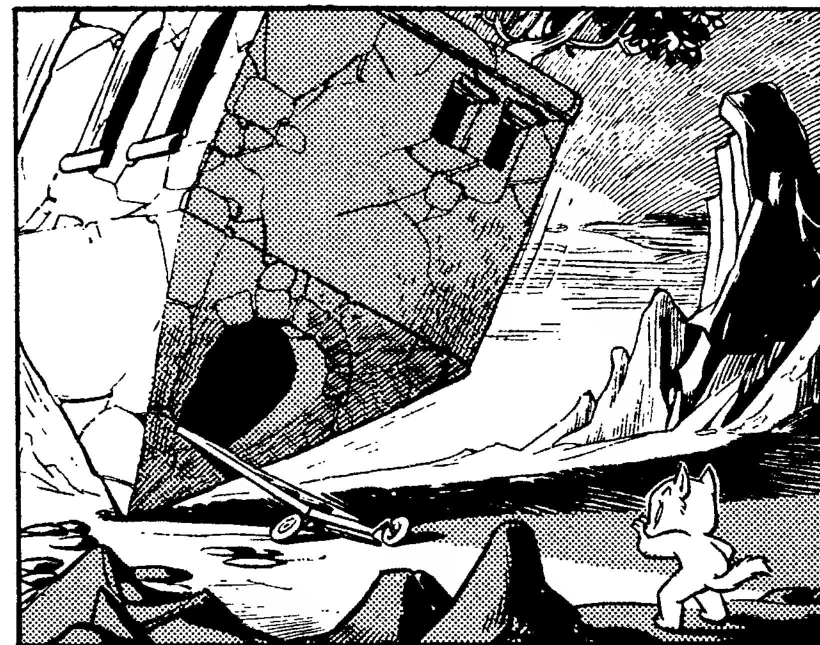

4340 "Ik heb nagedacht," sprak heer Bommel ernstig vanuit zijn stenen stoel. "En ik heb begrepen, dat ik zonder Bommelstein niet gelukkig kan zijn. Daarom moet dit huis stilstaan, want Bommelstein stond ook stil."
"Hm," zei Tom Poes, "Bommelstein was verkoekt,"
"Bommelstein," zei heer Ollie met grote nadruk, "was niet verkoekt!" Daar draaide alles om de heer des huizes, als je begrijpt wat ik bedoel. En dat doet dit huis niet, het draait om zijn eigen as. Daar zit de fout, jonge vriend; het komt niet te pas!"
"Als dit huis stilstaat is alles weer bij het oude," zei Tom Poes. "Waarom bent u dan op reis gegaan?"
"Dat heeft een diepe zin," hernam heer Bommel opstaande. "Ik heb nu immers ontdekt, dat mijn goede vader gelijk had toen hij zei: "Ollie, jongen het is het innerlijk waar alles om draait." Daar ga ik mij aan houden. En daarom is het goed, dat je een bezem hebt meegenomen; ik ga het huis stilzetten." Zo sprekende nam hij de veger en verdween snel door het luik.
Tom Poes keek hem verbaasd na.
"Ik weet niet, wat hij van plan is," dacht hij, "maar ik ben bang, dat het verkeerd zal aflopen, wat het ook is. Want dit is, waar de heks voor waarschuwde."
Hij daalde ongerust de trap af, maar tot zijn schrik was heer Bommel nergens meer te bekennen....

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

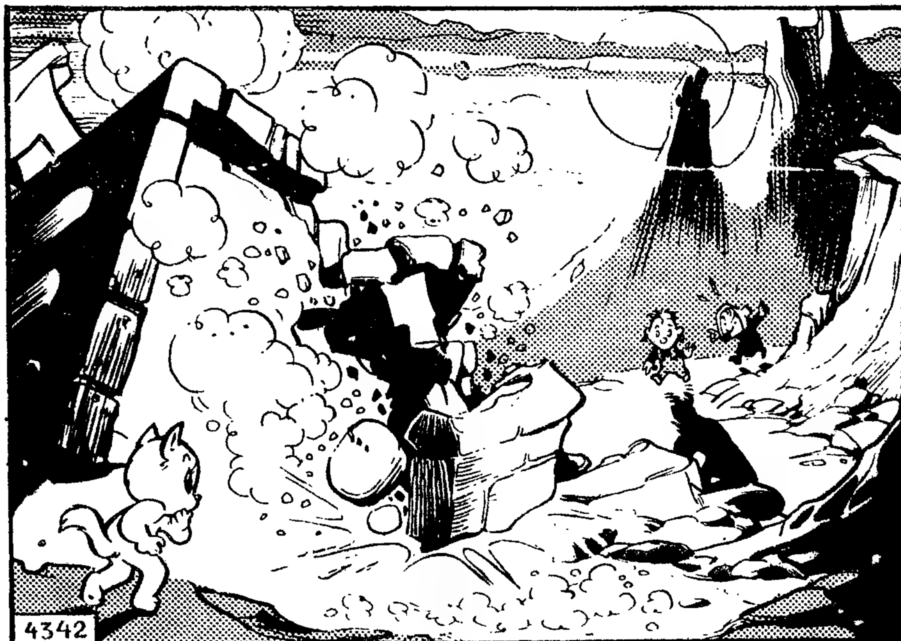

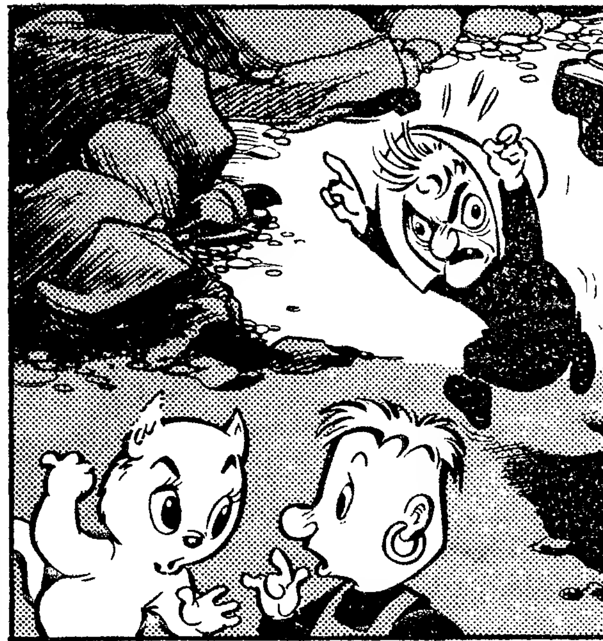

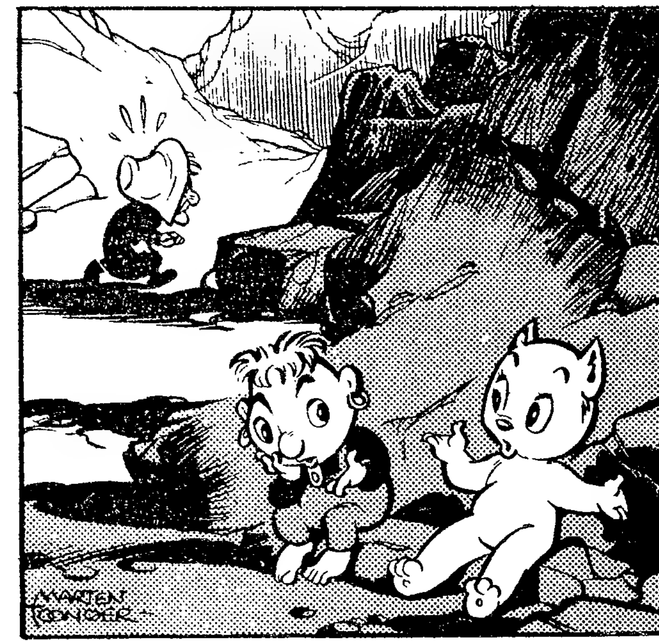
4341 Heer Ollie was niet naar buiten gegaan, zoals Tom Poes dacht. Toen hij alleen thuis was, had hij een donkere ruimte onder de ingang ontdekt. Het was de vliering, die zich boven de punt van het dak bevond en daarin daalde hij nu snel af met zijn bezem.
Het was er koel en stil en de enige versiering werd gevormd door een grote vijfpuntige ster, die op de grond getekend was.
„Juist", zo sprak heer Bommel, terwijl hij deze figuur oplettend bekeek. „Dit is de schrevel waarop het huis draait, als iemand begrijpt, wat ik bedoel. Gelukkig, dat ik een helder technisch inzicht heb, want nu weet ik, hoe ik mijn woning kan stilzetten. Ik moet gewoon de schrevel ontstoffen."
Zo sprekende begon hij krachtig de bodem te bezemen, zodat de ster al spoedig verbleekte. Tom Poes, die nog steeds zoekend buiten stond, zag tot zijn schrik, dat het bouwwerk begon over te hellen. Want door het verdwijnen van de schrevel raakte de ronddraaiende beweging er uit. En ieder oplettend lezertje zal begrijpen, dat een huis niet op zijn punt kan blijven staan wanneer het niet rondwentelt. Het kantelde dan ook.
„Heer Ollie! Niet doen!" riep Tom Poes nog. Maar het was te laat; in stof en gedreun stortte het gebouw ter aarde.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

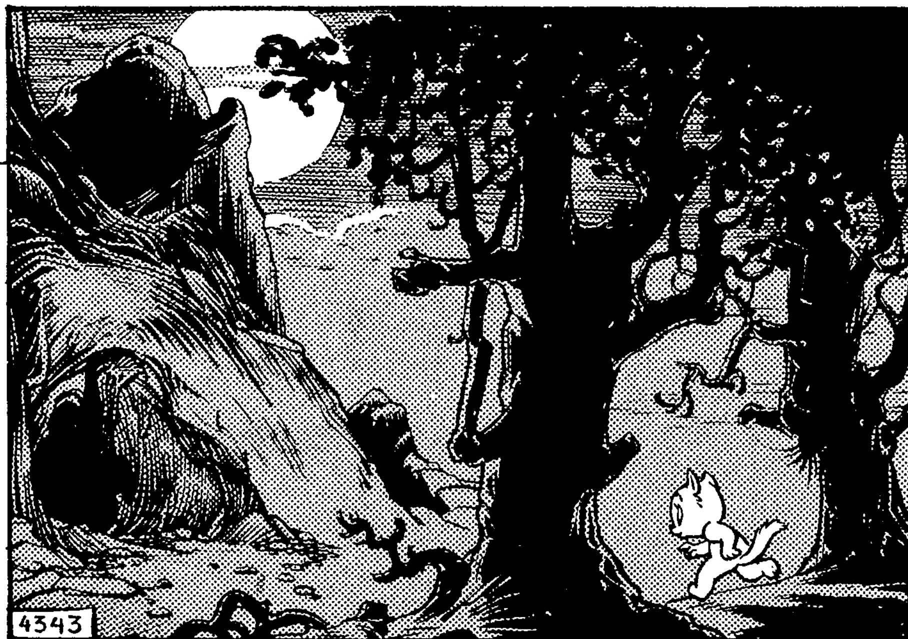

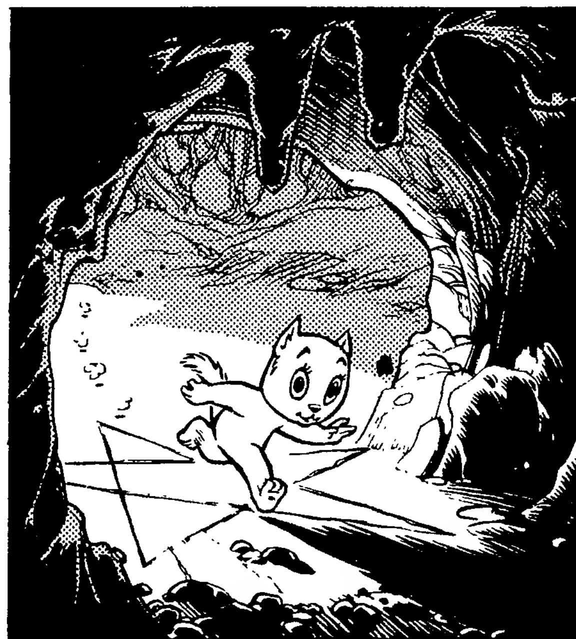

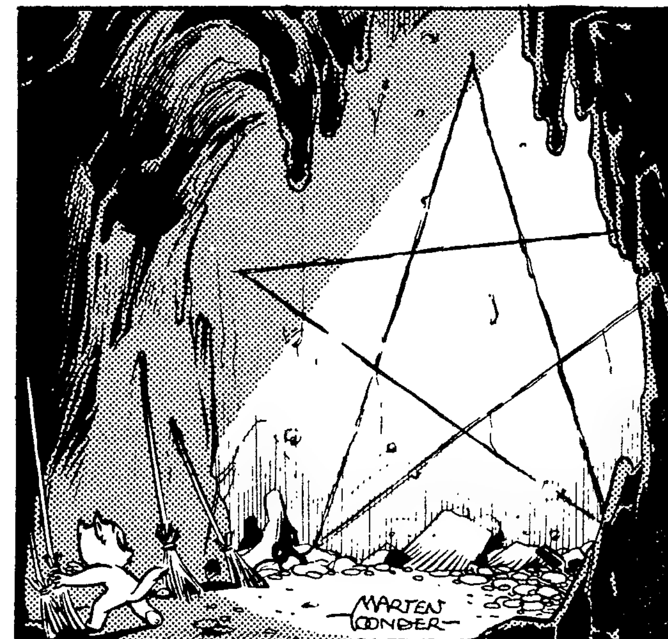
4342 Het huis viel met donderend geraas in brokken op de grond — en daar lag het nu.
Toen de stofwolken waren opgetrokken kon men Tom Poes waarnemen die ontdaan naar de ruïne keek en vanuit de verte draafden Oole en zijn moeder nader.
„Daar heb je het nu!" krijste het mensje. „Verkoeking! Alles is verkoekt! Waar is mijn bezem?"
„Die heeft heer Ollie", zei Tom Poes. „Ik ben bang, dat hij onder het puin ligt! We moeten de stenen wegruimen! Gauw!"
Maar Oole schudde bekommerd het hoofd.
„Kan niet", prevelde hij. „Ik heb de punt dubbel geschreveld — en nu kan steenmassa nooit weggehaald worden."
„Bliksemse aap!" riep zijn moeder met krassende stem. „Je mag niet dubbel schrevelen; dat weet je toch? Daar komt altijd verkoeking van. Daar heb je het nou.... onheil en rampspoed. Jij met je huizen! Wee, wee!" Ze begon in woede om de bouwval heen te springen en Tom Poes ging verslagen op een steen zitten.
„Wat nu?" vroeg hij. „Kan een dubbele schrevel echt helemaal nooit ontstoft worden, Oole?"
Het ventje keek angstig naar de fladderende gedaante van zijn moeder.
„Misschien wel", fluisterde hij. „Als hoofdschrevel van eiland ontstoft wordt; want dan laten alle schrevels los. Maar dat kan ik niet — en oude moeder ook niet."
„Waarom kunnen jullie dat niet?" drong Tom Poes aan.
„Wij kunnen niet over de schreef gaan," siste Oole. „De schreef, die oude vader Holle vroeger gemaakt heeft, je weet wel..."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

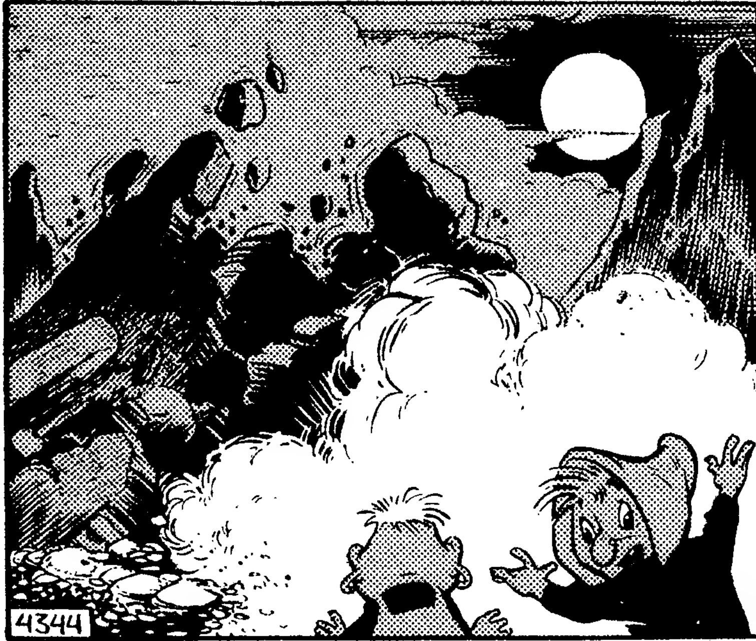

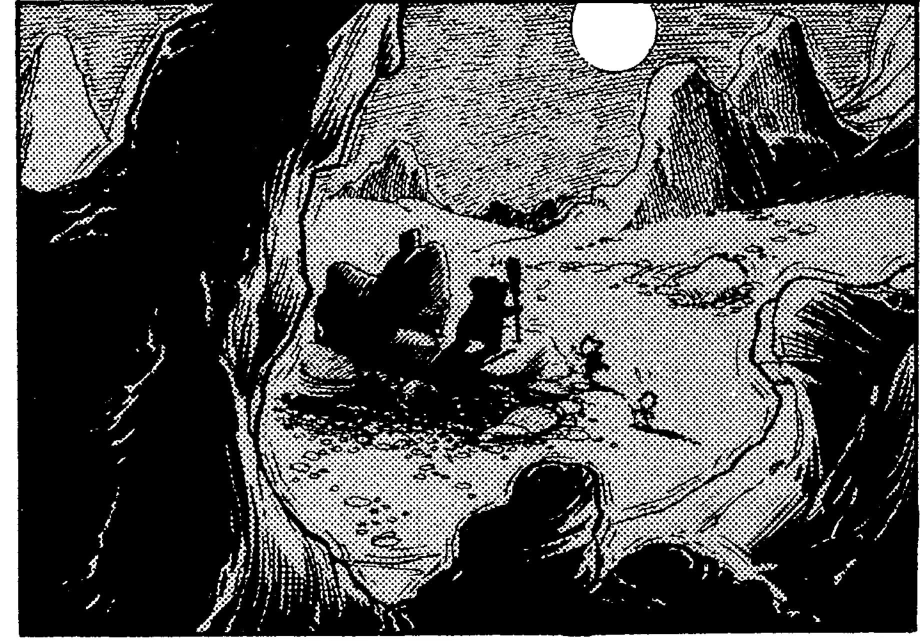
4343 Tom Poes probeerde om beweging in de steenmassa te krijgen, maar heer Ollie's huis lag daar vormloos samengekoekt en gaf niet mee.
„Kan niet", verklaarde Oole treurig. „Is dubbel verschreveld; laat nooit meer los. Alleen als hoofdschrevel van eiland ontstoft wordt..."
Tom Poes luisterde niet verder. Hij keerde zich om en draafde weg — de bergen in. Oplettend lezertjes zullen reeds begrijpen waar hij naar toe ging, want ook zij zullen zich de grot herinneren waar het heksje die middag had staan bezemen.
„Ze probeerde een ster weg te vegen," dacht Tom Poes onder het voortgaan. „Dat moet de schreef geweest zijn waarachter de hoofdschrevel van het eiland ligt. Zij kon er niet overheen, maar misschien kan ik het wel..."
Nu, dat was zo. Tom Poes stapte over de uitgehakte ster zonder iets te voelen, want wat de schreef is voor de een, is maar een kras voor de ander. Zo stond hij even later in een ruime grot, waar de maan door vele kieren naar binnen scheen. Het bleke licht viel op een steile rotswand waarop een grote vijfpuntige ster stond.
„Dit moet dus de hoofdschrevel zijn, die de oude Holle zaliger getekend heeft," mompelde Tom Poes.
„Nu, er staan bezems genoeg — en het ding is niet uitgehakt. Die kan ik gemakkelijk wegvegen."
Hij greep een boender en trad op de wand toe. Maar toen aarzelde hij. „Wat zou er gebeuren als ik dat heksenteken uitpoets?" zo vroeg hij zich af.
„Oole zegt dat dan alle schrevels van het eiland loslaten...
Maar ach, wat kan het me eigenlijk schelen? Ik moet heer Bommel redden; dat is de hoofdzaak."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4344 De maan scheen bleek op de ruïne van heer Bommels huis. Er heerste een diepe stilte, die slechts verbroken werd door een gedempt geklop, dat uit de bedolven vliering opsteeg.

„Is dikke meneer", verklaarde Oole droevig. „Wil er uit, denk ik. Maar kan niet. Is vastgekoekt met dubbele schrevel..."

Op dat moment begon de bouwval te bewegen en voor de verbaasde ogen van de toeschouwers stortten de steenklompen plotseling tot puin in elkaar.

„Hoe kan dat?" riep het vrouwtje geschrokken.

„Hoofdschrevel van eiland is ontstoft, denk ik", zei haar zoon. „Tom Poes is over schreef gegaan..."

„Ai, ai?" krijste zijn moeder. „Dat heeft Holle zaliger verboden. Nu laten alle schrevels los! O wee! Wat zal er gaan gebeuren?"

„Weet niet", zei het ventje. „Maar dikke meneer is ontstoft."

Zo sprekende wees hij op heer Ollie, die hijgend en steunend uit het puin omhoog rees en een verwilderde blik in het rond wierp.

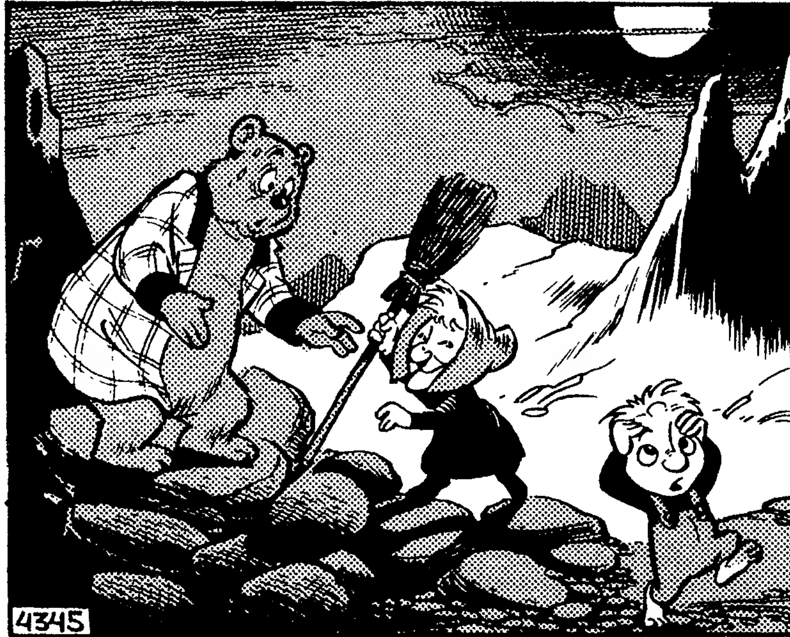
„Oempf!" stamelde de geredde met trillende mond. „D-dit is d-dus ontstoffen! Hoe vr-vreselijk is dit alles... Het lijkt de schoonmaak op Bommelstein wel! Ach, mijn teer gestel..."

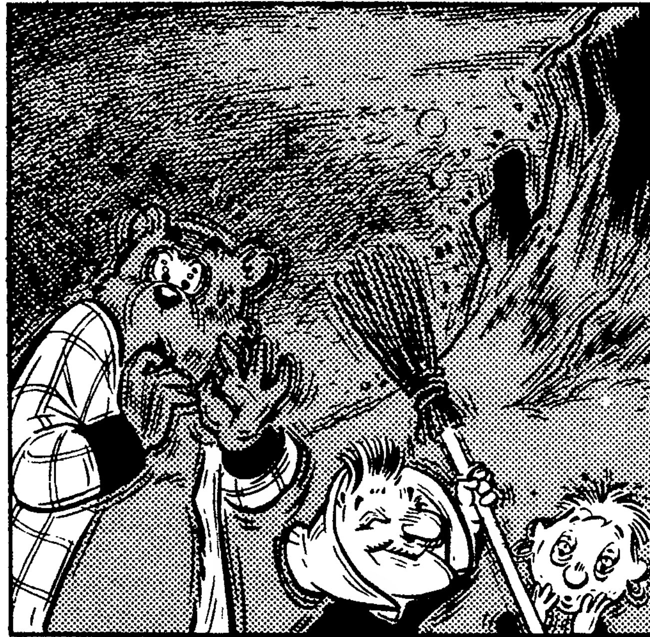
„Wees liever blij, dat je uit die vastgekoekte schreveling hebt kunnen komen!" riep het mensje. „We zijn nog niet klaar met de ellende; alle schrevels laten los! Onheil!"

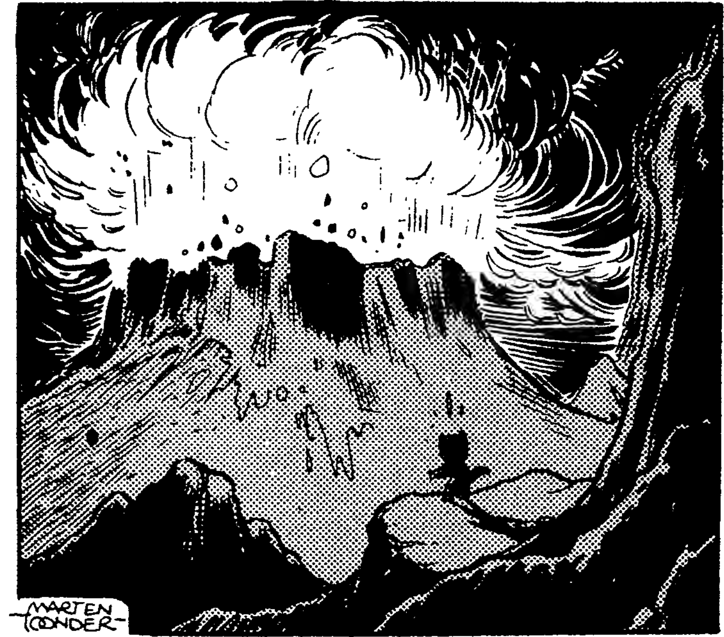
Nauwelijks had ze deze woorden gesproken of een vreemde trilling voer door het landschap. Onder de aarde rommelde het en de rotsen begonnen te beven...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

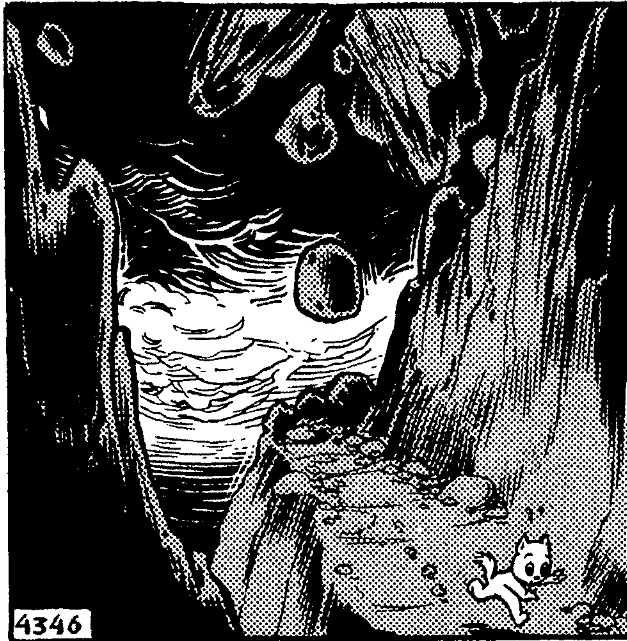

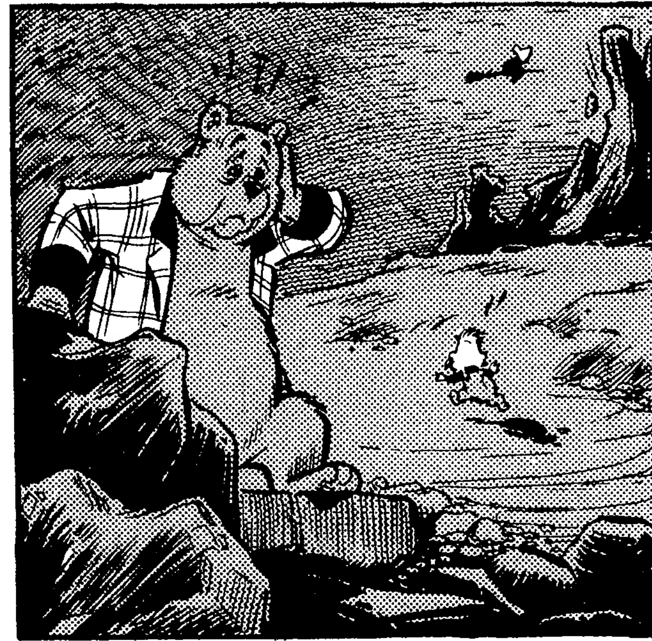

4345 Onder de aarde rommelde het en in de verte klonken een paar akelige knallen.
„Wat g-gebeurt er toch?" riep heer Ollie ontdaan boven de echo's uit.
„Dit is toch niet gewoon, als men begrijpt wat ik bedoel!"
„Alle schrevels laten los" schreeuwde Oole. „Tom Poes heeft hoofdschrevel van eiland uitgeveegd!"
Het heksje staakte haar gespring. Ze keek haar zoon enige ogenblikken glazig aan en toen verscheen er een mooie glimlach op haar bejaard gelaat.
„Dan is Tom Poes dus over de schreef gegaan", prevelde ze. „De schreef van Holle! Geef hier die bezem, meneertje; nu kan mijn man zaliger me niet langer vasthouden."
Heer Ollie wilde verdere navraag over het gebeuren doen, doch op dit moment voer er zo'n trilling door het landschap, dat zijn tanden klapperden.
„Het eiland wordt ontstoft!" krijste mevrouw de War.
„Nu komt mijn tijd!" Oole begon te schreien en klampte zich aan zijn moeder vast. Maar het mensje stiet hem ruw terzijde.
„Het kan me niet langer schelen, dat de schrevels losraken!", riep ze schel.
„Jullie hebben me daar lang genoeg bang voor gemaakt — jij en je vader. Maar schrevels zijn mannenwerk, dat zie ik ineens in. Dit is de tijd van het grote ontstoffen! Hoei, hoei, hoei!"
„Dit wordt een heksenketel," mompelde Tom Poes. Hij was op weg naar heer Bommels bouwval en passeerde zodoende een vulkaan die zwarte wolken en rode vlammen uitstiet.
„Het is wel vreemd, zo'n onverwachte aardbeving," dacht hij. „Hoe moet dit aflopen?"

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

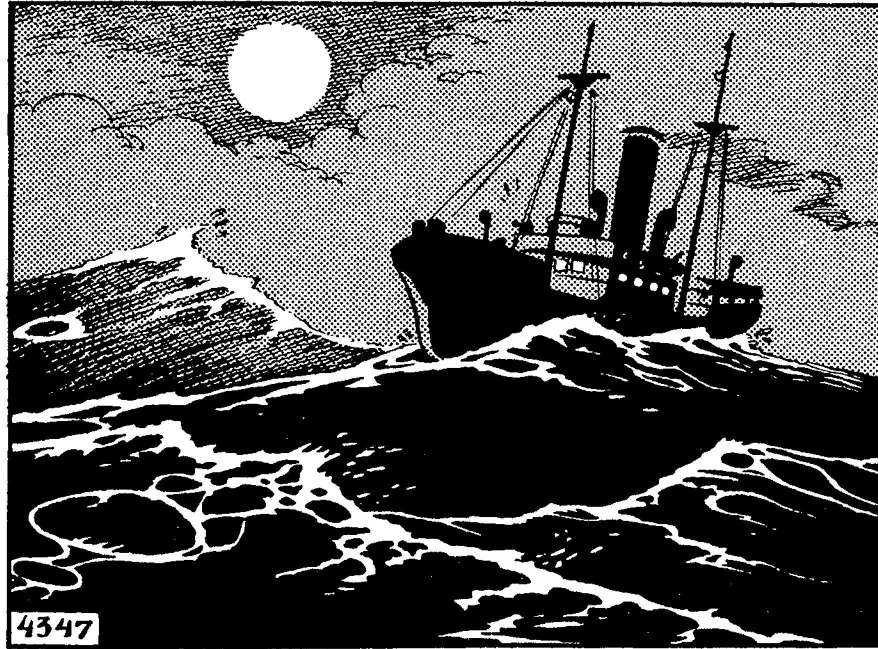

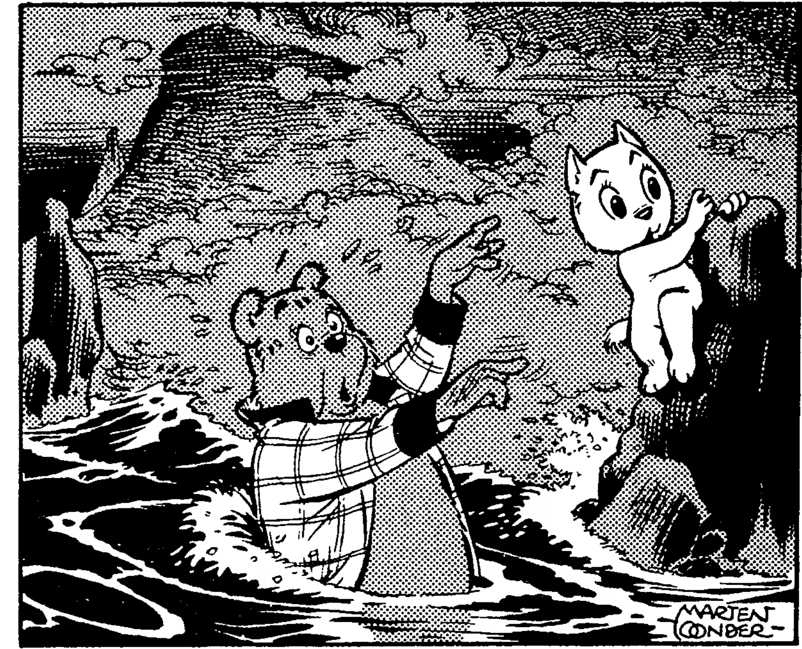
4346 De vulkaan braakte zwarte wolken uit die naar zwavel roken. Er flitsten vurige vlammen doorheen en uit de aarde steeg een dof gerommel op, dat akelig was om aan te horen.
Tom Poes bleef een ogenblik staan kijken, maar toen sloeg de schrik hem om het hart. Hij zette het op een lopen; het bergpad af naar beneden, waar heer Bommel klagend tussen de puinhopen van zijn woning stond.
„Zó heb ik het niet gemeend!" riep de getroffen huiseigenaar uit.
„Ik wilde alleen maar het gebouw stilzetten, als iemand begrijpt wat ik bedoel!"
„Ja, ja," krijste het heksje. „Zo zijn de mannen! Maar stilzetten geeft verkoeking, meneertje! Wees maar blij, dat alles nu ontstoft gaat worden! En jij ook, Oole!"
„Ben niet blij!" jammerde het ventje. Zijn moeder luisterde echter niet. Ze sprong op haar bezem en vloog van daar.
„Eindelijk vrij!" kon men haar nog horen roepen. „Geen schrevels meer en geen verkoeking!"
Met deze kreet verdween ze uit het gezicht in de richting van de volle maan die bleek door de wolkenflarden scheen — en niemand heeft haar ooit terug gezien. De aarde begon intussen steeds heviger te schudden. Rotsen brokkelden af en stortten dreunend ter aarde, de vulkaan spoot gloeiende lava omhoog en vanuit de zee naderde een hoge vloedgolf het rampzalige eiland. Het was een akelige toestand...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4347 Het goede schip Albatros bewoog zich traag schommelend over de zee toen de wind plotseling aanwakkerde. De golven begonnen uit verschillende richtingen te lopen, terwijl ze witte schuimkoppen vertoonden — en kapitein Wal Rus werd wakker door het vreemde schudden van zijn vaartuig. Hij sprong uit zijn kooi, schoot zijn duffel aan, spoedde zich aan dek.

„Een overgehaalde zeebeving," zo mompelde hij. „Hier in de buurt gebeurt iets, dat niet voorspeld is in het weerbericht. Dat is duidelijk." Hij schoof zijn kijker uit en spiedde de horizon af. Heel in de verte kon hij in het westen een rode gloed boven de horizon waarnemen. Die vervulde hem met zorg.

„Het gaat mis met de Stuivers", sprak hij tot zichzelf. „Veel bevrachting heb ik er nooit voor gehad, maar de rederij van de War en Zoon was goed. Jammer, dat is weer een haven minder om aan te lopen. Ik zal de koers maar wat oostelijker nemen, want daar is niets meer te halen."

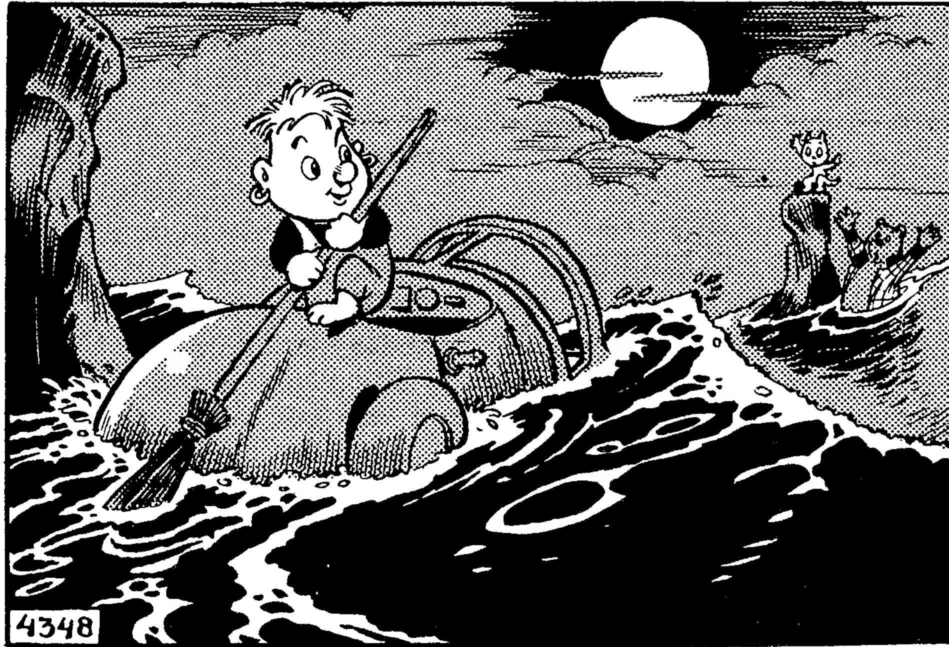
Nu, daar zag het wel naar uit. Het eiland was geheel door woeste golven overspoeld en het enige wat nog boven het water uitstak waren de vulkaankegel en de doorweekte figuren van Tom Poes en heer Bommel.

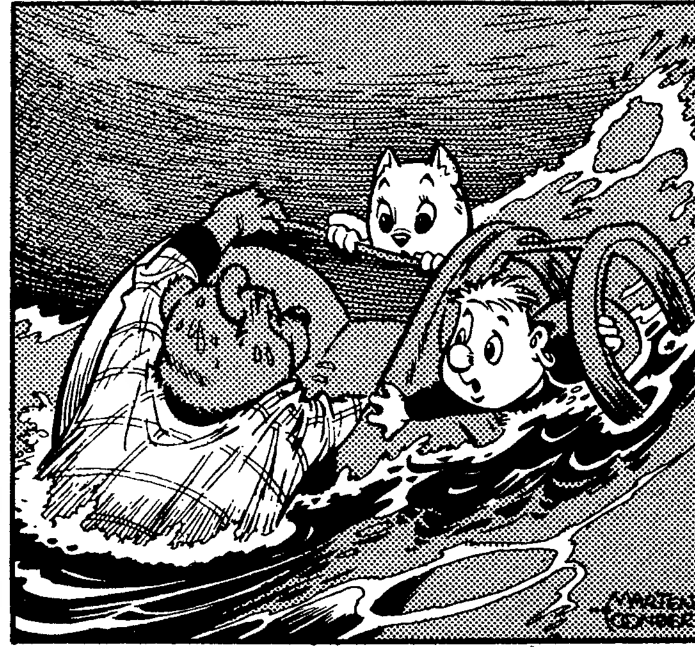
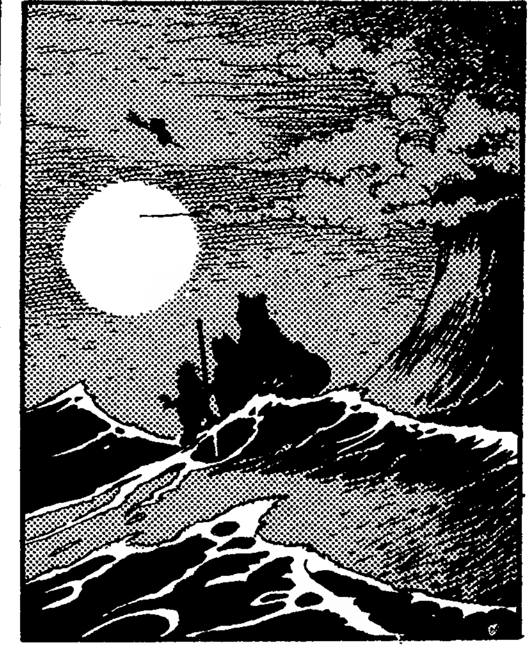
„Het gaat mis, heer Ollie!" zei de eerste mistroostig. „Dit eiland zinkt weg en de schepen zullen hier wel uit de buurt blijven!"

Heer Ollie antwoordde niet. Hij staarde bevreemd over de wilde golven en stak een trillende vinger uit. „D-daar komt iets v-vreemds aan", stamelde hij toen.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4348 Over de woeste baren dreef een vreemd vaartuig nader. Het werd door middel van een bezem bestuurd door Oole de War en een oppervlakkig waarnemer zou het misschien voor een soort boot hebben gehouden. Heer Ollie herkende het hulkje echter onmiddellijk.

„Daar komt de Oude Schicht aan", sprak hij met trillende stem. „Het is toch een wonderlijke wagen, jonge vriend, dat zal je moeten toegeven!"

En ja hoor. Het was heer Bommels automobiel, doch zonder pan, strijkijzer of andere vastgeschrevelde elementen. Alleen de oude, vertrouwde carrosserie was nog over, want dat was de enige gelaste en geklonken vastkoeking op het eiland — en daarom was hij niet uit elkaar gevallen.

De eigenaar waadde ontroerd door de elementen en klom, gevolgd door Tom Poes, achter het dashboard. Daar zaten ze nu. Om hen heen woedde de zeebeving en achter hen zonk de vulkaan in rook en sulfuur in de golven weg.

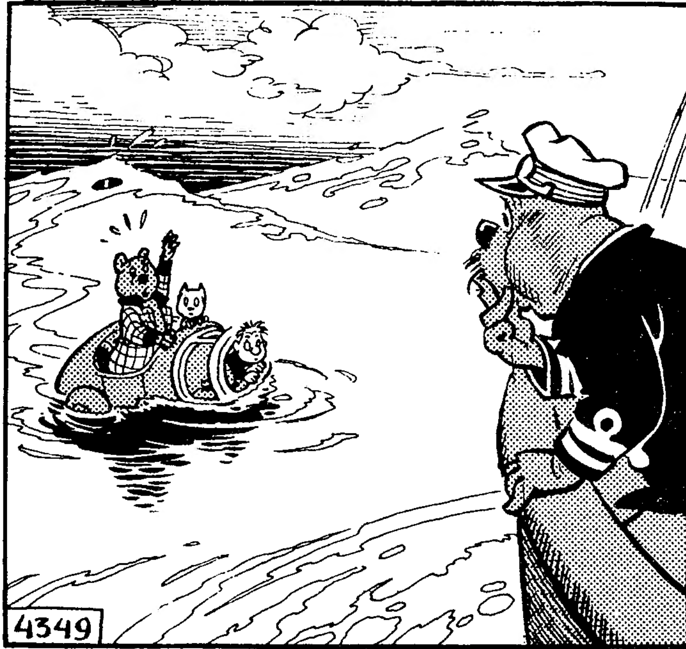
„Hoe lang zal de wagen ons kunnen houden?" zo vroeg Tom Poes zich bezorgd af. „Direct loopt hij vol — en dan is er niets meer waar we op kunnen drijven."

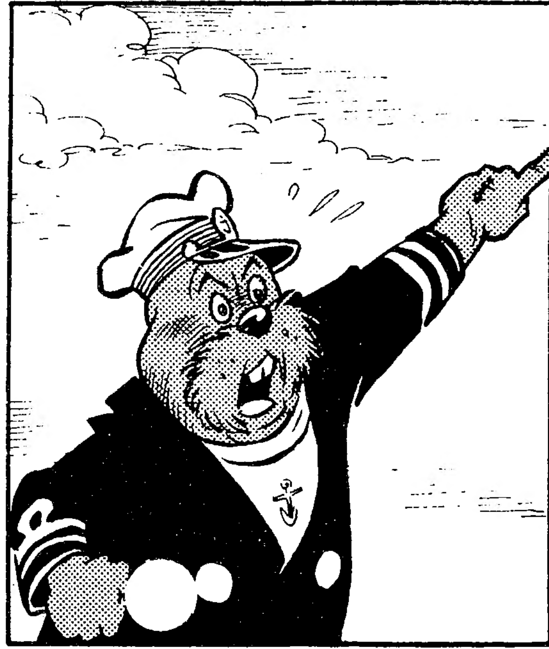
„Duurt nog wel even", verklaarde Oole. „Drijven op vastgekoekte elastiekringen waar lucht in zit. Maar moet niet te lang duren — dat niet."

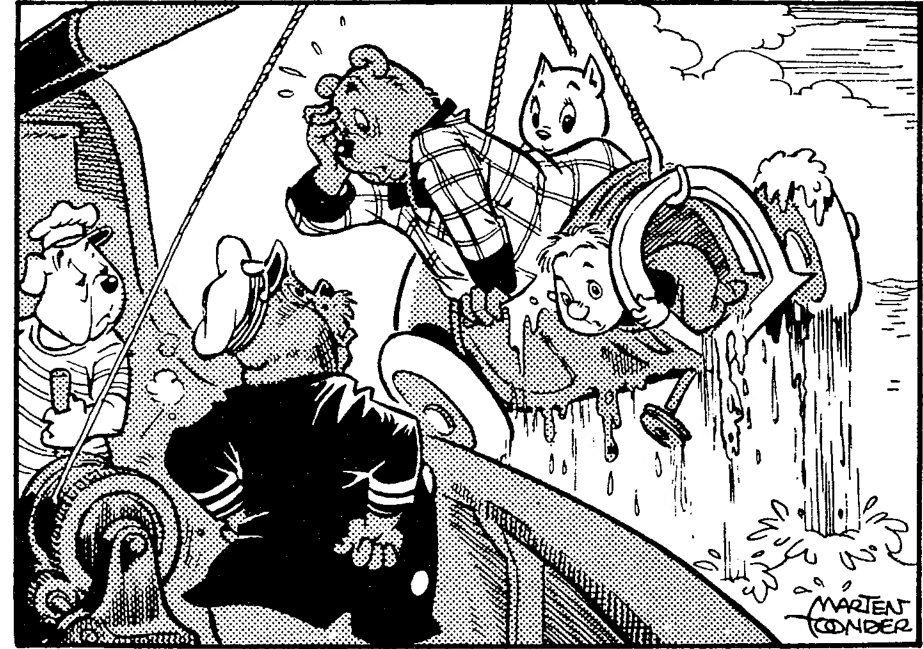
„Nee, dat niet", prevelde heer Ollie. „We zijn haast aan het eind van onze krachten, de Schicht en ik..."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4349 De Albatros zwoegde moeizaam over de wilde zee. De gezagvoerder liet zover mogelijk oostelijk sturen, want hij wilde de plek ontgaan waar de Stuifeilanden bezig waren te verzinken. Maar de stroom was sterker dan zijn machines en daarom werd het vaartuig tot zijn ontstemming toch naar het toneel van de ramp gedreven.

Zo kwam het, dat hij bij het krieken van de bleke dageraad een vreemd vaartuigje in het oog kreeg, dat daar met enkele drenkelingen ronddobberde.

„Donders, prevelde de kapitein onthutst. „Als dat die overgehaalde Bobbels niet is! Vaart daar rond in z'n automobiel alsof er niets aan de hand is. Maar hij mag blij zijn dat we zijn afgedreven, want lang kan hij niet boven blijven in die ouwe kar."

Met deze gedachte liet hij de Albatros bijdraaien en een laadboom uitbrengen. En na enig geschreeuw over en weer werd het trouwe voertuig met de uitgeputte inzittenden omhoog getakeld.

„Kapitein Wal Rus", sprak heer Ollie ontroerd. „U komt precies op tijd. De Oude Schicht kan veel, maar nu was hij toch bijna gezonken."

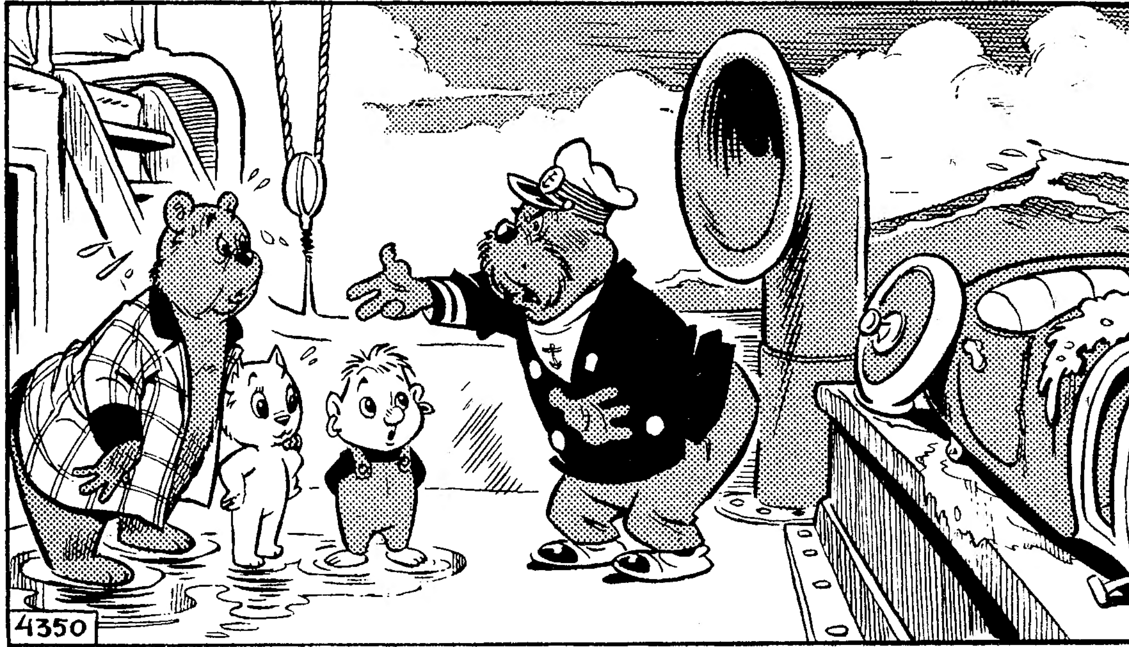
„Je eigen schuld, meneer", riep de gezagvoerder. „Wat moest je ook op de Stuivers met je overgehaalde hoerawagen?"

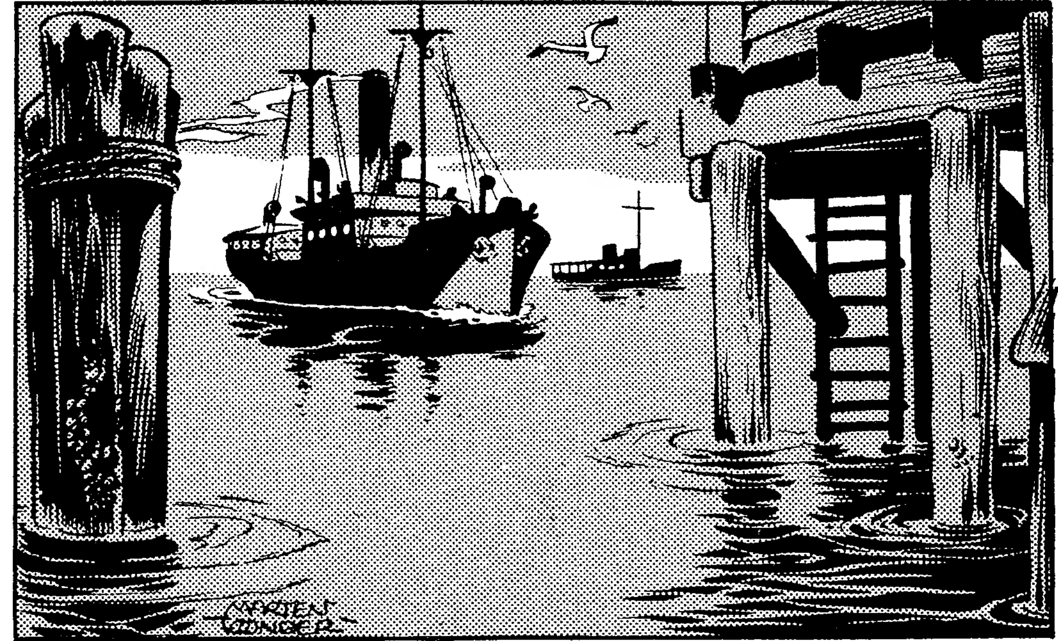
„Ik wilde er een nieuw leven beginnen", zei heer Bommel zwak.

„Juist, ja", hernam de kapitein. „Dat herinner ik me. En dat is dus de reden, dat het eiland gezonken is. Zoiets kan men van landrotten verwachten."

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

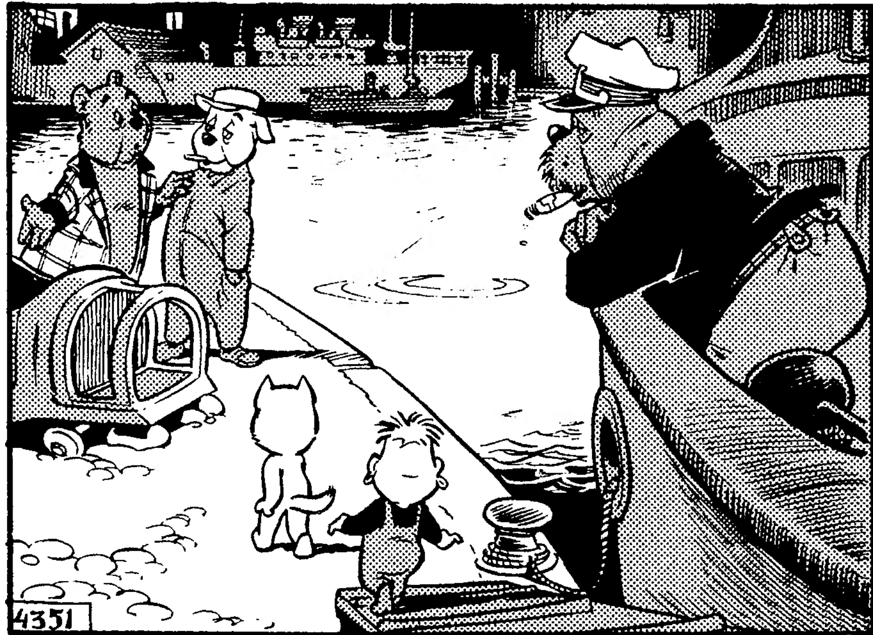

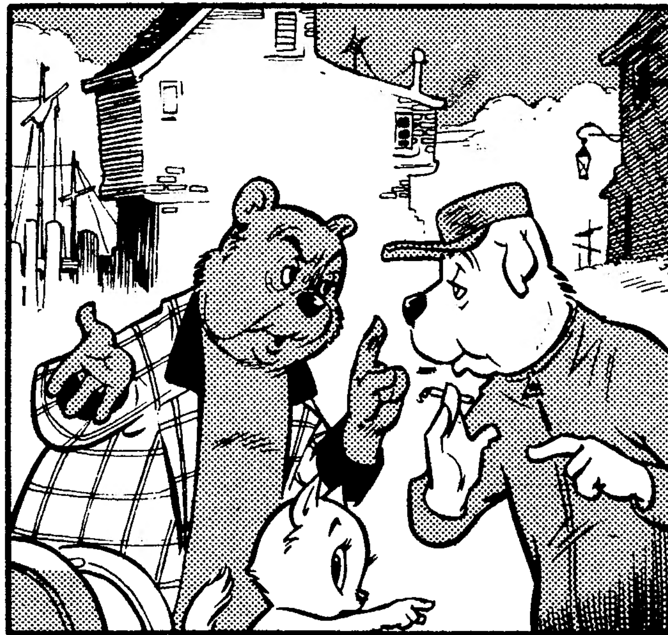

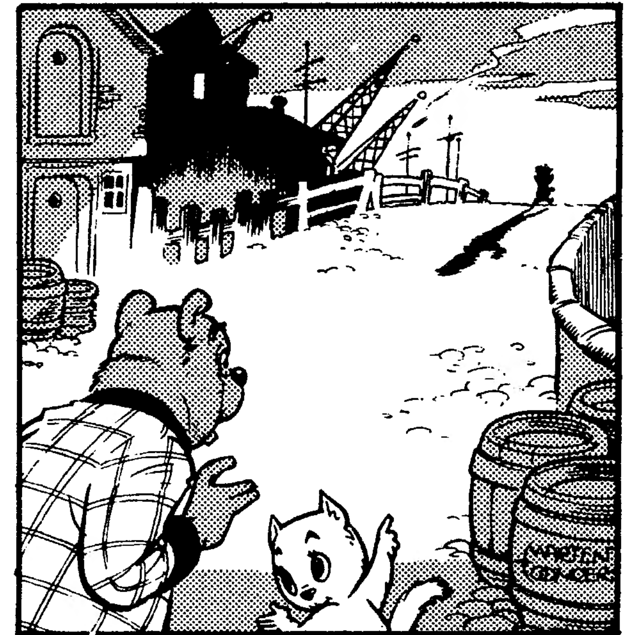
4350 De Oude Schicht werd op het luik gezet en het beklagenswaardige groepje drenkelingen klom druipend aan dek.
,,Zo, en wat moet ik nu met je, Bobbels?'' vroeg kapitein Wal Rus. ,,Jij met je overgehaalde landrottenstreken!''
,,Mijn naam is Bommel'', zei heer Ollie niet zonder waardigheid. ,,En ik wil naar huis!''
,,Welja!'' riep de gezagvoerder uit. ,,Meneer Bommel helpt een prima haven naar de polippen omdat hij een nieuw leven wil beginnen; hij laat een eerlijk zeeman koers veranderen omdat hij met zijn auto in moeilijkheden raakt; hij laat zich deftig aan boord hijsen — en nu wil hij naar huis! Denk je —, dat mijn kolen niks kosten?''
,,Geld speelt geen rol'', prevelde heer Bommel mat. ,,En ik wil naar Rommeldam, wat jij, Tom Poes? Daar hoor ik thuis.''
Een glimlach verzachtte het getaande gelaat van de zeerob.
,,Als geld geen rol speelt, valt er te praten'', verklaarde hij. ,,Ik zal jullie meenemen naar de thuishaven tegen de gewone passage. En ik zal je niets extra in rekening brengen voor het afwijken van mijn route. Want ik ben een eerlijk zeeman en ik profiteer niet van een mislukte drenkeling.''
Na deze woorden beklom hij de brug en al spoedig vervolgde het goede schip 'Albatros' zijn reis. Het weer was fraai en de zee was kalm, zodat de haven voor het vallen van de avond in zicht kwam...

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4351 Het goede schip 'Albatros' meerde aan de kade van Rommeldam, de overblijfselen van heer Bommels auto werden op de wal gezet en daarop namen de passagiers afscheid.

„Altijd tot je dienst, Blommers", sprak de kapitein bij de valreep.

„Als je ooit nog eens een nieuw leven wilt beginnen kom je maar langs."

„Voor mij geen nieuw leven meer", zei heer Ollie. „Een heer hoort daar, waar zijn huis staat, als u begrijpt wat ik bedoel. Ik heb mijn les geleerd." En na deze woorden spoedde hij zich naar de inmiddels ontboden monteur, die de Oude Schicht stond te bekijken.

„Een mooie wagen", prees de vakman. „Maar behalve de zitting en het dashboard is er niet veel van over, meneer. Dit is schroot."

„Kom, kom", zei heer Bommel uit de hoogte. „Er moet alleen maar even een nieuwe motor in. En een stuur en een toeter natuurlijk. Wanneer er dan hier en daar een wiel op gezet wordt — en een fleurig kapje, is hij weer als nieuw. Zorg, dat hij de volgende week klaar is; geld speelt geen rol."

„Onmogelijk!" riep de monteur uit. „Ik kan niet heksen!"

„O", hernam heer Ollie. „Hm. Met schrevelen zou het anders een klein kunstje zijn, wat jij, Tom Poes? Waar is onze schrevelaar?"

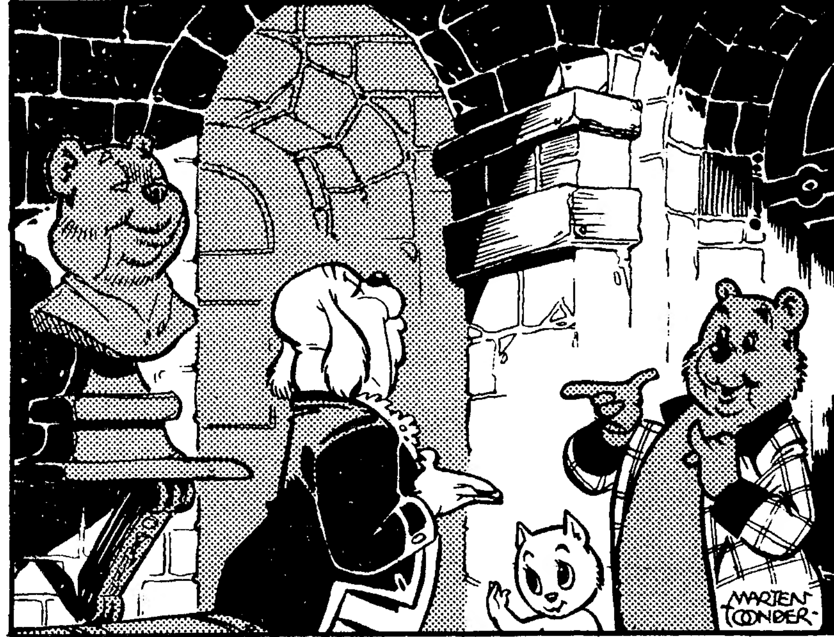
„Daar loopt hij", zei Tom Poes. Hij wees op een kleine gestalte, die eenzaam over de bolling van een brug in de verte verdween. Heer Bommel aarzelde even of hij hem zou volgen, maar toen haalde hij de schouders op. „Och, het is een vreemd ventje", sprak hij. „We kunnen hem beter zijn gang laten gaan."

Zo verdween Oole de War uit deze geschiedenis en men heeft hem nooit meer teruggezien. Maar zijn werk treft men nog wel eens op tentoonstellingen aan als gebogen kunst.

TOM POES en het ontstoffen

Door Marten Toonder

4352 De avond was reeds gevallen, toen heer Ollie en Tom Poes Bommelstein naderden. Het gebouw stond proper in het licht van de ondergaande zon en er ging zo'n rust van uit, dat het de reizigers vredig te moede werd.

„Er gaat niets boven de eigen haard", sprak heer Bommel. „Leer dat van mij, jonge vriend. Men kan reizen en trekken wat men wil, maar nergens is het zoals thuis."

„Hm", zei Tom Poes. „Hoe zit het dan met het vastkoeken?"

Heer Ollie betrok, doch voordat hij een gepast antwoord gevonden had, opende de bediende Joost de deur om zijn meester te begroeten.

„Welkom, heer Olivier", zo sprak hij. „De schoonmaak is net beëindigd, met uw welnemen. Mevrouw de War is gisternacht met stormweer vertrokken. Tamelijk onverwacht, maar het werk was klaar."

„O", zei heer Bommel. „Met stormweer, zei je?"

„Inderdaad", gaf de knecht toe. „Ik hoop, dat u er geen last van hebt gehad. Het was overigens prettig, dat u enige tijd uitstedig bent geweest, als ik zo vrij mag wezen. Want nu hebben wij grondig kunnen ontstoffen. Maar de maaltijd kan slechts eenvoudig zijn..."

Hij repte zich naar de keuken en heer Ollie begaf zich zwijgend naar de eetkamer waar hij peinzend wachtte totdat de knecht met een dampende schaal raasdonders binnentrad.

„Kijk eens aan", sprak hij toen. „Dat zal smaken. En ik ben blij, dat de schoonmaak goed verlopen is. Maar ik verzoek je om het woord ontstoffen niet meer te gebruiken, Joost. Het gaat te ver, als je begrijpt, wat ik bedoel."

EINDE VAN DIT VERHAAL

89 0712